

Johanna Mikkola & Sari Yli-Hukka
LAPSIHAVAINNOINTI, LASTEN VASUT JA OHJATTU
LIIKUNTA KÄYTÄNTÖÖN
Kokkolan ryhmäperhepäiväkotiki Huvikumpu

Projektiopinnäytetyö
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Syyskuu 2010

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu	Aika Syyskuu 2010	Tekijä/tekijät Johanna Mikkola & Sari Yli-Hukka
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi LAPSIHAVAINNOINTI, LASTEN VASUT JA OHJATTU LIIKUNTA KÄYTÄNTÖÖN Kokkolan ryhmäperhepäiväkotinä Huvikumpu		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho		Sivumäärä 50 + 12
Työelämäohjaaja Johanna Källström / Satu Forsberg		
<p>Opinnäytetyö on työelämälähtöinen projektioinnäytetyö. Sen aiheena on lapsihavainnoinnin, lasten varhaiskasvatussuunnitelmien ja ohjatun liikunnan tuominen osaksi Huvikummun jatkuvaa toimintaa. Opinnäytetyö toteutettiin Huvikummun ryhmäperhepäiväkotinä. Työn tilaajana oli Kokkolan kaupunki. Kohderyhmänä olivat ryhmäperhepäivähoidossa olevat 3 - 5-vuotiaat lapset. Tavoitteena oli havainnoida lapsia Huvikummissa, tukea Huvikummun työntekijöitä lasten varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisessä sekä lisätä ohjattua liikuntaa Huvikummun arjessa.</p> <p>Opinnäytetyön toiminnallinen osuus sijoittui kevättalvella 2010. Kolmen viikon aikana tehtiin lapsihavainnointia Huvikummissa. Lapsihavainnot tuotiin Huvikummun työntekijöiden ja lasten vanhempien tietoon lasten varhaiskasvatussuunnitelma-keskusteluissa. Lapsihavaintojen pohjalta suunniteltiin ja toteutettiin ohjattua liikuntaa Huvikummun lapsille. Lapsihavainnointia tehtiin myös liikuntatuokioiden aikana. Lapsilta kerättiin liikuntatuokioista suullista palautetta ja Huvikummun työntekijöiltä kirjallista palautetta kyselylomakkeilla.</p> <p>Projektin viidestä suunnitellusta liikuntatuokiosta toteutui neljä. Ohjatut liikuntatuokiot innostivat lapsia liikkumaan. Projektin perusteella voidaan todeta, että ohjatulle liikunnalle olisi Huvikummissa tarvetta jatkossakin. Projektin myötä Huvikummun lapsille tehtiin varhaiskasvatussuunnitelmat. Lapsihavainnointi ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat tulivat näkyvämmäksi osaksi Huvikummun arkea. Projektin nosti esiin hyvin ajankohtaisen tilanteen varhaiskasvatuksessa. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien päivittäminen on usein puutteellista, vaikka niiden tulisi olla suunnitelmallisen varhaiskasvatustyön perusta.</p>		
Asiasanat lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, lapsihavainnointi, ohjattu liikunta, ryhmäperhepäivähoito, varhaiskasvatus		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date September 2010	Author Johanna Mikkola & Sari Yli-Hukka
Degree programme Degree Programme of Social services		
Name of thesis CHILD OBSERVATION, CHILDREN´S EARLY CHILDHOOD EDUCATION PLANS AND STRUCTURED EXERCISES INTO PRACTICE Kokkola's group family daycare Huvikumpu		
Instructor Anne Jaakonaho		Pages 50 + 12
Supervisor Johanna Källström / Satu Forsberg		
<p>The present thesis is a working-life-based project. The subject of the thesis is to bring child observation, children´s early childhood education plans and structured physical education to be part of Huvikumpu´s abiding action. The thesis was realized in Huvikumpu´s group family daycare. The orderer of the thesis was Kokkola town. 3 - 5-years old children in group family daycare were chosen as target group. The aim was to observe children in Huvikumpu and support Huvikumpu´s employees on making children´s early childhood education plans and also add structured physical education in Huvikumpu´s everyday activities.</p> <p>The functional part of the thesis was placed in the early spring of 2010. Child observing was made during three weeks in Huvikumpu. The information of child observations was offered to the Huvikumpu´s employees and children´s parents in meetings that dealt with early childhood education plans. Structured physical exercise was planned and realized to the children of Huvikumpu based on child observations. Child observing was also made during structured physical education. Spoken feedback about structured physical education was collected from children and written feedback was collected with help of questionnaires from employees of Huvikumpu.</p> <p>Four of project´s five planned physical education lessons were realized. Structured physical education lessons inspired children to move. On the grounds of project one can state that in Huvikumpu there is need for structured physical education in future too. Along the project early childhood education plans were made to children of Huvikumpu. Child observation and children´s early childhood education plans became more visible part of Huvikumpu´s weekday. The project highlighted a very current situation in early childhood education. Updating children´s early childhood education plans is usually tenuous although those plans should be the basis of systematic early childhood education work.</p>		
Key words child's early childhood education plan, child observation, structured physical education, group family daycare, early childhood education		

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PROJEKTIN KOKONAISKUVAUS	3
3 RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO VARHAISKASVATUKSEN MUOTONA	8
4 LAPSIHAVAINNOINTI TIEDONKERUUMENETELMÄNÄ VARHAISKASVATUKSESSA	10
4.1 Lapsihavainnointi varhaiskasvatuksessa	10
4.2 Havaintojen dokumentointi	12
4.3 Lapsihavainnointi Huvikummussa	13
5 VASUT OHJAAVINA ASIAKIRJOINA VARHAISKASVATUKSESSA	17
5.1 Lapsen vasu varhaiskasvatuksessa	18
5.2 Huvikummun lasten vasut	19
6 LIIKUNTA LAPSEN HYVINVOINNIN TUKIJANA VARHAISKASVATUKSESSA	21
6.1 Ohjattu liikunta Huvikummussa	22
6.2 Ohjaamisen taito liikunnassa	23
6.3 Liikuntatuokiot Huvikummun lapsille	24
6.3.1 Tassut tömisten	27
6.3.2 Urheilukilpailut	28
6.3.3 Pallot pomppimaan	30
6.3.4 Temppurata	32
6.3.5 Merirosvoseikkailu	34
6.4 Palautteen kerääminen	37
7 PROJEKTIN ARVIOINTI	39
7.1 Projektioorganisaatio	40
7.2 Palaute projektioorganisaatiolta	41

7.3 Projektin aikataulu ja kustannukset	43
7.4 Lapsihavainnointi ja lasten vasut	44
7.5 Toteutetut liikuntatuokiot	45
8 POHDINTA	48
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme on työelämälähtöinen projektiopinnäytetyö, jonka tilaajana on Kokkolan kaupunki. Tavoitteenamme on sosionomin opintojen ohessa saada lastentarhanopettajan kelpoisuus. Päädyimme täten tekemään varhaiskasvatukseen suunnatun toiminnallisen opinnäytetyön. Meille oli tärkeää, että saisimme tehdä opinnäytetyömme konkreettisesti lasten parissa. Idea liikunnallisesta projektista heräsi, kun mietimme paljon pinnalla ollutta puheenaihetta, joka koski nykypäivän lasten liikunnan vähäisyyttä. Suuntasimme projektimme Huvikummun ryhmäperhepäiväkotiin, koska halusimme projektillamme lisätä siellä järjestettävän ohjatun ja tavoitteellisen liikunnan määrää. Liikuntatoiminnan kehittäminen oli Huvikummissa ajankohtaista, sillä ohjatun ja tavoitteellisen liikunnan määrä siellä oli hyvin vähäinen. Mielestämme varhaiskasvattajien on tärkeää tarjota lapsille lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista liikuntakasvatusta päivittäin, sillä liikunta voi tukea lasten fyysis-motorista, sosiaalista, emotionaalista ja kognitiivista kehitystä. Uskomme, että kun liikunnallinen elämäntapa omaksutaan jo lapsuudessa, säilyy se todennäköisemmin luonnollisena osana elämää myös nuoruudessa ja aikuisuudessa.

Projektimme edetessä päätimme laajentaa projektiamme huomatessamme Huvikummun lasten varhaiskasvatussuunnitelmien (vasujen) puuttuvan. Mielestämme oli tärkeää, että Huvikummun lapsille tehtäisiin vasut. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa olevan suosituksen mukaan lapsen vasu laaditaan jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa ja suunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Lapsen vasu on oleellinen osa laadukasta varhaiskasvatusta. Se on kasvattajan tärkeä työväline, joka ajan tasalla pidettynä auttaa kasvattajaa tarjoamaan lapselle yksilöllisesti hänen tarvitsemaansa hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Pohdittaessa vasujen toteutumista päivähoitossa on kuitenkin hyvä muistaa, että osalle varhaiskasvattajista lapsen vasu on asiakirjana vielä melko uusi, minkä vuoksi he vasta totuttelevat käyttämään lapsen vasua työssään.

Projektimme toiminnallisena tavoitteena oli tehdä lapsihavainnointia Huvikummissa ja tukea Huvikummun työntekijöitä lasten vasujen täydentämisessä tuomalla tekemämme havainnot lasten vasukeskusteluihin. Lisäksi toiminnallisena tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa lapsihavainnointien pohjalta Huvikummun seitsemälle 3 - 5-vuotiaalle lapselle viisi ohjattua liikuntatuokiota lapsilähtöisesti. Projektin tulostavoitteena oli se, että Huvi-

kummun lapset saisivat vasut ja ohjattua liikuntaa ja niiden myötä laadukkaampaa varhaiskasvatusta. Projektimme tulostavoitteena oli myös se, että lasten vasut toimisivat kaiken toiminnan suunnittelun pohjana Huvikummissa ja että tavoitteellinen ja ohjattu liikunta muotoutuisi säännölliseksi osaksi Huvikummun jatkuvaa toimintaa.

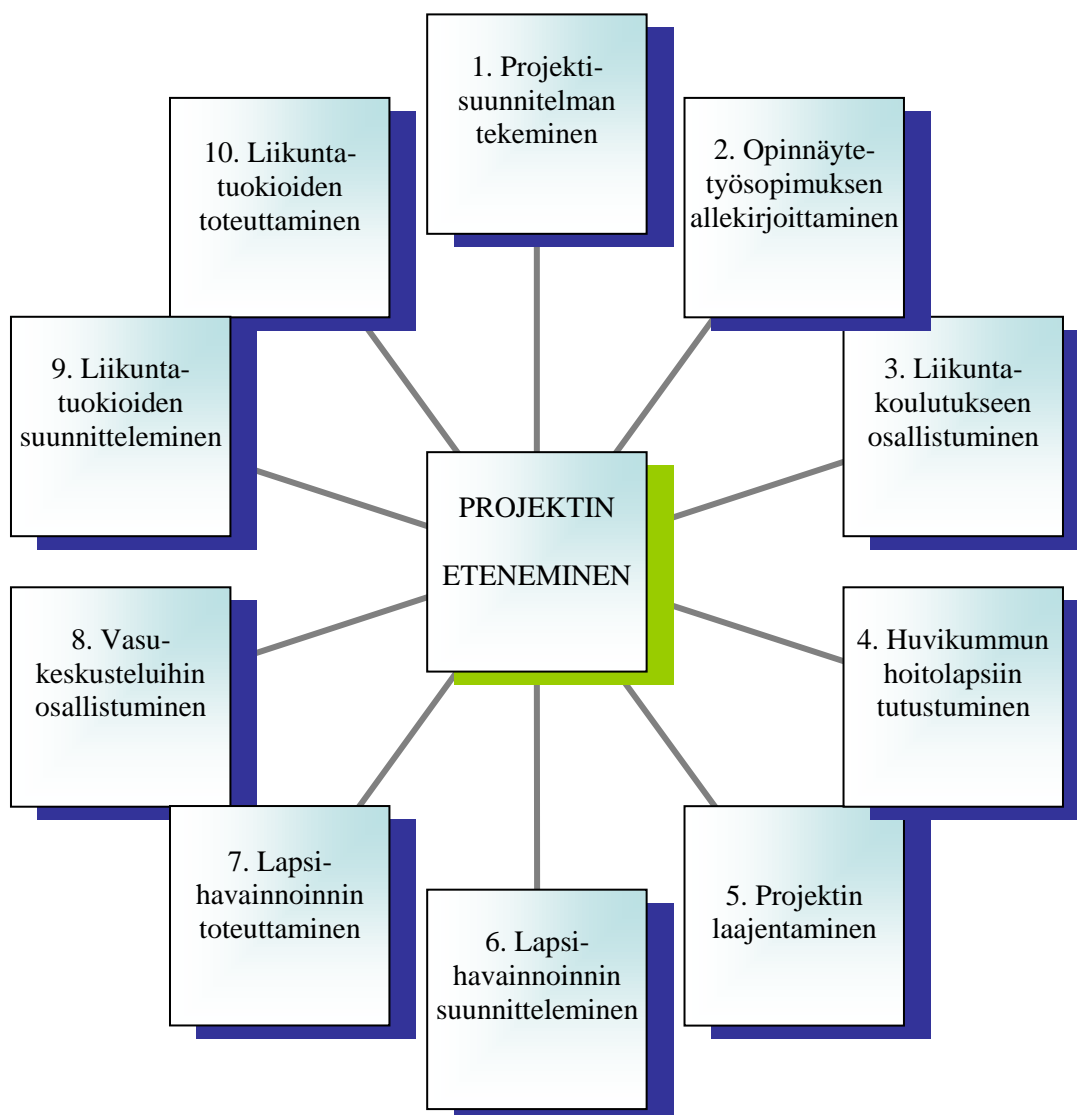
Oppimistavoitteenamme oli saada kokemusta projektin suunnittelusta ja organisoinnista sekä kehittää yhteistyötaitojamme. Pyrimme teoriatiedon ja käytännön kautta ymmärtämään paremmin lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Oppimistavoitteenamme oli myös saada tietoa ja kokemusta lapsihavainnoinnista, vasuista, lapsiryhmän ohjaamisesta sekä liikuntatuokioiden suunnittelemisesta ja toteuttamisesta.

Opinnäytetyömme kokonaiskuvauksessa avoimme tiivistetysti auki projektimme etenemisen. Sen jälkeen käsittelemme ryhmäperhepäivähoitoa varhaiskasvatuksen muotona. Sitä seuraavissa kappaleissa kerromme teoriaan peilaten projektimme toiminnallisen osuuden suunnittelusta ja toteutuksesta Huvikummissa koskien lapsihavainnointia tiedonkeruun menetelmänä, varhaiskasvatussuunnitelmia ohjaavina asiakirjoina sekä liikuntaa lapsen hyvinvoinnin tukijana varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyömme lopussa on arviointimme koko opinnäytetyöprosessista sekä pohdinta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita lainaten:

”Lapsi elää tässä ja nyt. Siksi aikuistenkin on toimittava jo nyt, sen sijaan että jäisimme odottamaan parempaa huomista. Muutos alkaa pienistä pisaroista, mutta niistä kasvaa suuria puroja.”

2 PROJEKTIN KOKONAISKUVAUS

KUVIO 1. Projektin eteneminen

Keväällä 2009 pohdimme laajasti erilaisia opinnäytetyöaiheita. Idea liikunnallisesta projektista heräsi toukokuussa 2009 pohtiessamme nykypäivän lasten liikunnan vähäisyyttä. Ajatuksenamme oli suunnitella ja toteuttaa liikunnallinen projekti johonkin Kokkolan varhaiskasvatusyksikköön, jossa olisi tarvetta liikuntatoiminnan kehittämiseksi. Keskusteltuamme toukokuussa 2009 Kokkolan varhaiskasvatuskoordinaattori Elina Myllyniemen kanssa päädyimme suuntaamaan projektimme Huvikummun ryhmäperhepäiväkotiin. Kerroimme perhepäivähoitaja Johanna Källströmille ideastamme suunnitella ja toteuttaa Huvikummun lapsille tavoitteellista ja ohjattua liikuntaa. Källström kiinnostui ideastamme,

sillä hänen mielestään projektillemme olisi tarvetta Huvikummussa. Kokkolan kaupungista tuli työmme tilaaja ja näin projektimme käynnistyi. KUVIO 1 havainnollistaa projektimme etenemisen pääpiirteissään keväästä 2009 kevääseen 2010.

Kesällä 2009 tutustuimme kirjallisuuteen ja laadimme projektisuunnitelman (LIITE 1), joka hyväksyttiin syyskuussa 2009 ensimmäisen opinnäytetyöseminaarin jälkeen. Syyskuussa allekirjoitimme myös opinnäytetyösopimuksen (LIITE 2) Kokkolan varhaiskasvatustarkkailijana toimineen Elina Myllyniemen kanssa. Syksyn aikana Kokkolan varhaiskasvatustarkkailija kuitenkin vaihtui, ja Myllyniemen tilalle tuli Satu Forsberg.

Projektimme vastaavina projektipäällikköinä meidän tuli projektimme alussa määrittellä, ketkä kuuluvat projektiorganisaatiomme ohjausryhmään ja projektiryhmään. Ohjausryhmään kuuluvat meidän lisäksi opinnäytetyömme ohjaaja Anne Jaakonaho ja Kokkolan varhaiskasvatustarkkailija Satu Forsberg. Projektiryhmään kuuluvat käytännönohjaajamme perhepäivähoitaja Johanna Källström Huvikummun perhepäivähoidosta, Huvikummun muut työntekijät sekä heidän esimiehensä perhepäivähoidon ohjaaja Tuija Kippo.

Saimme tilaisuuden osallistua lokakuussa 2009 Päivähoidon liikunta – varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset käytäntöön -koulutukseen, johon osallistumisesta saimme todistukset (LIITE 3). Koulutuksen keskeisiä teemoja olivat varhaiskasvatuksen liikunnan suositusten pääkohdat, lapsen kehityksen tukeminen liikunnan avulla, lasten omaehtoisen liikunnan tukeminen, motoriset perustaidot ja liiketekijät päivähoiton toimintaympäristössä, päivähoiton toimipiste liikunnallisena oppimisympäristönä sekä käytännön harjoitukset. Koimme saavamme koulutuksesta paljon uusia ideoita ja innostusta ohjatun liikunnan suunnitteluun. Loppuvuodesta 2009 tutustuimme projektimme aihealuetta koskevaan kirjallisuuteen.

Joulukuussa 2009 teimme kolme tutustumiskäyntiä Huvikummuun. Tavoitteenamme oli saada tietoa lasten yksilöllisistä tarpeista, kokemuksista, kehitystasosta sekä kiinnostuksen kohteista voidaksemme suunnitella liikuntatuokiomme lapsilähtöisesti. Tarkoituksenamme oli havainnoinnin ja haastattelun lisäksi perehtyä lasten vasuihin. Meille selvisikin, ettei lasten vasuja oltu päivitetty vuosiin ja monelta lapselta vasu puuttui kokonaan. Huvikummun työntekijät olivat vaihtuneet lyhyen ajan sisällä, eivätkä edelliset työntekijät olleet pitäneet vasuprosessia käynnissä.

Päätimme laajentaa projektiamme, koska mielestämme oli tärkeää, että Huvikummun lapsille tehtäisiin vasut ja että vasuprosessista tulisi Huvikummussa jatkuva. Projektimme laajentuessa alun perin laatimamme aikataulu päivittyi (LIITE 4) ja määrittelimme projektimme tavoitteet (TAULUKKO 1) ja tehtävät uudelleen. Suuntasimme projektimme tavoitteet koskemaan liikuntatuokioiden lisäksi lapsihavainnointia ja lasten vasuja. Muun työmäärän lisääntyessä vähensimme alun perin suunniteltujen kahdentoista liikuntatuokion määrää viiteen. Huvikummun työntekijät suunnittelivat päivittävänsä lasten vasuja alkuvuodesta 2010. Ajattelimme, että voisimme tuoda lasten vasuihin oman näkemyksemme lapsista tekemällä lapsihavainnointia Huvikummun arjessa ja tuomalla havaintomme lapsista Huvikummun työntekijöiden ja lasten vanhempien tietoon. Toiveenamme oli, että pääsisimme osallistumaan lasten vasukeskusteluihin. Tammikuussa 2010 lähetimme Huvikummun 3 - 5-vuotiaiden lasten vanhemmille tiedotuskirjeen (LIITE 5) projektistamme.

Lapsihavainnointia helpottamaan laadimme Lapsen kasvu ja kehitys -kaaviot (LIITE 6), joihin kokosimme perustietoa 3 - 5-vuotiaiden lasten kehityksestä ikäkausittain. Kaavioiden aihealueet ovat samat kuin Kokkolan kaupungin päivähoiton lapsikohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa, jota käytetään myös Huvikummussa. Jokaisen lapsen kehitys on kuitenkin hyvin yksilöllistä, joten laatimamme kaaviot olivat vain suuntaa antavia arvioi-
dessamme tekemiämme havaintoja lasten kehityksestä.

Tammi-helmikuussa 2010 kävimme havainnoimassa Huvikummun 3 - 5-vuotiaita lapsia päivän eri tilanteissa saadaksemme mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan heistä. Käyntiemme yhteydessä kirjasimme välittömästi ylös tekemämme havainnot. Kävimme keskusteluja havainnoistamme Huvikummun työntekijöiden kanssa. Toiveenamme oli, että havainnoista olisi hyötyä Huvikummun lasten vasuja täydennettäessä. Tavoitteenamme oli päästä mukaan mahdollisimman monen 3 - 5-vuotiaan lapsen vasukeskusteluun voidaksemme tuoda tekemämme havainnot lapsista myös vanhempien tietoon joko itse tai työntekijöiden kertomana. Emme kuitenkaan saaneet osallistua kuin kahden lapsen vasukeskusteluun.

Helmikuun 2010 aikana suunnittelimme tekemiemme lapsihavainnointien pohjalta viisi tavoitteellista ja ohjattua liikuntatuokiota Huvikummun 3 - 5-vuotiaille lapsille. Liikuntatuokioita varten askartelimme lapsille liikuntapassit, joihin lapset saivat valita merkiksi tuokioihin osallistumisista mieleisensä tarrat. Tavoitteenamme oli tarjota lapsille innosta-

vaa ja monipuolista liikuntaa lasten yksilölliset tarpeet, kokemukset, kehitystaso sekä kiinnostuksen kohteet huomioon ottaen. Onnistuimme saamaan Hollihaan koulun liikuntasalin käyttöömmme kolmea tuokiota varten. Kaksi muuta tuokiota suunnittelimme ulos, sillä halusimme hyödyntää myös Huvikummun pihaa ja lähiympäristöä. Yksi liikuntasaliin suunniteltu tuokio jäi toteuttamatta, koska lapsia ei olisi osallistunut tuokioon kuin kaksi emmekä onnistuneet siirtämään liikuntasalivuoroa toiselle päivälle.

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet

Tavoitteet	Lapsi	Organisaatio	Sosionomi
Tulostavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - lapset saavat vasut - lapset saavat ohjattua liikuntaa - lapset saavat yksilöllistä tukea kasvuunsa ja kehitykseensä - liikunnan kautta lapset tutustuvat luonnollisiin keinoin itseensä, muihin ihmisiin ja ympäristöönsä sekä kokevat liikunnan iloa ja elämyksiä 	<ul style="list-style-type: none"> - lapsista saadaan dokumentoitua tietoa - lasten vasut toimivat kaiken toiminnan suunnittelun pohjana - lapsihavainnointi sekä tavoitteellinen ja ohjattu liikunta muotoutuvat säännölliseksi osaksi Huvikunnan toimintaa 	<ul style="list-style-type: none"> - saamme projektin suunniteltua ja toteutettua loppuun asti onnistuneesti
Toiminnalliset tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - lapset osallistuvat liikuntatuokioihin 	<ul style="list-style-type: none"> - työntekijät sitoutuvat ja motivoituvat yhteistyöhön projektiorganisaation jäsenenä - työntekijät alkavat päivittää lasten vasuja - työntekijät osallistuvat liikuntatuokioiden toteuttamiseen 	<ul style="list-style-type: none"> - havainnoimme lapsia Huvikummussa - autamme Huvikunnan työntekijöitä lasten vasujen päivittämisessä - osallistumme lasten vasukeskusteluihin - suunnittelemme ja toteutamme liikuntatuokiot lapsihavainnointien pohjalta - teemme tuotepaketin Huvikummulle
Oppimistavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - lapset näkevät, että heidän oppimisensa ja kehittymisensä on tärkeää ja arvokasta, kun sitä havainnoidaan ja dokumentoidaan - liikunnan kautta lasten motoriset, sosiaaliset ja kognitiiviset taidot kehittyvät - lasten kiinnostus liikuntaa kohtaan kasvaa 	<ul style="list-style-type: none"> - työntekijät sisäistävät lapsihavainnoinnin, vasujen ja ohjatun liikunnan tärkeiden toimintaa ohjauksiksi valtakunnallinen, kuntakohmainen ja lapsikohmainen vasu - toiminnasta tavoitteellista, suunnitelmallista ja lapsilähtöistä 	<ul style="list-style-type: none"> - kehitämme varhaiskasvatus- ja menetelmäosaamistamme sekä suunnittelu-, organisointi-, projekti-työskentely- ja yhteistyötaitojamme - teorianäytämme lisäänty - ammatillinen identiteettimme vahvistuu

3 RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO VARHAISKASVATUKSEN MUOTONA

Varhaiskasvatus voidaan määritellä kokonaisuudeksi, jossa hoito, kasvatus ja opetus nivoutuvat toisiinsa. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, joka pyrkii edistämään lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. (Kokkolan kaupunki 2010; Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 124.) Päivähoito on yhteiskunnan tarjoamaa varhaiskasvatuspalvelua, jota järjestetään joko päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana, avoimena varhaiskasvatustoimintana tai muuna päiväkotitoimintana (Varttua 2006a).

Ryhmäperhepäivähoito on yksi perhepäivähoidon muodoista. Muita perhepäivähoidon muotoja ovat hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito, kolmiperhepäivähoito sekä muu lapsen kotona tapahtuva hoito. Ryhmäperhepäiväkodissa työskentelee 2–3 hoitajaa, jolloin lapsia voi ryhmässä olla enintään 10–15. Lapset ovat iältään 0 - 6-vuotiaita. Kaksi hoitajaa voi hoitaa yhdessä kahdeksaa lasta ja kahta osapäiväistä esiopetukseen osallistuvaa lasta tai pientä koululaista. Paikallisten olosuhteiden mukaan voi ryhmäperhepäiväkodissa kolme hoitajaa hoitaa samanaikaisesti enintään kahtatoista kokopäiväistä ja kolmea osapäiväistä lasta. Tällöin yhdeltä hoitajalta edellytetään ammatillista pätevyyttä päiväkodin hoito- ja kasvatustehtäviin, kuten lastenhoitajan tai päivähoitajan koulutusta. Lapsiryhmän koko ja ikäjakautuma sekä hoitajien lukumäärä mahdollistavat monipuolisemman toiminnan kuin tavallisessa perhepäivähoidossa. (Varttua 2006b; Asetus lasten päivähoidosta 1973/239; Parrila 2002, 29.)

Keskeisimmät ryhmäperhepäivähoitoa ohjaavat säädökset ovat päivähoitolaki (1973/36) ja -asetus (1973/239). Laki lasten päivähoidosta asettaa päivähoidolle tietyt tavoitteet, joiden mukaisesti ryhmäperhepäiväkotien henkilöstönkin edellytetään toimivan. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) velvoittaa palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai muun vastaavan suunnitelman laatimista sosiaalihuoltoa toteutettaessa. Velvoite lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseen perustuu kyseiseen lakiin. Päivähoitolaissa ei ole vielä säännöksiä jokaiselle lapselle laadittavasta varhaiskasvatussuunnitelmasta ja sen säännöllisestä tarkistamisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön (2009) selvityksen mukaan ryhmäperhepäivähoidon laadun kehittäminen on jäänyt kunnissa määrällisen kehittämisen jalkoihin. Tämä näkyy ryhmäperhepäiväkodeissa päivähoidon säädösten laiminlyönteinä esimerkiksi siten, että lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat usein puuttuvat. Parrilan (2007, 32) tekemän valtakunnallisen ryhmäperhepäivähoitoselvityksen kyselyyn vastanneista 302 kunnasta 253 kunnalla oli tarjolla kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa. Ryhmäperhepäivähoitoa tarjoavista kunnista 109 kunnalla lapsen vasua ei ollut laadittu kaikille ryhmäperhepäivähoidon piiriin kuuluville lapsille. Näistä 23 kunnassa oli jokaiselle lapselle kuitenkin laadittu hoitosopimus ja/tai hoito- ja kasvatussuunnitelma.

Nykyään vallalla on lapsilähtöinen kasvatuseräajattelu, jonka myötä toiminnan suunnittelun tavoitteita on alettu tarkastella laajemmin. Yksittäisten tietojen ja taitojen opettamista tärkeämmäksi nähdään, että yksittäisen lapsen henkilökohtaiset kasvun ja kehityksen tarpeet, mielenkiinnon kohteet, kysymykset ja ajatukset tunnistetaan ja otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Näin toiminnasta saadaan lapsilähtöistä. Lapsilähtöinen toiminta perustuu lapsen ymmärrykseen, uteliaisuuteen ja kehitysvaiheen yksilöllisiin tarpeisiin. (Nivalainen 2007, 10–12; Hujala, Junkkari & Mattila 2006.) Mielestämme lapsen vasu tukee lapsilähtöisen toiminnan toteutumista. Näemme, että varhaiskasvattajan on tärkeää kirjata ylös tekemänsä suunnitelmat, jotta toiminnasta saadaan tietoista ja tavoitteellista. Nivalaisen (2007, 9–11) mukaan toiminnan suunnittelua on perhepäivähoidossa tehty jo melko paljon. Perhepäivähoidossa on kuitenkin vielä matkaa siihen, että toiminnan suunnittelusta ja suunnitelmien kirjaamisesta tulisi kaikkialla vakiintunut käytäntö.

4 LAPSIHAVAINNOINTI TIEDONKERUUMENETELMÄNÄ VARHAISKASVATUKSESSA

Varhaiskasvattajat tarvitsevat laaja-alaista ja yksilöllistä tietoa lasten kasvusta ja kehityksestä voidakseen tarjota lapsille laadukasta varhaiskasvatusta (Järvinen ym. 2009, 154). Tiedon kerääminen lapsesta auttaa seuraamaan lapsen kehitystä sekä tuntemaan ja ymmärtämään lasta ja hänen yksilöllisiä tarpeitaan paremmin. Näin aikuisen on myös helpompi tukea lasta ja laajentaa hänen kehitysmahdollisuuksiaan tarjoamalla lapselle hänen kehitystään vastaavaa, mielekästä ja haasteellista toimintaa. (Karling, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 2009, 176.) Mielestämme lapsista kerättyä ja dokumentoitua tietoa ei ole koskaan liikaa vaan kaikki tieto lapsista on arvokasta. Keräämällä tietoa lapsesta voidaan tunnistaa myös lapsen mahdolliset erityisen tuen tarpeet. Heimon (2003, 69) mukaan lapsen erityisen tuen tarpeiden tunnistaminen ja tuen järjestäminen on tärkeää jo varhaiskasvatuksessa, jotta lapsen tullessa kouluikänsä vaikeudet eivät kasaantuisi. Oppimisvaikeuksien seurauksena lapsi saattaa pahimmassa tapauksessa syrjäytyä.

Tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä voidaan kerätä useilla tavoilla. Hyviä tiedonkeruumenetelmiä varhaiskasvatuksessa ovat muun muassa mittaaminen, havainnoiminen, kuunteleminen ja lapsen haastatteleminen sekä lapsen vanhempien tai leikkitovereiden kanssa keskusteleminen. Yleisimpänä tiedonkeruumenetelmänä varhaiskasvatuksessa käytetään lapsihavainnointia. (Karling ym. 2009, 176; Järvinen ym. 2009, 154.) Kyky havainnoida ja arvioida lapsen kehitystä ovat olennainen osa varhaiskasvattajan ammattitaitoa. Niiden merkitys varhaiskasvatuksessa on korostunut viime vuosina. (Karvonen, Siren-Tiusanen & Vuorinen 2003, 104.)

4.1 Lapsihavainnointi varhaiskasvatuksessa

Lapsihavainnointia voidaan toteuttaa esimerkiksi tarkkailemalla lapsiryhmää ja kirjaamalla vapaasti havaintoja paperille. Vapaan kirjaamisen sijaan voidaan käyttää myös valmiita kategorioita. Tällöin on päätetty etukäteen asiat, joiden havainnointiin halutaan lapsessa

keskittyä. (Sharman, Cross & Vennis 2007, 4–9.) Verrattaessa keinotekoiisiin testaustilanteisiin lapsihavainnoinnin hyvänä puolena voidaan nähdä se, että havainnointi tapahtuu lapselle luonnollisessa ympäristössä. Keinotekoisissa testaustilanteissa lapsen kehitystasosta saatu tieto voi olla epätarkkaa. (Niiranen 1999, 253–254; Ojala 1995, 8.)

Rogoffin (2003) mukaan lapsihavainnointia voidaan tehdä varhaiskasvatuksessa kolmessa eri tasossa. Ensimmäisellä tasolla eli yksilöllisen havainnoinnin tasolla keskitytään lapsen kiinnostuksen kohteisiin, kuten esimerkiksi liikuntaan, musiikkiin, käden taitoihin, taiteeseen sekä tiedollisiin valmiuksiin. Toisella eli suhdetasolla havainnoidaan lapsen tapaa olla vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa. Havainnoinnissa voidaan kiinnittää huomiota esimerkiksi leikkiin, ongelmanratkaisuun sekä lapsen asemaan ja rooleihin ryhmässä. Nämä havainnot auttavat ymmärtämään, millaiset vuorovaikutussuhteet ovat lapsen hyvinvoinnin kannalta parhaita. Kolmannella eli yhteisötasolla havainnoidaan lapsen leikkimistä ja toimimista oppimisympäristössään sekä hänen tapojansa käyttää erilaisia kulttuurisia välineitä, kuten kieltä, kirjoja, tietokonetta ja pelejä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laatiessa tulee havainnoida lasta kaikilla näillä kolmella tasolla ja ottaa huomioon, että lapsi on osa sitä kasvu- ja kehitysympäristöä, jossa hän varttuu.

Rogoffin näkemys pohjautuu Vygotskyn sosiokulttuuriseen teoriaan, jossa lapsen kehitys, kasvu ja oppiminen eivät ole muista ihmisistä riippumattomia tapahtumia, vaan ne nähdään yhteisöllisenä ja vuorovaikutteisena prosessina. Lasta ei voi erottaa hänen sosiaalisesta kontekstistaan. On tärkeä ottaa huomioon, että esimerkiksi oppimista tapahtuu yksilöllisen tutkimisen ja pohtimisen lisäksi myös vertaisoppimisen kautta. (Kaskela & Kronqvist 2007, 31.)

Sosiokulttuuriseen teoriaan kuuluu myös lähikehityksen vyöhykkeen käsite, joka on olennainen lapsen oppimisen, opetuksen ja arvioinnin kannalta. Vygotskyn näkemyksen mukaan lapsen havainnoinnissa ei tule keskittyä havainnoimaan vain sitä, mitä lapsi osaa tehdä jo nyt itsenäisesti, vaan myös sitä, mitä lapsi kykenee tekemään aikuisen tai osaavamman ikätoverin tukemana. ”Minkä tänään teen yhdessä aikuisen kanssa, sen teen huomenna yksin.” Aktuaalinen taso kuvaa niitä toimintoja, jotka lapsi hallitsee jo hyvin, ja potentiaalinen taso kuvaa puolestaan sitä, millaiseen toimintaan lapsella olisi jo mahdollisuuksia. Lähikehityksen vyöhyke tarkoittaa siis sitä kehityksen aluetta, joka jää lapsen aktuaalisen ja potentiaalisen tason väliin. (Vygotsky 1978; Vygotsky 1982, 184–186; Helenius & Kor-

honen 2008, 46; Kupila 2004, 34.) Havainnoissa lasta varhaiskasvattajan olisi hyvä pyrkiä tunnistamaan, mitkä lapsen toiminnan alueet ja kyvyt ovat juuri kehittymäisillään (lähikehityksen vyöhyke). Näiden havaintojen dokumentointi auttaa varhaiskasvattajaa suunnittelemaan toimintaa niin, että se voidaan kohdistaa potentiaalisen osaamisen alueelle. (Heikka, Hujala & Turja 2009, 56.)

4.2 Havaintojen dokumentointi

Dokumentoinnilla voidaan tarkoittaa erilaisia menetelmiä kirjata ja tallentaa arviointitietoa. Tärkeitä dokumentteja varhaiskasvatuksessa ovat muun muassa havainnointien muistiinpanot, lasten tuotokset, valokuvat, äänitteet, videot sekä kertomukset, jotka kuvaavat tärkeitä tapahtumia lasten elämässä. (Heikka ym. 2009, 76). Meidän projektissamme käytimme dokumentointimenetelmänä lapsihavaintojen kirjaamista sekä lasten valokuvaamista liikuntatuokioiden aikana.

Varhaiskasvattajat tekevät havaintoja lapsista päivittäin sekä tiedostamattaan että tietoisesti. Havaintojen dokumentointi on hyvin tärkeää, sillä merkittävätkin asiat voivat unohtua helposti, mikäli niitä ei kirjata muistiin (Kaskela ym. 2007, 30). Kun havainnot lapsesta on dokumentoitu, niistä on helpompi puhua avoimesti lapsen vanhempien ja lapsen itsensä kanssa. Lapsi kokee, että hänen oppimisensa ja kehittymisensä on tärkeää, kun sitä dokumentoidaan (Heikka ym. 2009, 64). Dokumentointi auttaa varhaiskasvattajaa huomaamaan lapsessa tapahtuvia muutoksia. Tällöin varhaiskasvattajan on myös helpompi muistaa, mitä alueita hänen tulee lapsen kasvussa ja kehityksessä erityisesti tukea ja vahvistaa. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Sivén, Neuvonen & Kurvinen 2006, 176.)

Dokumentoituihin merkintöihin on hyvä palata säännöllisesti ja niiden täydentämisen tulee olla jatkuvaa. Meidän mielestämme on tärkeää, että lapsen kehityksestä on dokumentoitua tietoa, kun hän siirtyy päivähoidosta kouluun. Näin voidaan turvata oppimisen jatkumo päivähoidon jälkeenkin. Tutkimuksen mukaan havaintojen dokumentointi esiopetuksessa on hyvin vähäistä, epäsystemaattista ja vaihtelevaa. Lapsihavainnointia on aina jollain tasolla tehty, mutta havaintoja ei ole juurikaan dokumentoitu. (Heikka 2004.)

Otimme lapsista liikuntatuokioiden aikana runsaasti valokuvia, sillä mielestämme ne ovat tärkeä tapa dokumentoida tietoja lapsista. Ajatuksenamme oli, että valokuvat voisi tallentaa jokaisen lapsen omiin Kasvun kansioihin, joista voitaisiin tehdä näkyvämpiä ja niitä voitaisiin alkaa täyttää tavoitteellisemmin Huvikummussa. Nivalainen (2007, 39) kertoo, että Kasvun kansion ideana on kuvata lapsen elämää päivähoitossa kansioon tallennettujen valokuvien, lapsen kokemusten ja sanomisien, piirustusten ja maalausten avulla. Kansioon voi tallentaa myös aikuisen havainnointia lapsesta. Lapsen Kasvun kansio elää ja muuttuu lapsen kasvun myötä.

4.3 Lapsihavainnointi Huvikummussa

Projektissamme näimme lapsihavainnoinnin toimivaksi menetelmäksi saada monipuolista tietoa Huvikummun lasten yksilöllisestä kasvusta, kehityksestä ja kiinnostuksen kohteista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Stakes 2005, 20) todetaan, että kun kasvattajat toimivat ja keskustelevat lasten kanssa ja havainnoivat heidän toimintaansa, heille avautuu kanava lasten ajatteluun ja maailmaan. Ennen kuin pystyimme aloittamaan lapsihavainnoinnin Huvikummussa, tarvitsimme yleistä tietoa lapsen kehityksen eri osa-alueista. Jäsentääksemme itsellemme tietoa ja helpottaaksemme lapsihavainnointia kokosimme Lapsen kasvu ja kehitys -kaaviot. Hujalan ym. (2007, 86) mukaan kasvattajalla tulee olla kehityspsykologista tietoa lapsista kyetäkseen hahmottamaan ikäkauteen sopivia odotuksia. Kasvattajan on kuitenkin tärkeää ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa myös jokaisen lapsen yksilöllisyys. Kehityspsykologinen tieto on vain suunnittelun kehitystekijä.

Tärkeä tavoite projektimme lapsihavainnoinnille oli auttaa Huvikummun työntekijöitä lasten vasujen täydentämisessä tuomalla lapsista tekemiämme havaintoja Huvikummun työntekijöiden ja vanhempien tietoon. Tarkoituksenamme oli lisätä Huvikummun työntekijöiden tietoa Huvikummun lasten henkilökohtaisista ominaisuuksista, kasvusta ja kehityksestä sekä erityisen tuen tarpeista, minkä vuoksi aioimme jättää kirjaamaamme ja kuvaamaamme dokumentit lapsista Huvikummun työntekijöille. Tiedon lisääntyminen lapsista mahdollistaisi Huvikummun toiminnan tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien suunnittelemisen niin, että lasten oppimisen jatkuvuus, mielekkyys ja merkityksellisyys toteutuisivat. Näin lapsille taattaisiin laadukkaampaa varhaiskasvatusta. Lasten hyvinvoinnin kan-

nalta olisi merkityksellistä, että lapsihavainnointi ja havaintojen dokumentointi tulisi osaksi Huvikummun työntekijöiden toimintaa.

Tavoitteenamme oli myös kyetä suunnittelemaan ja toteuttamaan liikuntatuokiomme lapsilähtöisesti tekemiemme havaintojen pohjalta. Pidimme tärkeänä, että lapset otettaisiin huomioon ainutlaatuisina yksilöinä, joilla on omat kokemuksensa, kiinnostuksen kohteensa, tunteensa, ajatuksensa, vahvuutensa ja kehittymistarpeensa. Pullin (2001, 53) mielestä kasvattajan tehtävä on suunnitella liikuntaa lapsihavaintojen pohjalta niin, että lapset saavat mahdollisuuden oppia itselleen ominaisella tavalla ja saavat yksilöllistä ohjausta. Lapsilla voi olla todella suuria eroja liikuntataidoissa, minkä vuoksi vain havainnoinnin pohjalta suunniteltu ohjattu liikunta palvelee kaikkia lapsia.

Käytännössä toteutimme lapsihavainnoinnin niin, että kävimme aluksi kolme kertaa viikossa 1–3 tunnin ajan havainnoimassa lapsia Huvikummussa ja jatkoimme lapsihavainnointia myöhemmin ohjaamiemme liikuntatuokioiden yhteydessä. Karlingin ym. (2009, 177) mukaan lapsihavainnointia olisi hyvä tehdä monipuolisesti arjen eri tilanteissa ja toiminnoissa. Sharman, Cross ja Vennis (2001, 2) korostavat, ettei yhden havainnointikerran pohjalta voi saada käsitystä tai arviota lapsesta ja hänen tilanteestaan. Ymmärsimme, että lasta olisi hyvä havainnoida useamman päivän ajan, jotta voisimme huomata lapsesta, mitkä piirteet ja mikä käyttäytyminen on pysyvää ja mikä puolestaan on vain hetkellistä. Huvikummussa havainnoimme lapsia hoitoon tulon ja lähdön, ruokailun, pukemisen, vapaan leikin, ohjatun toiminnan ja ulkoilun yhteydessä saadaksemme mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan lapsista.

Rogoffin teorian mukaan pyrimme havainnoimaan lapsia sekä yksilöllisellä tasolla, suhdetasolla että yhteisöllisellä tasolla. Kiinnitimme huomiota erityisesti lapsen kiinnostuksen kohteisiin, vuorovaikutukseen sekä leikkimiseen ja toimimiseen Huvikummussa. Vygotskyn mukaan lapsihavainnoinnissa tulee kiinnittää huomiota jo opittujen taitojen lisäksi myös siihen, mitä lapsi osaa tehdä toisen osaavamman henkilön tukemana. Tätä oli mielestämme otollista havainnoida Huvikummussa, koska ryhmässä oli niin monenikäisiä ja eri kehitysvaiheissa olevia lapsia.

Päädyimme havainnoimaan Huvikummun kaikkia seitsemää 3 - 5-vuotiasta lasta samanaikaisesti. Meillä molemmilla oli kuitenkin tietyt vastuulapset, joista tehtyjen havaintojen

kirjaamisesta vastasimme. Kirjasimme välittömästi ylös tekemiämme havaintoja lapsista. Karlingin ym. (2009, 177) mielestä lapsihavainnoinnissa olisi hyvä kiinnittää huomio yhteen käyttäytymisen alueeseen kerrallaan, sillä sitä kautta voidaan saada tarkempia havaintoja lapsista. Meidän mielestämme oli kuitenkin toimivaa toteuttaa lapsihavainnointia niin, että lapsen käyttäytymisen osa-alueita havainnoitiin rinnakkain. Esimerkiksi havainnoidesamme lasta hänen askarrellessaan emme kiinnittäneet huomiota pelkästään lapsen hienomotoriikkaan, vaan havainnoitimme kohteena oli myös lapsen muu käyttäytyminen, kuten työskentelytaidot ja vuorovaikutus. Tapamme nähdä lapsi perustuu holistiseen ihmiskäsitykseen, jonka mukaan ihminen on fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen kokonaisuus. Nämä ulottuvuudet ovat ihmisen perusominaisuuksia, joita ei ole mahdollista erottaa toisistaan, ikään kuin ne olisivat toisistaan irrallisia osia. Niiden avulla ihmistä voidaan silti tarkastella eri näkökulmista. (Karling ym. 2009, 17.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Stakes 2005) sanotaan, että jokaisen lapsen motorista kehitystä olisi hyvä havainnoida säännöllisesti. Ohjatut liikuntatuokiot toimivat hyvänä kontekstina siihen. Huvikummissa ohjatun liikunnan määrä oli hyvin vähäistä, joten pidimme tärkeänä, että lapsihavainnointia suoritettiin myös ohjaamiemme liikuntatuokioiden aikana. Apua havainnointiin ja havaintojen kirjaamiseen saimme Huvikummun työntekijöiltä. Jaoin tehtävät niin, että työntekijät havainnoivat ja kirjasivat välittömästi ylös havaintoja lapsista meidän ohjatessamme lapsiryhmää. Me osallistuimme toimintaan aktiivisina ryhmän jäseninä ja kirjasimme lapsihavainnot ylös välittömästi jokaisen ohjaamamme liikuntatuokion jälkeen. Keskustelimme Huvikummun työntekijöiden kanssa tekemistämme havainnoista.

Lapsihavainnointia tehdessä varhaiskasvattajan olisi pyrittävä havainnoimaan lasta objektiivisesti eli ulkoisesti, niin etteivät omat subjektiiviset eli sisäiset kokemukset lapsesta alkaisi ohjata havaintojen tekemistä (Vilén ym. 2006, 167). Varhaiskasvattajan tulee myös varoa tekemästä liiallisia tulkintoja havaintojensa pohjalta. Päättävien asioiden tulee pohjautua siihen, mitä on oikeasti nähty, ja tehdyt tulkinnat täytyy kyetä perustelemaan ammatillisella tiedolla. Kollegan kanssa keskustelemalla voidaan verrata havaintoja ja niistä tehtyjä päätelmiä keskenään. (Heikka ym. 2009, 77.) Menimme havainnoimaan Huvikummun lapsia ulkopuolisina henkilöinä, joten meillä ei ollut subjektiivisia kokemuksia lapsista. Tämän vuoksi koimme, että meillä oli hyvät mahdollisuudet havainnoida Huvikummun lapsia objektiivisesti ja tuoda arvokasta tietoa lapsista Huvikummun työntekijöil-

le ja vanhemmille.

Mielestämme oli hyvä, että pääsimme harjoittamaan lapsihavainnointia monella eri tapaa. Välillä osallistuimme lapsiryhmän toimintaan aktiivisesti, jolloin kirjasimme havainnot jälkikäteen ylös. Toisinaan taas jättäydyimme toiminnan ulkopuolelle ja keskityimme pelkästään lapsihavainnointiin ja havaintojen välittömään kirjaamiseen. Pääsimme havainnoimaan sekä lasten vapaata että ohjattua toimintaa. Koimme, että yhtäaikainen toimintaan osallistuminen ja havainnointi oli vaativaa, koska havainnot oli vaikeampi kirjata ylös jälkikäteen sellaisina, kuin ne välittömästi toiminnan yhteydessä olivat meille näyttäytyneet. Toisaalta toimintaan osallistuessamme pääsimme lähemmäksi lasta ja hänen kokemusmaailmaansa. Saimme mahdollisuuden kysellä lapsilta muun muassa heidän kiinnostuksenkohteistaan, mieluisista leikeistä ja toiminnasta. Kun havainnoimme lapsia täysin toiminnasta ulkopuolisina, pystyimme tekemään tarkempia ja monipuolisempia havaintoja, koska meidän ei tarvinnut keskittyä omaan toimintaamme ryhmässä. Kokonaisuudessaan tekemämme havainnot antoivat meille paljon tärkeää tietoa lapsista.

5 VASUT OHJAAVINA ASIAKIRJOINA VARHAISKASVATUKSESSA

Hyvän ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttaminen edellyttää johdonmukaista toiminnan suunnittelua. Toiminnan suunnittelun pohjana varhaiskasvatuksessa ovat Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2002) ja Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Stakes 2005), joiden taustalta löytyvät päivähoitolaki (1973/36) ja -asetus (1973/239). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteilla tavoitellaan sisällöllisesti yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen toteuttamista Suomessa. Valtakunnalliselta tasolta siirryttäessä kohti yksikötasoa pyrkimyksenä on suunnitella päivähoiton toiminnan tavoitteiden, sisältöjen ja keinojen kuvaukset yhä tarkemmin ja konkreettisemmin. Kaiken varhaiskasvatussuunnitelmatyön tavoitteena on lisätä lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, toteuttaa hoito, kasvatus ja opetus kokonaisuutena, vaikuttaa kasvattajayhteisöjen kehittymiseen, lisätä kasvattajien tietoisuutta ja kehittää reflektiokulttuuria sekä työntekijöiden ammatillisuutta. (Nivalainen 2007, 7; Piironen-Malmi & Strömberg 2008, 103; Heikka ym. 2009, 34.)

Jokaisella Suomen kunnalla tulee olla oma kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelmansa. Se ohjaa varhaiskasvatuksen laatua ja toimii henkilöstön konkreettisena työvälineenä kuvaamalla niitä periaatteita ja menetelmiä, joilla varhaiskasvatusta käytännössä toteutetaan. Se myös pyrkii kuvaamaan varhaiskasvatuksen yhteistä arvopohjaa ja toteuttamisen lähtökohtia eri päivähoitomuodoissa. (Stakes 2005, 43; Nivalainen 2007, 7.) Stakesin (2005) tutkimuksen mukaan vuonna 2005 valtaosalla Suomen kunnista vasuprosessi oli käynnissä. 91,8 prosentilla kunnista kuntakohtainen vasu oli valmiina tai valmistumassa. Kokkolan kaupungissa kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön vuonna 2006, ja sitä päivitettiin vuonna 2010 (Kokkolan kaupunki 2010).

Suosittelavaa olisi, että kunnan päivähoitoyksiköillä olisi omat yksikkökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmansa täydentämässä kuntakohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa. Yksikkökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvataan toimintaympäristön ja yksikön erityispiirteitä ja painotuksia. Se sisältää vanhempien sekä työntekijöiden näkemykset lapsen hyvinvointia edistävästä varhaiskasvatuksesta. Yksikkökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen edellyttää avointa ja luottamuksellista kasvatuskumppanuutta lasten vanhempien kanssa. (Stakes 2005, 43; Piironen-Malmi ym. 2008, 103.) Kokkolan perhe-

päivähoidon ja päiväkotien toimipisteet ovat laatineet yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuen (Kokkolan kaupunki 2010). Huvi-kummussa yksikkökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ei kuitenkaan ole vielä laadittu.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Stakes 2005, 32) on suositus, jonka mukaan lapsen vasu tulee laatia jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa ja suunnitelman toteutumista tulee arvioida säännöllisesti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2007) teettämästä kyselystä käy ilmi, että lähes kahdessa kolmasosassa Suomen kunnista varhaiskasvatussuunnitelmat on laadittu 80–100 prosentille lapsista. Vastanneista kunnista vajaassa seitsemässä prosentissa lasten vasuja ei ole laadittu ollenkaan.

5.1 Lapsen vasu varhaiskasvatuksessa

Parhaimmillaan lapsen vasu on monipuolinen ja myönteinen kuvaus tai tarina lapsesta. Lapsen vasussa pyritään ottamaan huomioon koko lapsen elämänkaari ja siinä tapahtuneet muutokset. Siinä otetaan huomioon lapsen kokemukset, tämän hetken tarpeet ja tulevaisuuden näkymät, lapsen mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja lapsen yksilölliset tuen ja ohjauksen tarpeet. Vasu tehdään yhdessä lapsen, lapsen vanhempien ja varhaiskasvattajien kanssa, jotta esiin nousisi lapsen yksilöllisyys, vanhempien toiveet, odotukset ja kuvaukset lapsestaan sekä tieto siitä, millä tavoin lasta tulisi tukea varhaiskasvatuksessa. Lapsen vasuun kirjatut asiat tulee ottaa huomioon toimintakokonaisuuksien suunnittelussa, jotta taataan lapselle oppimisen jatkuvuus varhaiskasvatuksessa. (Stakes 2005, 33; Kaskela ym. 2007, 9, 11; Heikka ym. 2009, 58.) Lapsen vasukeskustelussa tulee tasavertaisesti ottaa huomioon niin työntekijän kuin lapsen vanhempienkin näkemykset lapsesta. Mielestämme varhaiskasvattajan tulee kuitenkin ammattiroolinsa vuoksi ottaa vastuu siitä, että lapsen kannalta tärkeät asiat otetaan puheeksi ja niihin tartutaan. Lapsen mahdolliset tuen tarpeet mietitään yhdessä lapsen vanhempien kanssa.

Lapsen vasu ohjaa varhaiskasvattajien pedagogista työtä ja kehittää heidän ammatillisuuttaan. Se auttaa toimimaan johdonmukaisesti ja lapsen yksilölliset tarpeet tiedostaen. Varhaiskasvattajien tulee havainnoida lasten kehitystä systemaattisesti ja tietoisesti ja ottaa

huomioon havainnointitieto toiminnan suunnittelussa ja yhdessä vanhempien kanssa tehtävissä lasten vasuissa. (Stakes 2005, 32–33; Kaskela ym. 2007, 13–14; Nivalainen 2007, 9.)

Lapsen vasu toimii luontevana arvioinnin ja seurannan välineenä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen perusteiden mukaan vasujen täydentämisen tulee olla dynaaminen prosessi. Vaikka lapsikohtaisia suunnitelmia tehdään varhaiskasvatuksessa, tutkimuksen mukaan niiden päivittäminen lapsen kehityksen ja oppimisen edistyessä on puutteellista. On hyvin yleistä, että päivittäminen tapahtuu vain vuoden alussa ja lopussa pidettävien arviointikeskustelujen yhteydessä. Päivittämisen hankaluutta on perusteltu muun muassa sillä, että lasten vasut ovat ulkomuodoltaan usein vaikeasti täydennettäviä. Mikäli päivittämistä ei tapahdu, suunnitelma ei tue lapsikohtaista suunnittelua ympäri vuoden. (Stakes 2005; Heikka ym. 2009, 58.) Jokainen varhaiskasvattaja tekee työtä omalla persoonallaan. Olisi kuitenkin hyvin tärkeää, että työntekijöiden keskinäiset ajatukset lasten vasujen tärkeydestä ja tavasta tehdä niitä olisivat yhteneväiset. Toiminnan kehittämisen kannalta on hyvä muistaa, että kun työntekijöiden visio on yhteinen, ollaan jo askel lähempänä laadukasta varhaiskasvatusta.

5.2 Huvikummun lasten vasut

Joulukuussa 2009 teimme tutustumiskäyntejä Huvikumpuun tarkoituksenamme tutustua Huvikummun 3 - 5-vuotiaisiin lapsiin. Tavoitteenamme oli käyntien yhteydessä tutustua myös lasten vasuihin lisätäksemme tietämystämme lasten valmiuksista ja heidän kiinnostuksen kohteistaan. Ajattelimme, että lapsiin ja heidän vasuihinsa tutustuminen tukisi liikuntatuokioiden lapsilähtöistä suunnittelua. Meille selvisi, ettei lasten vasuja ollut päivitetty vuosiin ja osalta lapsista vasu puuttui kokonaan. Tämä oli projektimme kannalta kriittinen menestystekijä.

Lasten vasuja ei ollut Huvikummussa pidetty ajan tasalla, joten tulimme siihen tulokseen, että Huvikummun toiminnan laadun parantamisen kannalta oli merkittävää muuttaa projektiamme. Pohdimme eri ratkaisuvaihtoehtoja ja päädyimme laajentamaan projektiamme niin, että se koski liikuntatuokioiden lisäksi myös lapsihavainnointia sekä lasten vasuja. Tarkoituksenamme oli ollut suunnitella ja toteuttaa kaksitoista ohjattua liikuntatuokiota

Huvikummun 3 - 5-vuotiaille lapsille, mutta projektimme laajentuessa liikuntatuokioiden määrä väheni kahdestatoista viiteen.

Tavoitteenamme oli Huvikummun toiminnan laadun parantaminen tukemalla työntekijöitä lasten vasujen päivittämisessä. Jokaiselle lapselle tuli saada ajantasainen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka on olennainen osa laadukasta varhaiskasvatusta. Halusimme korostaa työntekijöille vasujen säännöllisen päivittämisen tärkeyttä. Tavoitteenamme oli myös tuoda lapsihavainnointi näkyväksi Huvikummun arkeen toteuttamalla sitä itse käytännössä kolmen viikon ajan. Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmassakin todetaan, että lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen seuranta ja arviointi edellyttää säännöllistä havainnointia ja dokumentointia (Kokkolan kaupunki 2010).

Huvikummun työntekijät suunnittelivat alkavansa päivittää lasten vasuja tammikuussa 2010. Tavoitteenamme oli päästä mukaan mahdollisimman monen 3 - 5-vuotiaan lapsen vasukeskusteluun voidaksemme tuoda siellä esiin lapsista tekemiämme havaintoja joko itse tai työntekijöiden kertomana. Ajatuksenamme oli, että myöhemmin keväällä ohjaamiemme liikuntatuokioiden yhteydessä jatkaisimme lasten havainnoimista, jolloin voisimme tuoda lisää arvokasta tietoa lapsista Huvikummun työntekijöille ja lasten vanhemmille. Työntekijöiden mietittyä tilanteita yksittäisten perheiden näkökulmasta he tulivat siihen tulokseen, että pääsemme osallistumaan vain kahden lapsen vasukeskusteluihin. Lisäksi meille esitettiin toive, että toisimme tekemämme lapsihavainnot työntekijöiden tietoon ennen vasukeskusteluja ja vasukeskusteluissa olisimme vain tarkkailijoiden roolissa.

Projektisuunnitelmassamme toimme esiin, että jätämme Huvikummuun tuotepaketin suunnittelemistamme liikuntatuokioista, mutta projektin edetessä laajensimme ideaamme. Tuotepaketti sisälsi tekemämme lapsihavainnot Huvikummun jokaisesta 3 - 5-vuotiaasta lapsesta, liikuntatuokioiden aikana ottamamme valokuvat sekä liikuntatuokiosuunnitelmat. Kokosimme tuotepakettiin myös varhaiskasvatuksen ohjaavia asiakirjoja, kuten Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, Kokkolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman sekä Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset.

6 LIIKUNTA LAPSEN HYVINVOINNIN TUKIJANA VARHAISKASVATUKSESSA

Lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun kannalta on tärkeää, että lapsi liikkuu päivittäin vähintään kaksi tuntia reippaasti ja riittävän kuormittavasti. Liikkuessaan lapsi tutustuu luonnollisin keinoin itseensä, toisiin ihmisiin ja ympäristöönsä. Hän oppii uusia asioita, ilmaisee monipuolisesti tunteitaan sekä kokee iloa ja elämyksiä. Liikunta auttaa lasta tulemaan tietoisiksi omasta kehostaan ja sen hallinnasta, mikä luo pohjaa lapsen terveille itsetunnolle sekä koko lapsen motoriselle kehitykselle. Motorinen kehitys taas luo pohjaa lapsen muulle oppimiselle. Nykyisin suomalaisista koulutulokkaista lähes kolmanneksella on puutteita kehon ja liikkeen hallinnan perusasioissa. Usein näillä samoilla lapsilla on huomattu olevan myös oppimisvaikeuksia. (Pulli 2001, 21-22; Vilén ym. 2006, 510; Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 10, 12; Karling ym. 2009, 253.)

Perusta liikunnalliselle elämäntavalle rakentuu jo varhaislapsuudessa. Kasvattajayhteisön on hyvä tiedostaa liikunnan merkitys lapselle ja pyrkiä tietoisesti luomaan liikuntamyönteistä toimintakulttuuria. Varhaiskasvattajien tulisi suunnitella ja järjestää lapsille tavoitteellista ja monipuolista liikuntakasvatusta päivittäin erilaisten välineiden kanssa eri ympäristöissä. Kun ympäristö vaihtelee, lapsi joutuu mukauttamaan perustaitojaan vaihtuvan ympäristön tarpeita vastaaviksi. Lapsen motorisen kehittymisen kannalta on tärkeää, että uusien taitojen opettelemisen lisäksi hän saa myös mahdollisuuden toistaa jo aiemmin opittuja taitoja. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 3, 9, 26; Stakes 2005, 23; Kokkolan kaupunki 2010.)

Nykypäivänä liikkuminen ja liikunta nähdään laajasuuntaisena kehityksen edistämisen välineenä eikä niinkään muusta kehityksestä erillisenä alueena. Parhaimmillaan liikunta voi tukea lapsen fyysisistä, psyykkistä, emotionaalista ja sosiaalista kehitystä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 17; Väisänen 2007, 43; Karling ym. 2009, 252.) Varhaiskasvatuksen liikunnan suosituksissa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 11) todetaan, että monipuolisuus ja vaihtelu ovat varmimmat keinot kasvattaa lapsi nauttimaan liikunnasta. Antamalla tilaa lapsen omaehtoisuudelle ja oman oivalluskyvyn käyttämiselle liikunnassa autetaan lasta saavuttamaan kestävä suhde liikkumiseen. Lapsen omaehtoisella liikunnalla tar-

koitetaan lapsen omasta halusta ja mielenkiinnosta lähtevää toimintaa joko yksin tai yhdessä muiden kanssa.

2000-luvun lapset eivät liiku riittävästi, sillä leikin luonne sekä halu liikkua ovat vähentyneet sitä mukaa, kun muun muassa videopelit, tietokone ja televisio ovat kasvattaneet suosiotaan. Vanhemmat ovat osaltaan vaikuttaneet lasten luontaisen liikkumisen vähenemiseen sillä, että pienetkin välimatkat kuljetaan lapsen kanssa nykyään autolla. Liikunnan vähäisyys on vaarantanut lasten normaalin fyysisen kasvun ja kehityksen. Sillä on todettu olevan yhteys myös lasten lisääntyneeseen ylipainoisuuteen. Sen on arvioitu olevan suurempi syy lasten ylipainoisuuteen kuin energiansaannin kasvu. Vuonna 2005 ylipainoisia lapsia oli 10–20 prosenttia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 7; UKK-instituutti 2010; Karling ym. 2009, 252.) Huolestuttavaa on, että Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2007 teettämän selvityksen mukaan nuorista arviolta 50–60 % ja aikuisista arviolta 35–40 % ei liiku terveytensä kannalta riittävästi (Fogelholm, Paronen & Miettinen 2007, 3).

6.1 Ohjattu liikunta Huvikummussa

Päivähoidossa tulisi olla vähintään kerran viikossa ohjattua liikuntaa. Ohjattu liikunta on tärkeää lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja motorisen oppimisen kannalta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005; Stakes 2005, 23.) Ohjattujen liikuntatuokioiden avulla on helpompi saada mukaan liikkumaan nekin lapset, joilla motivaatio liikkumista kohtaan on vähäisempi. Ohjatuista liikuntatuokiosta lapset voivat myös saada uusia ideoita omaehtoiseen liikkumiseen. (Nuori Suomi 2006, 19.) Piironen-Malmi ym. (2008, 90) toteavat, että lasten vapaan leikin ja heille suunnatun ohjatun toiminnan tärkeyttä ei tule arvottaa keskenään. Kumpikin on tärkeää, ja niiden tulee olla osa lapsen jokapäiväistä arkea varhaiskasvatuksessa.

Projektissamme korostamme ohjatun liikunnan tärkeyttä lapsen liikunnallisen kehityksen kannalta, sillä ohjaajan ja ryhmän muiden lasten tukemana lapsi voi yltää sellaisiinkin liikunnallisiin suorituksiin, joihin hän ei vielä yksin kykenisi. Ajatuksemme pohjautuu Vygotskyn sosiokulttuuriseen teoriaan, jossa nostetaan esiin käsite lähikehityksen vyöhyke. Sen mukaan ohjatussa toiminnassa huomio tulee suunnata lapsen jo saavuttaman kehitysta-

son yläpuolelle. Tällöin lapsi saa mahdollisuuden oppia uutta ja kokea siitä syntyvää iloa ja onnistumista. (Karvonen ym. 2003, 22.)

Järvisen ym. (2009, 172–173) mukaan varhaiskasvattajan on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ohjatun toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen lähtökohtana ovat lasten kiinnostusten kohteet, lasten ikä- ja kehitystaso sekä toiminnan tavoitteet. Mielestämme on hyvä muistaa, että jokaisen lapsen kehityksen kulku on yksilöllinen. Tämän vuoksi pyrimme suunnittelemaan liikuntatuokioistamme mahdollisimman joustavia ja muunneltavia kyetäksemme vastaamaan kunkin lapsen henkilökohtaisiin tarpeisiin ja luodaksemme jokaiselle lapselle sopivasti haastetta.

6.2 Ohjaamisen taito liikunnassa

Hyvällä ohjaajalla on hyvä itsetuntemus. Hän tiedostaa omien tunteidensa, käsitystensä ja motiiviansa olemassaolon liittyen lapsiin ja ohjaustapahtumaan. Ohjaaja on aidosti läsnä ja hänellä on aitoa halua työskennellä lasten kanssa. Hän on kannustava, luotettava, kärsivällinen ja turvallinen aikuinen lapsille. Pienten lasten kanssa on erityisen tärkeää, että ohjaaja osaa olla myös jämäkkä. Ohjaaja välittää lapsista ja on luova työskennellessään lapsiryhmän kanssa. Taitava ohjaaja kohtaa lapsen aina yksilönä. Hän ottaa huomioon lapsen kehitystason, iän, sukupuolen ja lapsen osaamisen ja pyrkii tukemaan lasta hänen vahvuuksiensa kautta. (Autio & Kaski 2005, 23–25, 64–66.) Ohjaajalla tulee olla tilanneherkkyyttä ja taitoa kannustaa ja rohkaista jokaista lasta erikseen (Karvonen ym. 2003, 102). Aikuisen tulee käyttää ohjaustilanteessa hyvää ja täsmällistä kieltä. Lapsen omalle havainnoinnille, tutkimiselle ja kokeilemiselle on tärkeää jättää tilaa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 20–21.)

Aution ja Kasken (2005) mukaan lasten motivointi ja liikunnan ilon ylläpitäminen on ohjaajalle haaste. Liikuntatuokioissamme lapset olivat heti alkuun todella innostuneita ja kiinnostuneita ohjaamastamme liikunnasta, joten heidän motivoimisensa oli helppoa. Koimme, että asenteemme liikuntatuokioissa oli hyvin innostava ja kannustava. Tunneilmapiiriin vaikutti myönteisesti oma leikkimielinen heittäytymisemme toimintaan. Lapsihavainnoinnin aikana olimme ehtineet jo tulla tutuiksi lasten kanssa, mikä uskoaksemme hel-

potti lasten ja meidän välistämme vuorovaikutusta ja osaltaan loi lapsille turvallista ilma-
piiriä.

Ohjaajan tehtävänä on antaa lapsille liikuntatuokion aikana mahdollisuuksia valintoihin iän
ja taitotason mukaan. Toiminnan tulee olla sellaista, että sen vaikeusastetta ja vaatimusta-
soa voidaan muunnella. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 21; Karvonen ym. 2003, 102.)
Suunnittelemamme liikuntatuokioiden olivat helposti muunneltavissa, ja osasimme tarvittaessa
jousta tehdyistä suunnitelmistamme lasten tarpeiden mukaan. Lasten toiveet tuokioiden
aikana olivat meille ensisijaisen tärkeitä. Mielestämme ohjaajina meidän tärkein tehtä-
vämme oli saada lapset innostumaan liikunnan harrastamisesta siten, että heillä olisi intoa
myös tulevaisuudessa pitää liikunnan avulla huolta hyvinvoinnistaan. Perusta liikunnalli-
selle elämäntavalle rakentuu jo varhaislapsuudessa.

6.3 Liikuntatuokioiden Huvikummun lapsille

Varhaiskasvatuksen liikunnan suosituksissa todetaan, että varhaiskasvattajien tulee suunni-
tella ja toteuttaa monipuolista ja tavoitteellista liikuntakasvatusta päivittäin (Sosiaali- ja
terveysministeriö 2005, 3). Pullin (2001, 53) mukaan varhaiskasvatuksen liikunnan suun-
nittelun tulee aina pohjautua lasten liikuntataitojen havainnoinnille ja heidän tarpeidensa
tarkalle arviolle. Tavoitteenamme oli tekemiemme lapsihavaintojen pohjalta suunnitella ja
toteuttaa Huvikummun seitsemälle 3 - 5-vuotiaalle lapselle viisi ohjattua liikuntatuokiota.
Oman toimintamme kautta halusimme saada Huvikummun työntekijät ymmärtämään ta-
voitteellisen ja ohjatun liikunnan merkityksen varhaiskasvatuksessa ja saada heidät järjes-
tämään ohjattuja liikuntatuokioita säännöllisesti projektimme jälkeen. Ohjatun liikunnan
tullessa osaksi Huvikummun jatkuvaa toimintaa lapset saivat laadukkaampaa varhaiskas-
vatusta.

Halusimme suunnitella toimintaa, johon kaikkien lasten olisi helppo lähteä mukaan ilman
suorituspainetta. Useilla onnistumisen kokemuksilla halusimme tukea lasten terveen itse-
tunnon kehittymistä. Lapsi, jolla on terve itsetunto, luottaa omiin kykyihinsä, ja hänen on
usein helpompaa olla sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Pulli (2001, 24, 77)
toteaa, että lasten liikunnassa korostetaan liian paljon kykyä sietää pettymyksiä, vaikka

pieni lapsi tarvitsee pikemminkin paljon onnistumisen kokemuksia. Onnistumisen kokemukset auttavat lasta luomaan käsitystä itsestään ja kyvykkyydestään.

Liikuntatuokioilla halusimme tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä sekä tuoda liikunnan ilo ja elämyksellisyys lasten arkeen. Suunnittelemalla sopivan haasteellista ja lasten mielenkiinnon kohteista lähtevää liikuntaa pyrimme herättämään lasten innostuksen liikuntaa kohtaan. Kun lapsen kiinnostuksen kohteet ja vahvuudet otetaan huomioon liikunnan suunnittelussa, on lapsi helpompi saada motivoitua liikkumaan. Lapsen motivaatio liikkumista kohtaan on korkeampi silloin, kun toiminnan vaatimustaso ei ole liian korkea tai matala vaan keskitasoa. (Zimmer 2001, 81.)

Näimme, että suunnitellessamme liikuntaa 3 - 5-vuotiaille lapsille oli tärkeämpää perinteisten urheilulajien sijaan suunnitella liikuntatuokioiden sisällöt siten, että ne rakentuvat monipuolisesti havaintomotorisia ja motorisia perustaitoja harjoittavista liikuntaleikeistä. Perustaitojen oppiminen vaatii lapselta paljon aikaa ja tuhansia toistoja (Vilén ym. 2008, 509). Vasta lapsen opittua monipuolisia perustaitoja hänellä on edellytyksiä oppia lajitaitoja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokainen lapsi oppii perustaidot yksilölliseen tahtiinsa, mutta järjestys on kaikilla lapsilla sama. Näin ollen samanikäiset lapset voivat olla perustaitojen oppimisessaan eri vaiheissa. (Pulli 2001, 28, 53.)

Perustaitojen oppiminen alkaa alkeismallista ja etenee harjoittelun kautta kohti perusmallin vaihetta. Runsaan ja monipuolisen liikkumisen myötä taito kehittyy edelleen, jolloin lapsi saavuttaa automatisoituneen vaiheen eli taidon ihannemallin. Lapsen perustaitojen tulisi edetä automatisoituneeseen vaiheeseen ennen kouluikää. (Nuori Suomi 2006, 34; Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 13; Karvonen 2002, 34–35.) Mikäli lapsi ei hallitse riittävästi perustaitoja, saattaa se lisätä hänen haluttomuuttaan liikuntaa kohtaan (Vilén ym. 2006, 509). Varhaiskasvattajan tulee kuitenkin muistaa, ettei lasta saa kiirehtiä kohti seuraavia perustaitoja tai edistyneempää mallia, vaan jokaista meneillään olevaa kehitysvaihetta on tärkeä tukea monipuolisella liikunnan tarjonnalla (Karvonen ym. 2003, 105).

Havaintomotoriikka tarkoittaa lapsen käsitystä itsestään, omasta kehostaan ja sen eri puolista. Se liittyy myös lapsen kykyyn havainnoida tilaa, suuntia ja aikaa suhteessa omaan kehoonsa. Motoriset perustaidot ovat keskeisellä sijalla alle kouluikäisen lapsen liikunnassa. Ne jaetaan tasapainotaitoihin, liikkumistaitoihin ja käsittelytaitoihin. Tasapainotaitoja

ovat taivuttaminen, ojentaminen, kiertäminen, pysähtyminen, vieriminen, työntäminen, vetäminen sekä keinuminen. Nämä taidot liittyvät kykyyn mukauttaa kehon painopiste paikallaan olevaan tai liikkuvaan tukeen nähden siten, että keho pysyy paikallaan. Liikkumistaidoilla tarkoitetaan taitoja, joiden avulla siirrytään paikasta toiseen. Niitä ovat konttaaminen, kiipeäminen, käveleminen, juokseminen, riippuminen, liukuminen, hyppääminen sekä laukkaaminen. Käsittelytaitoja tarvitaan käytettäessä erilaisia välineitä tai telineitä. Käsittelytaitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kantaminen, kiinniottaminen, potkaisuaminen, kuljettaminen, lyöminen sekä pomputtaminen. Aluksi kehittyvät lapsen karkeamotoriset taidot, kuten heittäminen ja kiinniottaminen, jotka luovat pohjan lapsen hienomotoristen taitojen kehitykselle, esimerkiksi piirtämiselle ja kirjoittamiselle. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 14; Nuori Suomi 2006, 34; Pulli 2001, 27–28; Karling ym. 2009, 253; Vilén ym. 2008, 509.)

Ennen liikuntatuokioiden käytännön toteutusta meidän tuli varata käytettävät tilat ja välineet. Liikuntavälineitä saimme vapaasti lainata koulumme liikuntavälinevarastosta. Käytössämme oli 3 - 5-vuotiaille suositeltavia liikuntavälineitä, kuten esimerkiksi vanteita, huiveja, tasapainoa kehittäviä välineitä, liikuntamusiikkia, ilmapalloja, hernepusseja, trampoliinia, patjoja sekä erikokoisia palloja. Päätimme etukäteen myös harjaannutettavat taidot ja sisällöt. Pohdimme, tarvitaanko eriyttämistä taitojen tai lasten erilaisten fyysisten rajoitteiden mukaan. Pyrimme ottamaan huomioon sekä ryhmän kokonaisuutena että lapset yksilöinä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 18, 29.)

Suunnittelimme ja toteutimme tuokioiden organisoinnin niin, että liikunnan määrä olisi mahdollisimman suuri. Tähän pystyimme vaikuttamaan jakamalla lapset toiminnan mukaan pienryhmiin, jolloin minimoimme odotteluajan määrän. Yksittäisiä tuokioita suunnitellessamme otimme huomioon sen, ettei pienen lapsen lihasmassa ole kovin suuri. Tämän vuoksi lapsen lihaksia ei ole hyvä rasittaa pitkäkestoisella ja vain yhtä aluetta painottavalla toiminnalla. Pyrimmekin suunnittelemaan monipuolisesti lapsen koko kehoa rasittavaa toimintaa. Pohdimme etukäteen myös sitä, kuinka kannustamme ja annamme lapsille palautetta, sekä sitä, kuinka saamme myös vähän liikkuvat lapset mukaan toimintaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 18.)

6.3.1 Tassut tömisten

Poika 5 v: ”Voitaisko me leikkiä tuota pakkasta ja aurinkoa uuestaan?”

Tyttö 4 v: ”Se limanuljaska oli kyllä kaikkein kivoin.”

Ensimmäisen liikuntatuokiomme (LIITE 7) pidimme Hollihaan koulun liikuntasalissa. Tuokioon osallistui meidän ja viiden lapsen lisäksi myös kaksi Huvikummun työntekijää. Halusimme antaa lapsille kokemuksen suuren tilan tunnusta, sillä monella lapsella ei ollut aiempaa kokemusta liikuntasalista. Lapset pääsivät salissa kokeilemaan erilaisia tapoja liikuttaa kehoaan kokeillessaan liikkumista eri eläinten tavoin. Zimmer (2001, 72) toteaa, että lapsen kuvittelukykyä ja mielikuvitusta voidaan hyödyntää ja edistää yksinkertaisissa liikuntaleikeissä. Lapsen on hyvä päästä leikin kautta kokemaan erilaisia rooleja, joihin hänellä ei muuten arjessa tulisi tilaisuutta. Esimerkiksi esittämällä eläinten liikkumis- ja käyttäytymismuotoja lapsi voi pujahtaa itseään vahvemman tai heikomman rooliin.

Emme rajanneet toimintaa niinkään välineisiin, vaan painopisteemme oli eri liiketekijöiden harjoittamisessa. Rajatussa tilassa lapset liikkuvat eri suuntiin ja eri tasoissa sekä nopeutta ja voiman käyttöä vaihdellen. Käytimme musiikkia yhtenä elementtinä tuokiossa. Liikkumiseen yhdistettynä musiikki voi saada ihmisen toimimaan kokonaisvaltaisesti: fyysisesti, henkisesti ja emotionaalisesti. Liikkeen ja musiikin yhteinen elementti on rytmi. Se on musiikissa ja liikunnassa oleellisin tekijä. Lapsella perustaitojen oppiminen edellyttää rytmisen liikkeen oppimista. (Heikinaro-Johansson, Huovinen & Kytökorpi 2003, 232–233, 243; Pulli 2001, 61–62.) Lapset saivat liikkua vapaasti musiikin rytmin mukaan suuressa tilassa. Näin jokaiselle annettiin mahdollisuus käyttää luovuuttaan ja liikkua itselleen mieluisimmalla tavalla omaa kehoaan monipuolisesti käyttäen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Stakes 2005, 22) painotetaan, että lapsen itsetunnon kehittymisen kannalta lapsen on tärkeää tulla tietoiseksi omasta kehostaan ja sen hallinnasta. Hyvällä itsetunnolla on vaikutusta myös lapsen sosiaalisiin kykyihin (Vilén ym. 2008, 513). Musiikin ja liikkeen yhdistäminen vaikuttaa myönteisesti kehon tunteemukseen ja -hallintaan, kuuntelu- ja keskittymiskykyyn, itsetuntoon sekä ilmaisullisuuteen. Tärkeintä musiikkiliikunnassa on musiikin ja liikkeen kokeminen yhdessä eikä niinkään liikkeen tekninen hallinta. Tämän vuoksi myös motorisesti heikommat lapset saavat onnis-

tumisen elämyksiä ja kokemuksia musiikkiliikunnasta. Musiikkiliikunnan kautta lapsi oppii runsaasti eri liiketekijöihin liittyviä käsitteitä. Ennen kaikkea musiikin yhdistäminen liikuntaan on lapsille innostavaa ja nautinnollista. (Heikinaro-Johansson ym. 2003, 232–233, 243; Pulli 2001, 61–62.)

Lapset pääsivät tuokion aikana kokeilemaan myös yksinkertaisia sääntöleikkejä, kuten hippaleikkejä, joissa otimme huomioon lasten ikäjakauman. Sääntöleikkien yhteydessä tulee ottaa huomioon, että 3 - 4-vuotiaiden kanssa yksinkertaiset säännöt toimivat parhaiten. 4 - 5-vuotiaat lapset alkavat jo leikkiä liikunnallisia sääntöleikkejä ja säännöt voivat olla jo aikaisempaa monimutkaisempia. Hippaleikit tukevat 3 - 4-vuotiaiden kehityksessä olevia taitoja, kuten lapsen liikkumista suhteessa tilaan ja toisiin lapsiin sekä ketteryyttä, nopeutta ja reaktiokykyä. (Karvonen ym. 2003, 140–141; Autio ym. 2005, 24–25.)

6.3.2 Urheilukilpailut

Poika 4 v: ”Näittekö te ku määhän ni hyppäsin niin kauheeseen korkeelle?”

Suurin osa Huvikummun lasten leikistä tapahtuu ulkona Huvikummun pihalla. Halusimmekin toisella liikuntatuokiollamme (LIITE 8) osoittaa työntekijöille, kuinka hyvät mahdollisuudet Huvikummun piha tarjoaa monipuoliselle liikkumiselle ja ohjatulle toiminnalle. Idea urheilukilpailujen järjestämisestä lähti lapsilta kysellessämme heidän mielipiteitään mieluisasta liikunnasta. Suunnittelimme Huvikummun pihalle eri pisteitä, joissa harjoitettiin havaintomotorisia ja motorisia perustaitoja hauskojen ja leikkimielisten tehtävien kautta. Vaikka ryhmä koostui eri-ikäisistä lapsista, näimme perustaitojen harjoittamisen kaikille tärkeäksi. Oleellista kuitenkin oli, että harjoitteita pystyi sekä helpottamaan että vaikeuttamaan lapsen osaamistason mukaan.

Jakamalla lapset pienempiin ryhmiin halusimme tukea lasten pari- ja ryhmätyöskentelyä, koska lapsihavainnoinnin kautta nousi tarve lasten vuorovaikutuksen tukemiseen. Tavoitteenamme oli myös, että lapset harjoittelisivat vuoron odottamista, toisten tukemista ja kannustamista. Pyrimme käyttämään toiminnassa yksinkertaisia välineitä, joita Huvikummun työntekijöillä olisi myös mahdollisuus hyödyntää suunnitellessaan itse myöhemmin

vastaavanlaista toimintaa.

Urheilukilpailuissa pyrimme välttämään kilpailutilanteita, joissa syntyisi vertailua yksittäisten lasten välillä. Mikäli kilpailutilanteita oli, olivat tilanteet sellaisia, että vertailua tapahtui vain ryhmänä toista ryhmää vastaan. Voittoa tärkeämpää oli kaikkien osallistuminen, parhaansa tekeminen sekä liikkumisen ilo. Zimmerin (2001, 80–83) mukaan lapsilla on tarve suoriutua mielihyvää tuottavista tehtävistä hyvin ja näin saada tunnustusta suorituksestaan. Jo 3-vuotialla lapsilla ilmenee kilpailukäyttäytymistä, mutta sitä ei tarvitse tukea kilpailua korostavalla toiminnalla. Toistuvat häviöt saattavat heikentää lapsen itsetuntoa ja hänen luottamustaan omiin kykyihinsä. Liikuntaleikkien yhteydessä ei voi kuitenkaan täysin välttyä tilanteilta, joissa on voittajia ja häviäjiä, eikä se ole tarpeenkaan. Lapsia on hyvä tukea pohtimaan omia vahvuuksiaan. Tämän ei tarvitse tapahtua vertailemalla omia suorituksia toisten lasten suorituksiin vaan pikemminkin niin, että lapsi vertailee suorituksiaan omiin aiempiin suorituksiinsa.

KUVIO 2. Ämpärikävelyä

KUVIO 3. Köydenvetokilpailu

6.3.3 Pallot pomppimaan

Tyttö 4 v: ”Ollaanko me niitä pomppivia palloja?”

Tyttö 3 v: ”Iso pallo oli kiva, potkasin tuhatta ja sataa.”

Kolmannessa liikuntatuokiossamme (LIITE 9) lapset saivat harjoitella pallon käsittelytaitoja erikokoisilla palloilla kahden tai kolmen hengen ryhmissä aikuisen ohjaamana. Lopussa oli rentoutusharjoituksena pallohierontaa, jolloin lapset saivat pareittain olla sekä hierottavana että hierojana. Idea pallojen käytöstä liikuntatuokioissa lähti lasten mielenkiinnosta palloihin. Lapsihavainnointia tehdessämme huomasimme, että lapset olivat todella innokkaita heittelemään ja potkimaan palloa, kun heille vain tarjoutui siihen tilaisuus. Karvosen mukaan pallot kuuluvat kolmannen ikävuoden mieluisiin toimintoihin ja leikkeihin, mutta ovat myös yksi kehittävimmistä välineistä muiden alle kouluikäisten lasten liikunnassa. 4 - 6-vuotiaiden kanssa on otollista harjoittaa silmä-käsi- ja silmä-jalkakoordinaatiota erilaisissa pallo- ja välineleikeissä. (Karvonen ym. 2003, 62, 141, 161.)

Pallo on usein lasten mielestä kaikkein houkuttelevin väline. Lasten tulisi saada käsitellä monen kokoisia palloja, ja heille tulisi järjestää siihen tarpeeksi tilaa, jossa on turvallista harjoitella. Pallon käsittelytaitoja opeteltaessa lapsen on aluksi helpompi käsitellä isoja palloja, hernepusseja tai ilmapalloja. Esimerkiksi ilmapallon liikkeisiin lapsen on helpompi reagoida siksi, että se pysyy pitkään ilmassa. Karvonen toteaa pallojen käsittelyn lasten kanssa jäävän usein vähäiseksi, koska aikuiset saattavat pelätä niiden aiheuttavan vahinkoa ja melua. (Karvonen ym. 2003, 62, 141, 161.)

Erilaiset palloleikit edistävät monien aistien yhteistoimintaa. Pallon käsittelyssä harjaantuvat lapsen näkö-, kuulo-, tunto- ja kinesteettinen aisti sekä lapsen havaintokyky, pallon liikeradan ennakointi ja kehontuntemus. Myös tasapainon harjoittamista tapahtuu pallon heiton ja kiinnioton yhteydessä. Pallon käsittelytaitoja ovat pallon vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, pompottaminen, kuljettaminen, lyöminen, potkiminen ja pysäyttäminen sekä vauhdinoton ja heittämisen yhdistäminen. (Karvonen 2002, 85–86; Karvonen ym. 2003, 159–160.)

KUVIO 4. Häntäpallokisa

KUVIO 5. Pallonheittoharjoituksia

6.3.4 Temppurata

Neljännän liikuntatuokiomme (LIITE 10) suunnittelimme liikuntasaliin tarkoituksenamme rakentaa lapsille monipuolinen ja innostava temppurata. Tavoitteenamme oli harjaannuttaa lasten havaintomotorisia ja motorisia perustaitoja sekä tukea lasten kehonhallintaa. Liikuntatuokio ei kuitenkaan toteutunut, koska lapset eivät päässeetkään osallistumaan tuokioon suunniteltuna päivänä. Yritimme vaihtaa varaamamme liikuntasalivuoron toiselle päivälle, mutta se ei onnistunut.

Karvosen ym. (2003, 62–63, 198) mukaan väline- ja telineradat kuuluvat 3 - 5-vuotiaiden lasten mieluisiin liikuntaleikkeihin. Temppuradat ovat lapsille innostavaa, monipuolista ja jännittävää liikuntaa, joka parhaimmillaan tuo paljon iloa ja onnistumisen elämyksiä. Temppuilu kehittää lapsen kuntotekijöitä, kuten kestävyyttä, voimaa, nopeutta ja liikkuvuutta. Taitotekijät, kuten esimerkiksi tasapaino, reaktiokyky, rytmikyky ja avaruudellinen suuntautumiskyky, kehittyvät. Temppurata harjoittaa monipuolisesti myös perusliikkeitä.

Tuokiossamme tavoitteena oli, että lapset olisivat päässeet harjoittelemaan perusliikkeitä, kuten ryömimistä, kiipeämistä, roikkumista, kierimistä, kuperkeikan tekemistä, hyppäämistä, ponnistamista, tasapainoilua sekä käden ja silmän yhteistyötä, erilaisten välineiden ja telineiden avulla.

Temppuradan järjestäminen vaatii ohjaajalta aina tarkkaa etukäteissuunnittelua. Ohjaajan tulee järjestää suorituspaikkoihin valinnan mahdollisuuksia vaativuudeltaan eritasoisia välineitä ja telineitä käyttäen sekä huolehtia, että suorituspaikoissa on mahdollisuus helpottaa sekä vaikeuttaa toimintaa lapsen haluamalla tavalla. Lasta autetaan ja tuetaan aina vain sen verran kuin hän itse osoittaa haluavansa. Temppurata tarjoaa lapselle mahdollisuuden kokeilla rajojaan ja asettaa haasteita itselleen. Silloin, kun lapselle tarjotaan mahdollisuus itse päättää, mihin hänen kykynsä riittävät, liiallisen tai liian vähäisen vaativuuden vaara ei pääse syntymään eikä lapsi lannistu ja menetä luottamusta itseensä. Onnistuessaan lapsen rohkeus kasvaa ja hänen itsetuntemuksensa kehittyy. (Karvonen ym. 2003, 198–199; Zimmer 2001, 84.)

Tuokion lopussa lapset olisivat päässeet harjoittelemaan rentoutumista mielikuvaharjoituksen avulla. Aution ym. (2005, 138) mukaan lapsille rentoutumisen tulee olla lyhytkestoista ja menetelmien olisi hyvä pohjautua enimmäkseen mielikuviin. Liikunnan yhteydessä rentoutuminen 1) nopeuttaa fyysistä palautumista, 2) opettaa lihasten hermotuksen tarkoituksenmukaisempaan käyttöön (jännittynyt – rentoutunut, yksittäiset lihakset – koko keho), 3) auttaa laukaisemaan muun muassa lihasjännityksiä, 4) vaikuttaa myönteisesti oppimiskykyyn, 5) vahvistaa minuuden kokemusta, 6) lisää oman minän ja kehon ymmärrystä, 7) parantaa keskittymiskykyä ja 8) antaa mahdollisuuden levätä ja kerätä voimia.

Rentoutusharjoitukset, joissa keskitytään kehon tuntemuksiin, voivat kehittää lapsen kehontuntemusta (Vilén ym. 2006, 513). Kehontuntemus tarkoittaa lapsen tietoisuutta omasta kehostaan, sen jokaisesta osasta ja niiden välisistä suhteista. Kehontuntemus liittyy lapsen minäkuvan kehittymiseen, minkä vuoksi heikosti kehittynyt kehontuntemus voi aiheuttaa lapsessa arkuutta, epävarmuutta ja turvattomuutta. Lapsen vaikeudet hahmottaa omaa kehoaan voivat näkyä lapsessa esimerkiksi kömpelönä ja taitamattomana liikkumisena tai yliaktiivisena tekemisenä. (Autio ym. 2005, 127.)

6.3.5 Merirosvoseikkailu

Tyttö 3 v: ”Onkohan tuolla oikeita melilosvoja?”

Tyttö 4 v: ”Mun mielestä se oli kaikkein hauskein ku papukaija piti paperia suussa. Seki oli kaikkein hauskointa ku löydettiin se aarre.”

Poika 5 v: ”Mää tykkäsin tästä niin paljo että haluaisin että tää merirosvojuttu järjestettäis uuestaan.”

Havainnoidessamme lapsia Huvikummissa työntekijöiden ohjatessa satujumppaa huomasimme, että satu vaikutti lapsein hyvin myönteisesti. Lapset innostuivat liikkumaan sekä harjoittivat motorisia taitojaan ja mielikuvitustaan ihan huomaamattaan. Viimeisen liikuntatuokiomme (LIITE 11) suunnittelimme Huvikummun lähimetsään. Tuokion lähtökohtana oli seikkailuliikunta.

Pullin (2001, 63) mukaan seikkailuliikunta voidaan määritellä myös satujumpaksi. Satujumppaa on kritisoitu siitä, että lasten keskittyminen saattaa liikkumisen sijaan mennä tarinan kuuntelemiseen ja opettajan näyttämän mallin seuraamiseen. Tämän vuoksi kerroimme lapsille merirosvotarinan jo tuokion alussa. Tarina sai lasten mielikuvituksen heräämään ja lapset innostumaan. Oli mielestämme parempi, ettei perinteisen satujumpan tapaan tarinan kerronta jatkunut koko tuokion ajan, sillä lapsille jäi enemmän tilaa käyttää omaa mielikuvitustaan luovasti ja keskittyä liikkumiseen. Seikkailun edetessä lapset eläytyivät ja täydensivät tarinaa sekä ratkaisivat yhdessä vastaantulevia ongelmia. Aution ym. (2005, 25) mukaan 3 - 4-vuotiaat lapset osaavat jo järkeillä ja ratkoa ongelmia. 4 - 5-vuotiaat nauttivat mielikuvitusleikeistä, ja ohjaajan tulisikin hyödyntää lasten mielikuvitusta oppimisen välineenä.

Lapselle tulee luoda mahdollisuuksia nauttia omasta ympäristöstään. Luonnossa liikkueensa lapsella on mahdollisuus liikkua vapaasti ja purkaa energiaansa. Metsä liikkumisympäristönä tarjoaa lapsille runsaasti mahdollisuuksia karkeamotoriikan kehitykselle. (Vilén ym. 2008, 521–522.) Lapsi joutuu metsässä liikkueensa käyttämään monipuolisesti eri liikuntataitoja. Maastossa olevat polut, ojat, kivet ja kannot asettavat haastetta lapsen fyysiselle tasapainolle ja näin vaikuttavat oppimisen kautta motorisiin valmiuksiin. Metsä haastaa lapsen ponnistelemaan ja ylittämään itsensä, jolloin lapsen oma osaaminen kasvaa ja itsetunto vahvistuu. (Pietilä & Kivimäki 2005, 10.) Ennen kaikkea luonnossa liikkuminen

tuottaa lapselle mielihyvää (Vilén ym. 2008, 522).

KUVIO 6. Aarteen etsintää

KUVIO 7. Luonnon ihmeet

KUVIO 8. Merirosvoseikkailun riemua

KUVIO 9. Merirosvolaivan miehistö

6.4 Palautteen kerääminen

3 - 4-vuotias lapsi osaa jo kertoa, mitä hän ajattelee. 4 - 5-vuotias lapsi pohtii ja keskustelee mielellään asioista aikuisen kanssa, mutta hän tarvitsee kuitenkin vielä aikuisen ohjausta ja tukea. Aikuinen voi omalla toiminnallaan edistää lapsen ajattelukyvyn kehittymistä. (Autio ym. 2005, 24–25.) Lapsen mielipiteiden kysyminen on tärkeää, sillä se tukee lapsen vaikutusmahdollisuuksia. Lapsen äänen kuuleminen voi avata aikuisille tuoreempia näkökulmia kuin aikuisen omat tulkinnat. (Kupila 2004, 17.) Lapsen haastattelemisessa on tärkeää lapsen kunnioitus ja kyky tulkita ilmeitä, eleitä sekä sanojen takan olevia ajatuksia ja tunteita (Vilén ym. 2008, 169). Lapsen näkemysten ja tarpeiden kunnioittaminen ja huomiointi on kasvatuksen ja opetuksen suunnittelussa on tärkeää lapsen hyvinvoinnin kannalta. Toiminnan suunnittelun ja arvioinnin tulisi olla prosessi, johon osallistuisivat aikuiset ja lapset yhdessä. Tämä lisää lapsen itsenäisyyttä, minkä seurauksena lisääntyy lapsen tunne siitä, että hän on oman elämänsä aktiivinen toimija ja että hän kykenee vaikuttamaan omaan oppimisprosessiinsa. (Heikka ym. 2009, 81.)

Ensimmäisen pitämämme liikuntatuokion jälkeen saimme suullista ja välitöntä palautetta niin lapsilta kuin työntekijöiltä. Palautteen hankkiminen ei kuitenkaan ollut mielestämme kovin toimivaa, joten päätimme muuttaa toimintatapaamme. Seuraavia liikuntatuokioita varten laadimme erilliset palautelomakkeet, joiden avulla pyysimme Huvikummun työntekijöiltä palautetta tuokioistamme kirjallisesti. Emme halunneet niinkään palautetta omasta ohjaamisestamme vaan ennemminkin siitä, millä tavoin liikuntatuokiot vastasivat niille asetettuja tavoitteita ja millä tavoin liikuntatuokiot tukivat lapsia.

Pohdimme etukäteen paljon sitä, mikä olisi paras tapa kerätä palautetta ryhmän lapsilta. Tulimme siihen tulokseen, että lapsen ääni tulisi parhaiten esiin, kun kävisimme avointa keskustelua lasten kanssa aina välittömästi tuokion lopetuksen yhteydessä. Näin pystyisimme itse valvomaan, että jokainen lapsi saisi äänensä kuuluviin ja tätä kautta saisi myös tunteen siitä, että hänen mielipiteensä on meille tärkeä. Lomakkeella kerätty palaute ei mielestämme olisi toiminut yhtä hyvin meidän ryhmämme lasten kohdalla, koska lapset olivat iältään 3 - 5-vuotiaita.

Kysellessämme lasten mielipiteitä tuokiosta ensimmäisen tuokion palautekierroksen aikana pyrimme herättämään keskustelua siitä, miksi lapset kokivat toiminnan mieluisaksi tai

epämieluisaksi. Huomasimme kuitenkin, että suorat miksi-kysymykset johtivat melko niukkoihin vastauksiin. Lapset vastasivat lyhyesti vain siihen, mitä kysyimme, mutta vapaata kerrontaa ei juuri syntynyt. Dovenborg ja Pramling (1985, 33–45) toteavat, että lapsia haastateltaessa tulisi pyrkiä keskustelemaan sävyyn ja lapsille tulisi antaa riittävästi aikaa ajatteluun ja omien näkemysten muotoilemiseen. Aikuinen voi kysymyksillään tarkentaa lasten vastauksia, mutta liian johdattelevia kysymyksiä tulee välttää. Usein lapset tarvitsevat ohjausta omien näkemystensä esittämiseen. Halusimme kuulla lasten todelliset mielipiteet tuokioista ilman aikuisen johdattelevia kysymyksiä, joten seuraavissa tuokioissa pyysimmekin lapsia kuvailemaan toimintaa vapaasti. Jokainen lapsi sai puhua vuorollaan. Tällöin meille välittyi paremmin lasten omat ajatukset siitä, mitä he pitivät tärkeinä.

7 PROJEKTIN ARVIOINTI

Projektillamme halusimme parantaa Huvikummun ryhmäperhepäiväkodin toiminnan laatua. Projektin alkuvaiheissa tärkeä projektimme laadunvarmistaja oli liikuntatuokioidemme suunnitteleminen lapsilähtöisesti. Ajattelimme lapsilähtöisyyden toteutuvan, kun tutustuisimme ennen liikuntatuokioiden suunnittelua Huvikummun lapsiin ja lasten vasuihin. Huomattuamme lasten vasujen puuttumisen tulimme projektimme laadun kannalta valintatilanteeseen. Meillä oli mahdollisuus kehittää projektiamme tai pitäytyä alkuperäisissä suunnitelmissamme, jolloin lapsilähtöisyys ei mielestämme olisi toteutunut toivomallamme tavalla. Mielestämme lasten vasujen puuttuminen Huvikummusta oli kriittinen menestystekijä sekä meidän projektimme laadun että Huvikummun toiminnan laadun kannalta.

Lapsilähtöinen toiminta varhaiskasvatuksessa lisääntyy, kun lapsia havainnoidaan säännöllisesti, havainnot dokumentoidaan ja lapsille laaditaan vasut, joita pidetään ajan tasalla. Näin kasvattaja kykenee kaikessa toiminnassaan huomioimaan jokaisen lapsen yksilöllisyyden. Tämä on mielestämme tärkein varhaiskasvatuksen laadun takaaja lapsen kannalta ajateltuna. Halusimme projektillamme vauhdittaa vasuprosessin käynnistymistä Huvikummissa, joten laajensimme projektiamme. Saattamalla lapsihavainnointi, lasten vasut sekä ohjattu liikunta arjen tasolle Huvikummun lapset saavat laadukkaampaa varhaiskasvatusta, joka rikastuttaa heidän arkeaan ja lisää heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Koimme, että laajentamalla projektiamme teimme projektistamme laadukkaamman.

Projektimme käynnistyessä tärkeän laadunvarmistaja oli huolella laadittu projektisuunnitelmamme. Projektimme eteni alussa tehtyjen suunnitelmien mukaisesti, kunnes havaitsimme kehittämistarpeita lasten vasujen puuttuessa Huvikummusta. Lähdimme muuttamaan alkuperäisiä suunnitelmiamme ja laajensimme projektiamme. Tässä otimme tietoisien riskien. Emme kammoksuneet työmäärän lisääntymistä ja aikataulujen tiukentumista vaan tartuimme rohkeasti uusiin haasteisiin. Haastetta projektin onnistumisen kannalta tuotti etenkin päivitetyn projektisuunnitelman puuttuminen, johon olisi ollut hyvä voida tarpeen vaatiessa tukeutua. Muutoksesta huolimatta kykenimme kuitenkin saavuttamaan tavoitteemme ja hallitsemaan projektimme alusta loppuun asti hyvänä kokonaisuutena.

Projektimme laatua lisäsi Huvikummun lapsilta, heidän vanhemmiltaan, Huvikummun työntekijöiltä sekä Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuskoordinaattorilta saatu hyvä palautte projektistamme. Projektimme pohjautuu luotettaviin ja ajantasaisiin lähteisiin sekä ymmärrykseen lapsen kokonaisvaltaisesta kasvusta ja kehityksestä. Otimme toiminnassamme huomioon projektiamme ohjaavan lainsäädännön, standardit ja sopimukset. Suunnittelimme liikuntatuokioistamme monipuolisia ja otimme huomioon lasten yksilöllisyyden. Mahdollistimme myös lapsille turvallisen liikkumisympäristön.

7.1 Projektioorganisaatio

Projektimme onnistumisen kannalta oli alusta asti hyvin oleellista se, että projektioorganisaatiomme jäsenten välinen yhteistyö olisi toimivaa. Tiedostimme, että aikataulujen sovitaminen yhteen monen ihmisen kesken sekä tiedonkulku voisivat koitua ajoittain ongelmallisiksi. Projektisuunnitelmamme mukaisesti pidimme projektimme aikana projekti- ja ohjausryhmäämme säännöllisesti yhteyttä puhelimitse ja sähköpostitse sekä käymällä heidän luonaan. Pidimme heidät ajan tasalla tiedottamalla heille projektimme etenemisestä ja muutoksista ahkerasti. Projektimme alussa olimme sopineet, että olemme suorassa yhteydessä opinnäytetyömme ohjaajaan, työn tilaajaan sekä Huvikummun työntekijöihin. Huvikummun työntekijöiden vastuulla oli välittää tietoa projektistamme omalle esimiehelleen. Projektimme aikana koimme, että tapaamisia projektiryhmän kanssa oli riittävän usein. Toisaalta yhteisen ajan järjestäminen ammatillisille keskusteluille Huvikummun työntekijöiden kanssa oli haaste koko projektimme ajan, koska Huvikummun työntekijöiden oli vaikea irtautua lapsiryhmästä kesken työpäivän.

Projektisuunnitelmastamme poiketen näimme tarpeelliseksi järjestää projektimme lopussa yhteistyöpalaverin projektioorganisaatiomme jäsenten kesken. Loppupalaveriin osallistuivat Huvikummun työntekijät Johanna Källström ja Outi Riipi, heidän esimiehensä perhepäivähoidon ohjaaja Tuija Kippo sekä Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuskoordinaattori Satu Forsberg. Kävimme palaverissa tarkasti läpi koko projektimme kulun ja pyysimme kaikilta osallisilta suullista palautetta, joka koski projektiamme ja toimintaamme projektipäällikköinä. Keskustelu oli rikasta, ja kokonaisuudessaan palaveri oli mielestämme erittäin on-

nistunut. Ymmärsimme, kuinka tärkeää olisi ollut pitää yhteistyöpalavereita useammin pitkin projektiamme tiedonkulun parantamiseksi kaikkien projektiorganisaation jäsenten kesken. Palaverissa kävi ilmi, etteivät Huvikummun työntekijät olleet sisäistäneet projektimme laajentumisen myötä muuttuneita tavoitteita ja tehtäviä niin hyvin, kuin olimme ymmärtäneet. Olisimme toivoneet Huvikummun työntekijöiltä aktiivisempaa puheeksi ottoa heidän toiveistaan ja heitä mietityttäneistä asioista, jotka koskivat projektiamme.

7.2 Palaute projektiorganisaatiolta

Projektimme loppupalaverissa saimme projektiorganisaatioltamme paljon hyvää palautetta projektistamme. Huvikummun työntekijöiden mielestä projektimme oli ollut ”aivan mah-tava”. Saimme kuulla, että lapsilta ja lasten vanhemmilta oli tullut paljon kiitosta liikunta-tuokioistamme. Palaverissa keskustelimme myös varhaiskasvatussuunnitelmatyön ajankohtaisuudesta Kokkolassa. Kokkolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa on päivitetty vuonna 2010 ja lasten vasujen tärkeyttä on alettu korostaa yhä enemmän myös perhepäivä-hoidossa. Toivomme, että opinnäytetyömme herättelisi muitakin Kokkolan perhepäivähoi-topaikkoja kehittämään omaa varhaiskasvatussuunnitelmatyötään.

Loppupalaverin jälkeen pyysimme projektiorganisaatiomme jäseniltä myös kirjallista pa-lautetta koko projektistamme lomakkeen muodossa. Lomake käsitti neljä kysymystä: 1. Mitä mieltä olette projektimme aiheen ajankohtaisuudesta? 2. Koetteko, että opinnäyte-työmme on ollut merkittävä? Millä tavoin? 3. Miten yhteistyö projektiorganisaation jäsen-ten kesken on mielestänne toiminut projektin aikana? 4. Mitä muuta haluatte sanoa projek-tistamme?

Palautteesta kävi ilmi, että kaikki projektiorganisaatiomme jäsenet kokivat projektimme aiheen hyvin ajankohtaiseksi, sillä Huvikummissa lasten vasuja ei ollut kehotuksista huo-limatta laadittu vielä tammikuuhun 2010 mennessä, vaikka ne olisi pitänyt tehdä jo vuoden 2009 puolella. Lapsen vasu-keskustelu tulisi käydä noin kuukausi sen jälkeen, kun lapsi on aloittanut hoidossa. Myös ohjatun liikunnan osalta aihe koettiin ajankohtaiseksi, sillä tut-kimusten mukaan lasten luontainen liikkuminen on vähentynyt. Lapsia olisi tärkeää innoit-taa liikkumaan, sillä liikkuminen on lapselle ominainen tapa toimia sekä perusta lapsen

hyvinvoinnille ja kasvulle.

Huvikummun työntekijöiden mielestä opinnäytetyömme oli ollut merkittävä heille. He kokivat saaneensa siitä kipinän painottaa koko kevät liikuntatuokioiden pitämiseksi. He myös aikoivat jatkaa liikuntatuokioiden pitämistä syksyllä muun muassa varaamalla salivuoroja koululta, järjestämällä leikkimieliä yleisurheilukilpailuja, tekemällä metsäretkiä ja pitämällä satujumppia. Kokkolan varhaiskasvatuskoordinaattori uskoi projektimme olleen merkittävä etenkin meille sosionomiopiskelijoina, koska projektin myötä perehdyimme aiheeseen syvällisesti. Hänen mielestään on ollut ilo saada palautetta Huvikummun työntekijöiltä lasten innokkaasta osallistumisesta ohjaamiimme liikuntatuokioihin. Hän uskoi, että olemme innostaneet Huvikummun työntekijöitä lapsihavainnoinnin, vasujen ja ohjatun liikunnan suhteen ja että projektillamme olisi vaikutusta niiden jäämiseen osaksi Huvikummun arkea. Myös Huvikummun työntekijöiden esimies koki, että olemme innostaneet Huvikummun työntekijöitä liikunnan suhteen sekä tuoneet vasuja arjen toiminnan tasolle.

Huvikummun työntekijät kokivat, että tiedonkulun lisäämiseksi yhteisiä palavereja projektiorganisaation jäsenten kesken olisi voinut olla useammin. He kuitenkin lisäsivät, että jokaisen omien työkiireiden vuoksi aikataulujen yhteensovittaminen ei ollut aina mahdollista. Huvikummun työntekijöiden esimies koki tiedonkulun välillä heikoksi projektimme aikana. Sen sijaan Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuskoordinaattorin mielestä otimme projektimme aiheen hyvin haltuumme ja tiedotimme riittävästi projektiin liittyvistä asioista. Hänen mielestään toimimme rohkeasti omia näkökulmia Kokkolan kaupungin tilaamaan projektiin ja myös vuorovaikutus välillämme sujui kaikin puolin hyvin.

Huvikummun työntekijät kertoivat projektimme rikastuttaneen heidän jokapäiväistä työtään. He kokivat, että olimme suunnitelleet liikuntatuokiomme huolella ja onnistuneesti ja että ohjaajina olimme joustaneet tilanteen niin vaatiessa. Heidän mielestään projektimme oli erittäin onnistunut ja lapset nauttivat siitä suunnattomasti. Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuskoordinaattorin mukaan projektissamme kuului lapsen ääni ja lapsilla oli mahdollisuus vaikuttaa suunnittelemiimme liikuntatuokioihin. Hänen mielestään projektimme aihe oli hyvä, sillä se mahdollisti lapsilähtöisyyden. Huvikummun työntekijöiden esimies piti tärkeänä, että projekteja suunnataan myös perhepäivähoitoon, jotta sinne saadaan uusia ideoita. Opinnäytetyön tekeminen on perhepäivähoidolle hyvä mahdollisuus tehdä yhteistyötä sosionomiopiskelijoiden kanssa, sillä sosionomiopiskelijoita ei ole mah-

dollista ottaa perhepäivähoitoon harjoittelijoiksi. Tämän kaltainen yhteistyö haastaa työntekijöitä ja antaa heille arvostusta. Hänen mielestään oli hyvä huomata, ettei aina tarvita hienoja puitteita ja erityisvälineitä liikkumiselle. Hänen mukaansa projektimme on ollut kaikille mieleinen.

7.3 Projektin aikataulu ja kustannukset

Projektimme alussa pohdimme, että suunnitellussa aikataulussa pysyminen tulisi olemaan haaste. Opinnäytetyömme laajentuessa joulukuussa 2010 laadimme projektillämme uuden aikataulun (LIITE 4). Siihen asti olimme edenneet projektisuunnitelmassa (LIITE 1) esitetyn aikataulun mukaisesti. Aikataulu muuttui tammi-maaliskuun 2010 osalta. Alun perin olimme suunnitelleet käyttävämmä alkuvuoden 2010 kirjallisuuteen tutustumiseen ja kahdentoista liikuntatuokion suunnittelemiseen. Aikataulu kuitenkin tiivistyi työmäärän lisäntyessä.

Päivitetyn aikataulun mukaisesti tammi-helmikuussa 2010 meillä oli kolme viikkoa aikaa suorittaa lapsihavainnointia Huvikummissa sekä kolme viikkoa viiden liikuntatuokion suunnitteluun ja etukäteisjärjestelyihin. Tälle kuudelle viikolle meidän tuli järjestää aikaa myös lasten vasukeskusteluihin osallistumiselle sekä laajaan kirjallisuuteen tutustumiselle. Halusimme ehtiä toteuttaa liikuntatuokiomme alkuperäisen suunnitelman mukaisesti huhtitoukokuussa 2010, joten tammi-helmikuu oli meille todella kiireistä aikaa. Aikataulua kiristi myös se, että olimme maaliskuun 2010 ajan työharjoittelussa eri paikkakunnilla, joten emme voineet hyödyntää sitä aikaa projektillämme.

Saadaksemme opinnäytetyömme valmiiksi alun perin suunnittelemassamme ajassa jouduimme joustamaan aika paljon omasta vapaa-ajastamme päästäksemme tavoitteisiimme. Opinnäytetyömme toiminnallisesta osuudesta suoriuduimme aikataulun mukaisesti toukokuun 2010 puoleen väliin mennessä, minkä jälkeen pääsimme aloittamaan opinnäytetyön raportoinnin suunnitellusti.

Projektisuunnitelmassamme arvioimme, että projektimme menot tulisivat matka- ja puhelinkustannuksineen olemaan noin 250 euroa. Joulukuussa 2010 laajentaessamme projekti-

amme arvioimme, ettei muutoksesta aiheutuisi meille pakollisia lisäkustannuksia. Suunnitelmien mukaisesti lainasimme käyttämämme kirjallisuuden Kokkolan ja lähikuntien kirjastoista, saimme sisäliikuntatilat ilmaiseksi käyttöömme Hollihaan koululta ja lainasimme liikuntavälineet ilmaiseksi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta. Matka- ja puhelin-kustannukset kasvoivat noin 270 euroon, sillä osan aikaa opinnäytetyöstämme asuimme eri paikkakunnilla. Myös käyntejä Huvikumpuun autolla tuli suunniteltua enemmän. Lisäksi projektimme päätöstuokiosta aiheutui meille menoja 30 euroa, sillä halusimme muistaa Huvikummun lapsia pienillä lahjoilla ja herkuilla. Huvikumpu osallistui retken kustannuksiin lasten virvokkeiden osalta, jotka maksoivat arviolta 5 euroa. Projektimme tuotti siis tappiota 295 euroa odotetun 230 euron sijasta.

7.4 Lapsihavainnointi ja lasten vasut

Laajentaessamme projektiamme pohdimme mahdollisia muutoksen tuomia ongelmia ja riskejä, jotka koskivat lapsihavainnoinnin tekemistä ja lasten vasukeskusteluihin osallistumista. Ajattelimme haasteeksi lapsihavainnoinnin tekemiselle sen, ettei meillä ollut aikaisempaa tietoa ja kokemusta lapsihavainnoinnista. Oli olemassa myös riski, ettemme onnistuisi tekemään lapsista sellaisia havaintoja, joita voisi hyödyntää lasten vasuja täydennettäessä ja jotka tukisivat liikuntatuokioidemme lapsilähtöistä suunnittelua. Lasten vasukeskustelujen suhteen riskinä oli se, ettemme saisikaan osallistua lasten vasukeskusteluihin.

Ensimmäisillä lapsihavainnointikerroilla keskityimme havainnoimaan yksittäisiä asioita lapsissa ja heidän toiminnassaan, koska meillä ei ollut aikaisempaa kokemusta lapsihavainnoinnin tekemisestä eikä tietoa Huvikummun lapsista. Lapsihavainnoinnin myötä kehityopsykologinen tietämyksemme lapsesta kasvoi. Meille oli hyvin luontaista kiinnittää havainnoinnissamme huomiota enemmän lasten vahvuuksiin kuin heikkouksiin. Omassa tavassamme haastatella lapsia meillä olisi kuitenkin ollut hieman kehitettävää. Olisimme halunneet saada enemmän tietoa lasten yksilöllisistä liikunnallisista kiinnostusten kohteista. Koimme kuitenkin, että onnistuimme havaintojemme pohjalta suunnittelemaan kullekin lapselle mielekästä liikuntaa. Tulevina sosionomeina oli hyödyllistä saada tietoa ja kokemusta lapsihavainnoinnin tekemisestä käytännössä. Uskomme, että lapsihavainnointi on projektimme myötä juurtunut osaksi omaa ammatillisuuttamme.

Pääsimme osallistumaan kahden lapsen vasukeskusteluun Osallistuminen vasukeskusteluihin tuki ammatillista kasvuamme. Seuratessamme lapsien vasukeskusteluja saimme tunteen, että tekemämme havainnot lapsista olivat olleet oleellisia lasten kannalta. Olisimme halunneet keskustella näistä havainnoista myös lasten vanhempien kanssa. Uskomme, että vanhemmatkin olisivat mielellään kuulleet ulkopuolisten tekemiä havaintoja heidän lapsistaan. Meillä olisi mielestämme ollut vanhempien kohtaamiseen sellaista ammatillista valmiutta, jota varhaiskasvattajilta edellytetään. Koimme, että olisimme osanneet tuoda lapsista tekemämme havainnot vanhempien tietoon hienotunteisesti, ratkaisukeskeisesti ja lasten vahvuuksia korostaen.

7.5 Toteutetut liikuntatuokiot

Projektimme alussa näimme suurimmaksi riskiksi liikuntatuokioidemme onnistumiselle tuokioiden suunnittelemisen ryhmälle, joka koostui eri ikä- ja kehitysvaiheissa olevista lapsista. Haasteena liikuntatuokioiden onnistumiselle oli se, että meillä oli ennestään vain vähän kokemusta lapsiryhmän ohjaamisesta. Uskoimme myös esimerkiksi lapsiryhmän kokoonpanon muuttumisen, sään ennustamattomuuden, liikuntasalivuorojen saamisen sekä lasten ja ohjaajien jaksamisen ja motivoituneisuuden tuovan haastetta tuokioiden suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Mielestämme onnistuimme suunnittelemaan ja ohjaamaan liikuntatuokiot niin, että ne vastasivat Huvikummun 3 - 5-vuotaiden lasten tarpeita ja innostivat lapsia liikkumaan. Lapsiryhmän kokoonpanoa oli mahdotonta ennustaa liikuntatuokioita suunnitellessamme. Vaihdevuorot tilanteiden vuoksi kaikki seitsemän lasta eivät aina päässeet osallistumaan liikuntatuokioihimme, mutta lukuun ottamatta yhtä liikuntatuokiota lasten lukumäärä ei estänyt meitä toteuttamasta tuokioitamme suunnitelmiamme mukaisesti. Liikuntasalivuorojen saaminen sujui ongelmitta, sillä liikuntatuokioita varten saimme käyttööme kolme liikuntasalivuoroa Hollihaan koululta, joka sijaitsi vain lyhyen kävelymatkan päässä Huvikummun ryhmäperhepäiväkodista. Sää ei myöskään aiheuttanut ongelmia ulos järjestämällemme toiminnalle.

Projektimme alussa tarkoituksenamme oli suunnitella ohjattua liikuntaa 2 - 5-vuotiaille lapsille. Perehdyttyämme teoriaan ymmärsimme, että ohjattua liikuntaa järjestettäessä lasten olisi hyvä olla vähintään kolmevuotiaita, sillä alle kolmevuotiailla lapsilla liikkuminen on lähinnä omaehtoista. Tämän vuoksi muutimme suunnitelmia niin, että liikuntatuokiot pidettiin Huvikummun 3 - 5-vuotialle lapsille.

Haasteenamme liikuntatuokioissa oli saada kaikki lapset innostumaan liikunnasta ja osallistumaan toimintaan ryhmässä ilman suorituspainetta. Onnistuimme tässä yli odotustemme. Odotettavissa oli, etteivät kaikki lapset aina innostuisi liikuntatuokioissa samoista asioista yhtä paljon ja että joskus joku lapsista saattaisi jättäytyä kokonaan toiminnan ulkopuolelle. Itse koimme kuitenkin suurta onnistumisen iloa, kun saimme rohkaistua mukaan liikkumaan myös lapsen, jolle oli normaalisti tuottanut vaikeutta olla sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden lasten kanssa ja joka oli usein jättäytynyt kokonaan toiminnan ulkopuolelle. Projektissamme ja etenkin liikuntatuokioiden yhteydessä on korostunut lapsen yksilöllisyyden kunnioittaminen ja lapsilähtöisyys. Meitä on ohjannut ajatus siitä, että tarkoitus ei ole lähteä muuttamaan lasta ryhmään sopivaksi vaan pyrkiä löytämään sellaisia tapoja toimia, jotka tukevat sitä, mitä lapsi on valmis tekemään. Ohjaajina kuuntelimme lasten toiveita ja joustimme tarpeen mukaan tehdyistä suunnitelmista. Ilman joustavuutta ja lapsen äänen kuulemistä toiminnasta tulee helposti liian aikuisjohtoista.

Lapsihavainnoinnin tiimoilta olimme lapsille jo ennestään tuttuja, mikä helpotti ryhmän hallintaa ja ohjaamista. Lapset kuuntelivat ja ymmärsivät melko hyvin antamamme ohjeistukset. Auktoriteettiasemassa oleminen oli meille ohjaajina etenkin alussa haasteellista, mutta mitä enemmän tutustuimme lapsiin, sitä enemmän saimme varmuutta omaan toimintaamme ja lapsiryhmän hallintaan. Ajoittain ryhmän nuorimmat lapset kaipasivat lisää ohjeistusta ja muistutusta liikuntaleikkien säännöistä. Tämä oli odotettavissa, sillä kolmevuotiaat lapset yleensä vasta opettelevat sääntöjen noudattamista ja neljän vuoden iässä yksinkertaiset sääntöleikit alkavat onnistua paremmin. Tuokioiden aikana pysyimme hyvin suunnitellussa aikataulussa.

Lapsia havainnoimalla ja suullista palautetta keräämällä saimme tietoa siitä, miten lapset olivat kokeneet liikuntatuokiomme. Liikuntatuokioidemme ja niiden sisältämien leikkien nimet olivat lasten mielestä hauskoja. Huomasimme, että lapsille tekemämme liikuntapassit innoittivat lapsia osallistumaan liikuntatuokioihin. Tuokioissamme lapset pitivät siitä,

että he pääsivät kokeilemaan erilaisia liikuntavälineitä, joista osa oli heille ennestään tuntemattomia. Liikkumisympäristöt olivat lapsille mieleisiä. Onnistuimme hyödyntämään Huvikummun pihaa luovasti ja järjestämään sinne mielekästä ja mukaansa tempaavaa liikuntaa. Mahdollisuus päästä liikkumaan suuriin sisäliikuntatiloihin oli joillekin lapsille ennen kokemattomaa. Liikuntasalissa tuntui, kuin lapset eivät kyllästyisi lainkaan tilan ja vapauden kokemiseen. Metsään järjestetty merirosvoiseikkailu oli lapsille erityisen mielenkiintoinen. Olimme itsekin tyytyväisiä projektimme päätöstuokioon, jonne olimme hankkineet monenlaista merirosvoaiheista rekvisiittaa ja evästarvikkeita. Halusimme myös muistaa lapsia pienillä lahjapusseilla, jotka lapset löysivät metsään piilotetusta aarrearkusta.

Ohjattu liikunta vaikutti Huvikummun lapsiin myönteisesti. Se näkyi lapsissa innostuneisuutena, aktiivisuuden ja vuorovaikutuksen lisääntymisenä sekä toisten lasten tukemisena ja huomioimisena. Kiinnitimme huomiota erityisesti siihen, että osa lapsista koki paljon helpommaksi osallistua toimintaan ja ottaa kontaktia toisiin lapsiin pienryhmässä. Kaikkien lasten osallisuuden tukemiseksi pienryhmätoimintaa olisikin hyvä lisätä Huvikummissa. Liikuntatuokiot toivat lasten päiviin uusia virikkeitä ja elämyksiä normaalien arkirutiinien sijaan. Itsellemme jäi tunne, että liikuntatuokiomme olivat menestys.

Huvikummun työntekijöiltä suullisesti ja lomakkeiden (LIITE 12) muodossa keräämämme palautteen mukaan olimme onnistuneet luomaan lasten kehitystasoa vastaavaa sekä innostavaa ja leikinomaista toimintaa, joka tuki lasten motorisia perustaitoja. Heidän mielestään olimme suunnitelleet tuokiomme hyvin ja lapsilähtöisesti. Olimme onnistuneet suunnittelemaan toiminnan niin, että jokaisella lapsella oli mahdollisimman paljon aikaa kokeilla eri liikuntaharjoitteita eikä aikaa kulunut vuoron odottamiseen. Erityiskiitosta työntekijöiltä saimme siitä, että onnistuimme saamaan ryhmän arimmankin lapsen mukaan liikkumaan. Palautelomakkeista ilmeni, etteivät Huvikummun työntekijät olleet pitäneet hyvänä ratkaisuna sitä, että joissain pienryhmäharjoitteissa he olivat toimineet apuohjaajina. He olisivat halunneet keskittyä kaikkien harjoitteiden aikana tarkkailemaan lapsia sivusta, jolloin he olisivat nähneet jokaisen lapsen suorituksia. Ohjaamisvastuun jakaminen työntekijöille joissain harjoitteissa oli kuitenkin tietoinen valintamme, koska yksi projektimme tärkeä tavoite oli saada työntekijät jatkamaan ohjattua liikuntaa Huvikummissa.

8 POHDINTA

Projektit ovat varmistaneet paikkansa perinteisten työpaikkojen rinnalla ja uskomme, että tulevaisuudessa projektityön merkitys tulee todennäköisesti kasvamaan. Olemme olleet tyytyväisiä päätökseemme lähteä tekemään projektiopinnäytetyötä. Saimme paljon onnistumisen kokemuksia ja pääsimme kehittämään itseämme ammatillisesti. Projektipäällikköinä toimiminen kehitti tärkeitä projektityöskentelytaitoja, kuten ajanhallinta-, suunnittelu-, organisointi-, päätöksenteko-, yhteistyö-, koordinointi- sekä arviointitaitoja.

Laajentuneen projektimme kokonaisuuden hallitseminen oli haastavampaa kuin mitä se olisi ollut, jos projektimme olisi säilynyt alkuperäisissä mitoissaan. Päätös projektin laajentamisesta tapahtui niin nopeasti, että meidän oli alussa vaikea pysyä muutoksessa mukana. Projektinhallintaa vaikeutti se, ettei meillä ollut laajentuneen projektimme myötä päivitettyä projektisuunnitelmaa, johon olisimme voineet tukeutua. Tavoitteita ja suunnitelmia täytyi päivittää lähes viikoittain. Projektipäällikköinä toimiminen vaati meiltä paljon muutoksensietokykyä, joustavuutta ja kärsivällisyyttä. Myös oma jaksamisemme oli moneen otteeseen koetuksella. Eteemme tuli jatkuvasti tilanteita, joihin ei ollut valmista ratkaisua tai toimintatapaa. Sellaisissa tilanteissa oli hyvä, että pystyimme yhdessä pohtimaan eri ratkaisuvaihtoehtoja. Aina tekemämme valinnat eivät olleet parhaita mahdollisia, mutta opimme tekemistämme virheistä. Projektimme myötä itsevarmuutemme kasvoi ja aloimme luottaa enemmän omiin kykyihimme.

Opinnäytetyöparilta saatu tuki on ollut meille molemmille suuri voimavara koko opinnäytetyömme ajan. Niinä hetkinä, kun usko projektiimme on ollut koetuksella, on toiselta saanut vahvistusta sille, että projektimme on tärkeä. Työskentelymme on ollut hyvin intensiivistä, ja olemme tehneet kaiken alusta loppuun asti yhdessä. Yhteisen ajan löytäminen opinnäytetyön tekemiselle on ollut haastavaa ja vaatinut meiltä paljon joustamista vapaa-ajastamme puolin ja toisin. Siitä huolimatta parityöskentelymme on sujunut alusta asti loistavasti. Uskomme, että työskentelyn toimivuutta on tukenut se, että olemme onnistuneet säilyttämään yhteisen vision projektistamme koko opinnäytetyöprosessin ajan. Dialoginen työskentely on ollut meidän vahvuutemme. Koemme, että meillä on hyvin samanlainen ajatusmaailma, minkä vuoksi toiselta onkin lähes aina löytynyt vastinpari omille ajatuksil-

le. Olemme silti uskaltaneet olla keskenämme myös eri mieltä asioista. Erimielisyydet olemme kyenneet ratkaisemaan rakentavasti. Olemme molemmat olleet valmiita tekemään kompromisseja ja joustamaan. Mielestämme nämä ovat taitoja, joita projektityöskentelyssä erityisesti tarvitaan työskennellessä monenlaisten ihmisten kanssa.

Hyödynsimme opinnäytetyön ohjausta koko projektin ajan ahkerasti, mutta erityisesti muutosvaiheessa se oli meille tärkeää. Oppimispäiväkirjaan lähes päivittäin kirjaamamme muistiinpanot auttoivat meitä hahmottamaan muuttunutta projektiamme ja selkeyttämään visiotamme. Raportointivaiheessa oppimispäiväkirja oli meille tärkeä tukipilari. Suurin apu oli kuitenkin teorian tiedossa, johon tutustuimme ahkerasti.

Projektimme myötä sosionomin osaamisemme on syventynyt niin teoriassa kuin käytännössäkin. Eettinen osaamisemme on korostunut työssämme siinä, että olemme lisänneet lasten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia kuuntelemalla heidän mielipiteitään ja arvioimalla heitä ainutkertaisina yksilöinä kaikessa toiminnassamme. Asiakastyön osaamisemme on näkynyt etenkin lapsihavainnointia tehdessämme sekä liikuntatuokioiden suunnittelussa ja toteutuksessa, sillä olemme arvioineet lasten yksilöllisiä tarpeita ja kehitystä. Olemme myös huomioineet ja tukeneet lasta niin yksilönä kuin osana lapsiryhmää. Vasu-keskusteluissa olemme päässeet harjoittamaan perheiden kohtaamista.

Meidän on projektissamme täytynyt ymmärtää ryhmäperhepäivähoidon tämän hetkinen asema osana palvelujärjestelmää ja perehtyä varhaiskasvatuksen lainsäädäntöön ja ohjauviin asiakirjoihin. Mielestämme meillä on ollut projektimme aikana arvioiva ja kehittävä työote, ja olemme osanneet jäsentää ammatillisen toiminnan tulevaisuuden visioita ja haasteita. Olemme projektillamme nostaneet esiin ajankohtaisia asioita varhaiskasvatuksessa ja kehittäneet varhaiskasvatusta Kokkolan alueella case-luonteisesti havainnoituamme kehittämistarpeita Huvikummun ryhmäperhepäiväkodissa. Emme näe projektiamme merkittävänä pelkästään Huvikummun osalta vaan myös yhteiskunnallisesti, sillä korostamamme asiat ovat ajankohtaisia puheenaiheita varhaiskasvatuksessa ja tietoisuuden lisääminen niistä on tärkeää. Tulevaisuuden haasteena näemme sen, että päiväkotien lisäksi myös perhepäivähoitopaikat aktivoituisivat varhaiskasvatussuunnitelmatyöhön.

Projektimme myötä olemme tiedostaneet, että kykymme reflektoida omaa toimintaamme ja halumme kehittää itseämme jatkuvasti ovat suuria vahvuuksiamme. Olemme päässeet har-

joittamaan monipuolisesti taitojamme varhaiskasvattajina ja kehittäneet varhaiskasvatustyötä Huvikummun ryhmäperhepäiväkodissa. Olemme omaksuneet runsaasti teoriatietoa lapsen kokonaisvaltaisesta kasvusta ja kehityksestä, liikuntakasvatuksesta sekä lapsiryhmän toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta, arvioinnista ja kehittämisestä.

Varhaiskasvatuksen menetelmäosaamisemme on kehittynyt. Olemme saaneet kokemusta lapsen oppimista tukevan ja turvallisen oppimisympäristön rakentamisesta sekä tavoitteellisen ja ohjatun liikunnan suunnittelemisesta ja toteuttamisesta 3 - 5-vuotiaille lapsille. Liikuntatuokioiden kautta ohjaamis- ja ryhmänhallintataitoimme ovat vahvistuneet. Mielestämme onnistuimme liikuntatuokioissamme huomioimaan ryhmän eri-ikäiset lapset ja heidän tarpeensa yksilöllisesti ja sitä kautta tuomaan lapsilähtöistä toiminnan suunnittelua Huvikummuun. Projektimme myötä olemme oppineet tekemään lapsihavainnointia käytännössä ja päässeet seuraamaan lasten vasukeskusteluja. Koemme, että meillä on valmiuksia avoimeen ja luottamukselliseen kasvatuskumppanuuteen lasten vanhempien kanssa. Olemme myös toimineet yhteistyössä monien eri tahojen kanssa, mikä on lisännyt itsevarmuuttamme kohdata erilaisia ihmisiä ja tuoda rohkeasti omat näkemyksemme muiden tietoon.

Toteutimme suunnittelemistamme viidestä liikuntatuokiosta neljä. Suurin osa Huvikummun 3 - 5-vuotiaista lapsista osallistui kaikkiin liikuntatuokioihin. Toivomme, että ohjattu liikunta tulisi olemaan säännöllinen osa Huvikummun toimintaa jatkossakin. Liikuntatuokioiden aikana vahvistuivat ajatuksemme siitä, että lapsille olisi tärkeää päästä liikkumaan säännöllisesti myös suurissa sisäliikuntatiloissa. Tulevaisuuden kannalta kehittävää toimintaa olisi se, että Huvikummulle järjestyisi jatkossakin liikuntasalivuoroja Hollihaan koululta. Ehdotimme tätä Huvikummun työntekijöille, jotka aikoivat projektimme jälkeen kysellä mahdollisia salivuoroja Hollihaan koululta. Projektimme myötä Huvikummun lasten vasujen päivittäminen käynnistyi ja Huvikummun lapsille tehtiin vasut. Jätimme Huvikummuun tuotepaketin yhteydessä tekemämme lapsihavainnot, joista uskomme olevan hyötyä seuraavan kerran, kun lasten vasuja täydennetään. Toivomme, että vasuprosessista tulisi Huvikummissa dynaaminen ja että varhaiskasvatussuunnitelmat toimisivat aidosti ohjaavina asiakirjoina Huvikummun arjessa. Uskomme, että projektimme hyödyt voivat olla merkittäviä Huvikummissa, mikäli työyhteisö on valmis kehittämään omaa toimintaansa. Toisaalta hyödyt voivat jäädä pieniksi, jos alulle laittamaamme toimintaa ei jatketa vaan projektissamme korostamamme tärkeät asiat jäävät vain suunnitteluasteelle.

LÄHTEET

Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239.

Autio, T. & Kaski, S. 2005. Ohjaamisen taito. Liikunta tukemassa lapsen ja nuoren kasvua. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Dovenborg, E. & Pramling, I. 1985. Att förstå barns tankar. Metodik för barn intervjuer. 2. painos. Stockholm: Liber.

Fogelholm, M., Paronen, O. & Miettinen, M. 2007. Liikunta – Hyvinvointipoliittinen mahdollisuus. Suomalaisen terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimusraportti 2006. Saatavissa: http://74.125.77.132/search?q=cache:Hh6BC1dSlbQJ:www.ktl.fi/attachments/liikunta/stm_liikunta.pdf+liikkuvatko+leikki-ik%C3%A4iset+lapset+tarpeeksi&cd=8&hl=fi&ct=clnk&gl=fi&client=firefox-a. Luettu 15.8.2009.

Heikinaro-Johansson, P., Huovinen, T. & Kytökorpi, L. 2003. Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. 1. painos. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Heikka, J., Hujala, E. & Turja, L. 2009. Arvioinnista opiksi. Havainnointi, arviointi ja suunnittelu varhaispedagogiikassa. Vantaa: Printel Oy.

Heikka, J. 2004. Lapsen oppimisen arviointi esiopetuksessa. Esikoulun opettajien näkökulma arviointiin ja sen merkityksiin esiopetuksen pedagogiikassa. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö. Pro gradu –tutkielma.

Heimo, H. 2003. ”Kaikki on enemmän kuin joka toinen”: Oppimisvaikeudet ja suhdekäsitteet esiopetuksessa. Fonetikan laitoksen julkaisuja 44. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja –kehitykseen. 1. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Hujala, E., Junkkari, P. & Mattila, S. 2006. Päivähoidon toimivuuden arviointia. Varhaiskasvatus tänään – varhaiskasvatustieteen aikakauslehti. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.peda.net/en/magazine/jyu/varhaiskasvatus?m=content&a_id=42. Luettu 29.7.2010.

Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. 1. painos. Hyvinkää: T-Print.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. 1. painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Karling, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2009. Lapsen aika. 12. uudistettu painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Karvonen, P. 2002. Hyppää pois. Lapsen motoriikan arviointi ja kehittäminen. 2. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Karvonen, P., Siren-Tiusanen, H. & Vuorinen, R. 2003. Varhaisvuosien liikunta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kokkolan kaupunki. 2010. Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma. Www-dokumentti. Saatavissa:

https://www.kokkola.fi/perusturva/paivahoito/fi_FI/paivahoito/files/83548458459416129/default/kokkola_vasu_2010.pdf. Luettu 11.6.2010.

Kupila, P. 2004. Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arvioitiin varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812.

Niiranen, P. 1999. Lasten vuorovaikutuksen havainnointi päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen tutkimusmenetelmiä. Jyväskylä: Atena.

Nivalainen, K. 2007. Kehittyvä perhepäivähoito. Ideoita toiminnan suunnitteluun perhepäivähoidossa. 1. painos. Vantaa: Edufin oy.

Nuori Suomi. 2006. Päivähoidon liikunta. Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset käytäntöön. Uudistettu painos. Helsinki: Nuori Suomi ry.

Ojala, M. 1995. Lapsihavainnointi esiopetuksessa. COR, 2,5-6-vuotiaiden lasten havainnointiväline. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Parrila, S. 2002. Perhepäivähoito osana suomalaista päivähoitojärjestelmää. Näkökulmia perhepäivähoidon laatuun ja sen kehittämiseen. Oulu: Oulu University Press.

Parrila, S. 2007. Ryhmäperhepäivähoitoselvitys. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:54. Www-dokumentti. Saatavissa:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3643.pdf&title=Ryhmaperhepaivahoitoselvitys_fi.pdf. Luettu 4.6.2010.

Pietilä, H. & Kivimäki, S. 2005. Unihuppies. Metsän tarinapolkuja. Opas kasvattajille ja ryhmäohjaajille. Perinnetietoutta, luontoliikuntaa ja metsäopetusta kasvatuksellisen draaman keinoin. 2. uudistettu painos. Helsinki: Painotalo Miktor.

Piironen-Malmi, U. & Strömberg, S. 2008. Välittämisen pedagogiikka. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Pulli, E. 2001. Liikuntaa esiopetukseen. 1. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Rogoff, B. 2003. The Cultural Nature of Human Development. New York: Oxford Press.

Sharman, C., Cross, W. & Vennis, D. 2001. Observing children, a practical guide. 2nd edition. London: Continuum.

Sharman, C., Cross, W. & Vennis, D. 2007. Observing children and young people. 4th Edition. London: Continuum.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2002. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2002:9. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf>. Luettu 4.6.2010.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2005. Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2005:17. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.ktl.fi/attachments/liikunta/stm_varhaiskasv_liikunta_suosituks.pdf. Luettu 4.6.2010.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2009. Varhaiskasvatuksen uudistamisen linjauksia. Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan jaosto varhaiskasvatustalainsäädännön kehittämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:28. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-9933.pdf. Luettu 12.8.2010.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2. tarkistettu painos. Oppaita 56. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://varttua.stakes.fi/NR/rdonlyres/DD04983E-D154-4FE4-90A1-E2690175BE26/0/vasu.pdf>. Luettu 4.6.2010.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2007. Ikääntyneiden, vammaisten, sosiaalisen luototuksen ja lasten päivähoiton tilastokysely kuntiin. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Sosiaalipalvelut/lastenpaivahoito.htm#top>. Päivitetty 5.1.2009. Luettu 10.6.2010.

UKK-instituutti. 2010. Kannustavia liikuntakokemuksia ylipainoiselle lapselle. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.ukkinstituutti.fi/tietoa_terveysliikunnasta/liikunta_ja_painonhallinta/kannustavia_kokemuksia_ylipainoiselle_lapselle. Luettu 13.6.2010.

Varttua. 2006a. Päivähoito. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/paivahoito/paivahoito.htm>. Muutettu 23.11.2009. Luettu 27.7.2010.

Varttua. 2006b. Ryhmäperhepäivähoito. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/paivahoito/perhepaivahoito/ryhmaperhepaivahoito.htm>. Muutettu 23.11.2010. Luettu 23.5.2010.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. 1.-3. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Väisänen, T. 2007. Ryhmis. Ryhmäperhepäivähoito tänään. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vygotsky, L. 1978. *Mind in Society*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.

Vygotsky, L. 1982. *Ajattelu ja kieli*. Espoo: Weilin + Göös.

Zimmer, R. 2001. *Liikuntakasvatuksen käsikirja. Didaktis-metodisia perusteita ja käytännön ideoita*. Helsinki: LK-KIRJAT.

Johanna Mikkola & Sari Yli-Hukka
VAUHTIA JA ELÄMYKSIÄ LIIKUNNASTA
Kokkolan ryhmäperhepäiväkotia Huvikumpu

Projektisuunnitelma
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Syyskuu 2009

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Kehittämis-/ asiakastarpeen/ ongelman tunnistaminen	1
1.2	Ideavaihe sekä projektin toimeksianto ja käynnistäminen	2
2	PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET	3
2.1	Projektin tavoitteet	3
2.2	Tulosten määrittely ja laatu	3
2.3	Projektissa huomioon otettavat standardit, lainsäädäntö ja sopimukset	4
3	PROJEKTIOrganisaatio	5
3.1	Projektin yhteistyötahot ja ohjausryhmä	5
3.2	Projektiryhmä ja projektipäällikkö	5
3.3	Tukihenkilöt: asiantuntijat, laatuhenkilö, yhteyshenkilöt	5
4	TOTEUTUSSUUNNITELMA	6
4.1	Tehtäväluettelo, aikataulu ja välitulokset	6
4.2	Resurssien hankinta ja käyttösopimukset	8
4.3	Tuotantosuunnitelma ja tuotteen markkinointi	8
4.4	Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit	8
5	PROJEKTIBUDJETTI	10
6	OHJAUSSUUNNITELMA	11
6.1	Ohjausryhmän ja projektiryhmän kokoukset	11
6.2	Projektin tiedottaminen, raportointi ja dokumentointi	11
6.3	Projektin laadunvarmistus	11
	LÄHTEET	

1 JOHDANTO

1.1 Kehittämisen-/ asiakastarpeen/ ongelman tunnistaminen

Lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun kannalta on tärkeää, että lapsi liikkuu päivittäin. Nykypäivänä liikkuminen ja liikunta nähdään laajasuuntaisena kehityksen edistämisen välineenä eikä niinkään muusta kehityksestä erillisenä alueena. Parhaimmillaan liikunta voi tukea lapsen fyysis-motorista, sosiaalista, emotionaalista ja kognitiivista kehitystä. Monipuolisuus ja vaihtelu ovat varhimmat keinot kasvattaa lapsi nauttimaan liikunnasta. Antamalla tilaa lapsen omaehtoisuudelle ja oman oivalluskyvyn käyttämiselle liikunnassa autetaan lasta saavuttamaan kestävä suhde liikkumiseen.

Tämän päivän lapset eivät liiku riittävästi, sillä leikin luonne sekä halu liikkua ovat vähentyneet sitä mukaa, kun muun muassa videopelit ja televisio ovat kasvattaneet suosiotaan. Huolestuttavaa on, että Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2007 teettämän selvityksen mukaan nuorista arviolta 50-60 % ja aikuisista arviolta 35-40 % ei liiku terveystensä kannalta riittävästi. Mielestämme olisikin tärkeää, että liikunnan lisäämiseen kiinnitettäisiin huomiota jo lapsuudessa, sillä kun innostus liikkumista kohtaan herää jo silloin, se todennäköisemmin säilyy läpi elämän.

Korostamme ohjattujen liikuntatuokioiden merkitystä siksi, että niiden avulla on helpompi saada mukaan liikkumaan myös ne lapset, joilla motivaatio liikkumista kohtaan on vähäisempi. Ohjatut liikuntatuokiot ovat myös lapsen liikunnallisen kehityksen kannalta tärkeitä, sillä ohjaajan ja ryhmän muiden lasten tukemana lapsi voi yltää sellaisiin liikunnallisiin suorituksiin, joihin hän ei vielä yksin kykenisi. Projektimme alkuvaiheessa pohdimme, missä määrin ohjattua liikuntaa järjestetään lapsille Kokkolan päivähoitopaikoissa ja olisiko liikuntatoiminnan kehittämiseksi erityistä tarvetta jossakin yksikössä. Meille oli tärkeää, että saisimme tehdä projektimme nimenomaan konkreettisesti lasten parissa. Päädyimme suuntaamaan projektimme Huvikumpuun, joka on 12-paikkainen ryhmäperhepäiväkoti Kokkolan Pikiruukissa.

2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

2.1 Projektin tavoitteet

Projektiopinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö. Keskeisin tavoitteemme on Kokkolan ryhmäperhepäiväkoti Huvikummun toiminnan laadun parantaminen lisäämällä ohjattua liikuntaa Huvikummun arjessa varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteiden mukaisesti. Toivomme, että projektimme antaisi Huvikummun työntekijöille kipinän jatkaa vastaavanlaista toimintaa lasten kanssa projektimme jälkeenkin. Mahdollisesti työntekijät saisivat meiltä myös uusia ideoita monipuoliseen liikkumiseen.

Projektimme aikana Huvikummun 2-5-vuotiaat lapset tulevat saamaan 12 kertaa ohjattua liikunnallista toimintaa sekä ulko- että sisätiloissa. Tavoitteenamme on tarjota lapsille monipuolista ja kokonaisvaltaista liikuntaa lapsen kehitystaso, ikä, sukupuoli ja yksilölliset taidot huomioiden. Tärkeää on, että liikkuminen tapahtuu turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä, jossa lapsi oppii erilaisia tapoja liikuttaa omaa kehoaan ja saa mahdollisimman paljon onnistumisen kokemuksia. Kun lapsi oppii luottamaan omiin voimiinsa ja taitoihinsa, se lisää hänen iloaan ja kiinnostustaan liikkumista kohtaan sekä rohkaisee lasta hankkimaan uusia taitoja.

Tavoitteenamme on suunnitella ja toteuttaa 12 liikunnallista interventiota Huvikummun ryhmäperhepäiväkotiin. Projektin myötä hankimme kokemusta projektin organisoinnista ja kehitämme suunnittelu- ja yhteistyötaitojamme. Ennen kaikkea saamme paljon kokemusta lapsiryhmän ohjaamisesta ja liikunnallisten tuokioiden järjestämisestä.

2.2 Tulosten määrittely ja laatu

Tavoitteemme Huvikummun toiminnan laadun parantamisesta toteutuu, kun järjestämme liikunnalliset interventiot suunnitelmiamme ja tavoitteidemme mukaisesti. Interventioiden

aikana havainnoimme yhdessä Huvikummun työntekijöiden kanssa lapsia ja heidän käyttäytymistään. Haastatteleamalla Huvikummun lapsia ja työntekijöitä saamme palautetta interventioiden onnistumisesta ja toiminnan vaikuttavuudesta Huvikumpuun.

2.3 Projektissa huomioon otettavat standardit, lainsäädäntö ja sopimukset

Projektissamme huomioon otettavat standardit ovat Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma ja valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset. Projektiamme ohjaavat myös liikuntalaki ja liikunta-asetus, laki lasten päivähoitosta sekä asetus lasten päivähoitosta. Lisäksi meidän tulee noudattaa allekirjoittamamme yhteistyösopimusta sekä salassapitosopimusta.

3 PROJEKTIORGANISAATIO

3.1 Projektin yhteistyötahot ja ohjausryhmä

Projektiorganisaatiomme ohjausryhmään kuuluu meidän lisäksemme opinnäytetyömme ohjaaja Anne Jaakonaho ja Kokkolan varhaiskasvatuskoordinaattori Elina Myllyniemi.

3.2 Projektiryhmä ja projektipäällikkö

Projektiorganisaatiomme projektiryhmään kuuluu käytännönohjaajamme perhepäivähoitaja Johanna Källström Huvikummun perhepäivähoidosta, Huvikummun muut työntekijät sekä heidän esimiehensä perhepäivähoidon vastaava Tuija Kippo. Toimimme itse projektimme vastaavina projektipäällikköinä. Meillä molemmilla on 100-prosenttinen sitoutuminen projektimme tavoitteiden saavuttamiseksi.

3.3 Tukihenkilöt: asiantuntijat, laatuhenkilö, yhteyshenkilöt

Liikunnallisten ohjaustuokioiden toteuttamisessa ja osittain myös suunnittelussa tukenamme ovat Huvikummun työntekijät Johanna Källström ja Outi Riipi.

4 TOTEUTUSSUUNNITELMA

4.1 Tehtäväluettelo, aikataulu ja välitulokset

Palautamme projektisuunnitelmamme syyskuussa 2009. Marraskuusta 2009 maaliskuuhun 2010 kokoonnumme säännöllisesti projektiryhmämme kanssa, käymme tutustumassa Huvikummun hoitolapsiin ja heidän henkilökohtaisiin varhaiskasvatussuunnitelmiinsa sekä suunnittelemme kevään liikunnalliset interventiot varhaiskasvatussuunnitelmien, varhaiskasvatuksen liikunnan suositusten, kehityspsykologisen tiedon ja lasten omien toiveiden pohjalta. Toteutamme 12 liikunnallista interventiota Huvikummun 2-5-vuotiaille lapsille huhti-toukokuussa 2010. Tuokioiden raportointi ja arviointi tapahtuvat keväällä 2010 aina jokaisen toteutuneen ohjauksen jälkeen. Kokoamme suunnitelmat toteuttamistamme tuokioista tuotepaketiksi, jonka jätämme Huvikummulle. Halutessaan he voivat näin hyödyntää suunnitelmiamme omassa toiminnassaan projektimme jälkeen.

Liikunnallisia tuokioita järjestettäessä tulee ottaa huomioon myös säävarausta, jonka vuoksi olisi hyvä, että meillä olisi käytössämme myös sisäliikuntatilat. Liikuntatilan täytyy olla lähellä Huvikumpua, jotta lasten siirtyminen sinne on mahdollista. Tämän vuoksi ainoina vaihtoehtoina ovat Pikiruokin Kanuunahalli tai Hollihaan koulun liikuntatilat. Syksyn 2009 aikana selvitämme, onko tiloja mahdollisuus käyttää vai tulemmeko toteuttamaan kaikki ohjaustuokiomme ulkotiloissa.

TAULUKKO 1. Aikataulu

AIKATAULU	
AIKA	TEHTÄVÄT
toukokuu 2009	idea projektista herää
17.6.2009	tapaaminen Elina Myllyniemen kanssa, projektin alustavaa ideointia
17.6.2009	tapaaminen Johanna Källströmin kanssa, yhteistyöstä sopiminen, projektin ideointia
kesä-elokuu 2009	kirjallisuuteen tutustuminen, projektisuunnitelman tekeminen
18.8.2009	tapaaminen Anne Jaakonahon kanssa, ohjausta projektisuunnitelman tekemiseen
syyskuu 2009	tapaaminen Elina Myllyniemen ja Johanna Källströmin kanssa, opinnäytetyösopimuksen allekirjoittaminen, projektisuunnitelman palautus ja esittely
lokakuu 2009	kirjallisuuteen tutustuminen
marraskuu 2009 - maaliskuu 2010	kirjallisuuteen tutustuminen, käynnit Huvikummussa, lapsiin tutustuminen, tapaamiset projektiryhmän ja ohjausryhmän kanssa, liikunnallisten tuokioiden suunnittelu
huhti-toukokuu 2010	liikunnallisten tuokioiden toteutus, tuokioista raportointi jokaisen intervention jälkeen, tuotepaketin jättäminen Huvikummulle, opinnäytetyön kirjoittaminen
kesä-heinäkuu 2010	opinnäytetyön kirjoittaminen ja viimeistely
elokuu 2010	opinnäytetyön tarkastus ja hyväksyttäväksi jättäminen
marraskuu 2010	opinnäytetyön seminaariesitys
marraskuu 2010	kypsyyskoe

4.2 Resurssien hankinta ja käyttösopimukset

Projektissamme tarvitsemaamme kirjallisuutta lainaamme kirjastosta. Tapaamisista ohjausryhmämme ja projektiryhmämme kanssa sovimme puhelimitse ja sähköpostin välityksellä. Mahdolliset sisäliikuntatilat Kokkolan kaupunki järjestää meille Hollihaan koululta tai Pikiruukin Kanuunahallista. Liikuntavälineet lainaamme ilmaiseksi Kokkolan kaupungilta sekä Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan yksiköstä. Mahdollisten retkien aiheuttamista ruokakustannuksista vastaa Huvikumpu. Projektistamme aiheutuu meille myös matka- ja puhelinkustannuksia, joista huolehdimme itse.

4.3 Tuotantosuunnitelma ja tuotteen markkinointi

Alkavasta projektistamme tiedottaminen vanhemmille tapahtuu Huvikummun työntekijöiden välityksellä. Ajattelimme kuitenkin tiedottaa viikoittain Huvikummun ilmoitustaululla tulevasta toiminnasta liikkumaan innostavan lorun muodossa. Lukemalla lorun ääneen lasten vanhemmat ja Huvikummun työntekijät voivat etukäteen herätellä lasten kiinnostusta tulevaa toimintaa kohtaan.

4.4 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit

Hyvinkin suunnitellulla projektilla on aina olemassa omat ongelmansa ja riskinsä. Koemme, että suurimpana riskinä meidän projektimme onnistumiselle on liikunnallisen toiminnan suunnitteleminen ryhmälle, joka koostuu eri ikä- ja kehitysvaiheissa olevista lapsista. Toisaalta ryhmän monimuotoisuudesta on myös hyötyä, sillä näin lapset oppivat tukemaan toinen toistaan ja voivat ottaa mallia toisiltaan. Molemmat koemme henkilökohtaiseksi haasteeksemme sen, että meillä on ennestään vain vähän kokemusta lapsiryhmän ohjaamisesta. Olemme kuitenkin motivoituneita ja halukkaita oppimaan uutta ja kehittämään itseämme.

Muuttuvat tilanteet ja niiden ennustamattomuus vaikeuttavat tuokioiden suunnittelua. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi lapsiryhmän kokoonpanon muuttuminen, sään ennustamattomuus, lasten sekä ohjaajien jaksaminen ja motivoituneisuus. Haasteelliseksi tuokioiden suunnittelun tekee myös sisäliikuntatilojen mahdollinen puuttuminen. Tilat tulee järjestää läheltä Huvikumpua, jotta sinne kulkeminen lasten kanssa on ylipäätään mahdollista.

Projektin onnistumisen kannalta on oleellista, että projektiryhmän jäsenten välinen yhteistyö toimii. Aikataulujen sovittaminen monen ihmisen kesken voi koitua ongelmaksi ja vaatii joustavuutta puolin ja toisin. Tietenkin myös aikatauluissa pysyminen vaatii jokaisen projektiryhmäläisen henkilökohtaista sitoutumista ja panostamista. Työnjaolliset seikat interventioiden aikana vaativat täsmällistä ja huolellista suunnittelua, jotta esimerkiksi lapsiryhmän havainnoiminen interventioiden aikana onnistuisi mahdollisimman hyvin. Projektipäällikköinä meidän tulee pitää huolta myös omasta jaksamisestamme, sillä projektin suunnitteleminen ja toteuttaminen on aikaa ja voimavaroja vievää työtä.

5 PROJEKTIBUDJETTI

Lainaamme projektissa tarvitsemamme kirjallisuuden kirjastosta, joten siitä ei aiheudu projektillämme kustannuksia. Meille ei aiheudu sisäliikuntatilojen vuokraamisesta kustannuksia, sillä mikäli mahdollista, työmme tilaaja, Kokkolan kaupunki, järjestää tilat meille joko Hollihaan koululta tai Pikiruokin Kanuunahallista. Liikuntavälineet lainaamme ilmaiseksi Kokkolan kaupungilta sekä Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveystieteiden yksiköstä. Huvikumpu puolestaan lupasi kustantaa mahdollisten retkien aiheuttamat ruokakustannukset. Kustannamme itse projektin tiimoilta meille aiheutuvat matka- sekä puhelinkustannukset.

Arvioidut tulot:

- Retkievää: 20 €, Huvikumpu kustantaa
- Kirjallisuus: lainataan kirjastosta
- Sisäliikuntatilat: Kokkolan kaupungilta
- Liikuntavälineet: Kokkolan kaupungilta ja Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoululta

Arvioidut menot:

- Matkakustannukset: 200 €
- Puhelinkustannukset: 50 €

TAULUKKO 2. Kustannusarvio

KUSTANNUSARVIO	YHTEENSÄ
TULOT	20 €
MENOT	250 €
TAPPIO	-230 €

6 OHJAUSSUUNNITELMA

6.1 Ohjausryhmän ja projektiryhmän kokoukset

Meillä ei tule olemaan yhteisiä kokouksia koko ohjausryhmän kesken. Tapaamme opinnäytetyömme ohjaaja Anne Jaakonahoa opinnäytetyön ohjauksen merkeissä yhteensä noin viisi kertaa ja muutaman kerran myös Kokkolan varhaiskasvatuskoordinaattori Elina Myllyniemeä. Ennen kevään ohjaustuokioita kokoonnumme projektiryhmämme kanssa noin kerran kuukaudessa, tarvittaessa useamminkin.

6.2 Projektin tiedottaminen, raportointi ja dokumentointi

Pidämme Jaakonahon ja Myllyniemen ajan tasalla projektimme etenemisestä sähköpostitse, puhelimitse sekä käymällä heidän luonaan. Projektiryhmän kokouksissa kerromme projektiryhmälle projektimme etenemisestä ja suunnitelmistamme sekä otamme vastaan mahdollisia muutosehdotuksia. Huvikummun työntekijät raportoivat projektistamme esimiehelleen perhepäivähoidonvastaava Tuija Kipolle. Projektipäällikköinä pidämme myös säännöllisesti projektipäiväkirjaa.

6.3 Projektin laadunvarmistus

Projektillamme parannamme Huvikummun toiminnan laatua. Projektimme pohjautuu luotettaviin ja laadukkaisiin lähteisiin sekä ymmärrykseen lapsen kasvusta ja kehityksestä. Toteutamme interventiot lapsilähtöisesti tutustumalla etukäteen Huvikummun lapsiin sekä heidän henkilökohtaisiin varhaiskasvatussuunnitelmiinsa. Huolellinen suunnittelu ja aika-tilaissa pysyminen antavat tukevan pohjan projektillemme. Olemme ottaneet huomioon projektia ohjaavan lainsäädännön, standardit ja sopimukset. Ohjaajina kannustamme ja tuemme lapsia yksilöllisesti ja mahdollistamme heille turvallisen liikkumisympäristön. Järjestämämme liikunta tulee olemaan kokonaisvaltaista ja monipuolista.

LÄHTEET

Aaltonen, M. & Ojanen, T. & Sivén, T. & Vihunen, R. & Vilén, M. 2002. Lapsen aika. Helsinki: WSOY.

Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239.

Autio, T. & Kaski, S. 2005. Ohjaamisen taito: liikunta tukemassa lapsen ja nuoren kasvua. Helsinki: Edita.

Autio, T. & Nenonen, P. & Louhiala, L. 1995. Liiku ja leiki: motorisia perusharjoitteita lapsille. Lahti: VK-kustannus.

Fogelholm, M. & Paronen, O. & Miettinen, M. 2007. Liikunta – Hyvinvointipoliittinen mahdollisuus. Suomalaisen terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimusraportti 2006. Saatavissa: http://74.125.77.132/search?q=cache:Hh6BC1dS1bQJ:www.ktl.fi/attachments/liikunta/stm_liikunta.pdf+liikkuvatko+leikki-ik%C3%A4iset+lapsen+tarpeeksi&cd=8&hl=fi&ct=clnk&gl=fi&client=firefox-a. Luettu 15.8.2009.

Heikinaho-Johansson, P. & Huovinen, T. 2007. Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Hujala, E. & Puroila, A. & Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Vantaa: Edufin.

Karvonen, P. & Pirttimaa, R. 1986. Liikkumisen ilo: liikuntakasvatusta alle kouluikäisille lapsille. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto.

Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma. Saatavissa: http://74.125.77.132/search?q=cache:itYpJBQfAhcJ:www.kokkola.fi/perusturva/paivahoito/fi_FI/paivahoito/files/79398607281141646/default/kokkolan_varhaiskasvatussuunnitelma.pdf+Kokkolan+varhaiskasvatussuunnitelma&cd=1&hl=fi&ct=clnk&gl=fi. Luettu 17.8.2009.

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36.

Liikuntalaki 18.12.1998/1054.

Liikunta-asetus 18.12.1998/1055.

Lööw, M. 2002. Onnistunut projekti. Projektijohtamisen ja –suunnittelun käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Nuori Suomi. Suunnittelen liikuntaa. Saatavissa: http://www.suunnittelenliikuntaa.fi/NuoriSuomi/Evaita_ohjaamiseen/nuorisuomi/Sanasto/. Luettu 19.8.2009.

Pulli, E. 2004. Loruloikkaa! : liikkumaan innostavia loruja. Helsinki: Tammi.

Renate, Z. 2001. Liikuntakasvatuksen käsikirja: didaktis-metodisia perusteita ja käytännön ideoita. Helsinki: LK-kirjat.

Ruuska, K. 2007. Pidä projekti hallinnassa. Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. 6. painos. Talentum Media Oy.

Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita. 2005. Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset. Saatavissa:

http://74.125.77.132/search?q=cache:62ev0xDZHy0J:www.nuorisuomi.fi/files/ns/julkaisut/varhaiskasliiksuo_2005.pdf+varhaiskasvatuksen+liikuntasuosituks&cd=2&hl=fi&ct=clnk&gl=fi. Luettu 17.8.2009.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Johanna Mikkola Sari Yli-Hukka	Aloituspäivämäärä Toukokuu 2009
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	Yksikkö Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö, Kokkola
Koulutusohjelman yliopettaja Pirjo Forss-Pennanen	Ehdotus opinnäytetyön ohjaajaksi Anne Jaakonaho

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön työnimi (aihe)

VAUHTIA JA ELÄMYKSIÄ LIIKUNNASTA
Kokkolan ryhmäperhepäiväkotit Huvikumpu

Tutkimusongelma/kehittämistehtävä

Lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun kannalta on tärkeää, että lapsi liikkuu päivittäin. Nykypäivänä liikkuminen ja liikunta nähdään laajasuuntaisena kehityksen edistämisen välineenä eikä niinkään muusta kehityksestä erillisenä alueena. Parhaimmillaan liikunta voi tukea lapsen fyysis-motorista, sosiaalista, emotionaalista ja kognitiivista kehitystä. Monipuolisuus ja vaihtelu ovat varimmat keinot kasvattaa lapsi nauttimaan liikunnasta. Antamalla tilaa lapsen omaehtoisuudelle ja oman oivalluskyvyn käyttämiselle liikunnassa autetaan lasta saavuttamaan kestävä suhde liikkumiseen.

Tämän päivän lapset eivät liiku riittävästi, sillä leikin luonne sekä halu liikkua ovat vähentyneet sitä mukaa, kun muun muassa videopelit ja televisio ovat kasvattaneet suosiotaan. Huolestuttavaa on, että Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2007 teettämän selvityksen mukaan nuorista arviolta 50-60 % ja aikuisista arviolta 35-40 % ei liiku terveytensä kannalta riittävästi. Mielestämme olisikin tärkeää, että liikunnan lisäämiseen kiinnitettäisiin huomiota jo lapsuudessa, sillä kun innostus liikkumista kohtaan herää jo silloin, se todennäköisemmin säilyy läpi elämän.

Korostamme ohjattujen liikuntatuokioiden merkitystä siksi, että niiden avulla on helpompi saada mukaan liikkumaan myös ne lapset, joilla motivaatio liikkumista kohtaan on vähäisempi. Ohjatut liikuntatuokiot ovat myös lapsen liikunnallisen kehityksen kannalta tärkeitä, sillä ohjaajan ja ryhmän muiden lasten tukemana lapsi voi yltää sellaisiin liikunnallisiin suorituksiin, joihin hän ei vielä yksin kykenisi. Projektimme alkuvaiheessa pohdimme, missä määrin ohjattua liikuntaa järjestetään lapsille Kokkolan päivähoitopaikoissa ja olisiko liikuntatoiminnan kehittämiseksi erityistä tarvetta jossakin yksikössä. Meille oli tärkeää, että saisimme tehdä projektimme nimenomaan konkreettisesti lasten parissa. Päädyimme suuntaamaan projektimme Huvikumpuun, joka on 12-paikkainen ryhmäperhepäiväkotit Kokkolan Pikiruukissa.

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tavoite ja rajausta/tutkimustulokset

Projektioinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö. Keskeisin tavoitteemme on Kokkolan ryhmäperhepäiväkoti Huvikummun toiminnan laadun parantaminen lisäämällä ohjattua liikuntaa Huvikummun arjessa varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteiden mukaisesti. Toivomme, että projektimme antaisi Huvikummun työntekijöille kipinän jatkaa vastaavanlaista toimintaa lasten kanssa projektimme jälkeenkin. Mahdollisesti työntekijät saisivat meiltä myös uusia ideoita monipuoliseen liikkumiseen.

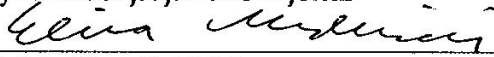

Projektimme aikana Huvikummun 2-5-vuotiaat lapset tulevat saamaan 12 kertaa ohjattua liikunnallista toimintaa sekä ulko- että sisätiloissa. Tavoitteenamme on tarjota lapsille monipuolista ja kokonaisvaltaista liikuntaa lapsen kehitystaso, ikä, sukupuoli ja yksilölliset taidot huomioiden. Tärkeää on, että liikkuminen tapahtuu turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä, jossa lapsi oppii erilaisia tapoja liikuttaa omaa kehoaan ja saa mahdollisimman paljon onnistumisen kokemuksia. Kun lapsi oppii luottamaan omiin voimiinsa ja taitoihinsa, se lisää hänen iloaan ja kiinnostustaan liikkumista kohtaan sekä rohkaisee lasta hankkimaan uusia taitoja.

Tavoitteenamme on suunnitella ja toteuttaa 12 liikunnallista interventiota Huvikummun ryhmäperhepäiväkotiin. Projektin myötä hankimme kokemusta projektin organisoinnista ja kehitämme suunnittelu- ja yhteistyötaitojamme. Ennen kaikkea saamme paljon kokemusta lapsiryhmän ohjaamisesta ja liikunnallisten tuokioiden järjestämisestä.

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

<p>Opinnäytetyön alustava aikataulu (pvm:t kuukauden tarkkuudella)</p> <p>Aloituspalaveri (ohjaaja, työn tekijä, työelämäohjaaja) [Kesäkuu 2009] Toteutus suunnitelman esittäminen [Syyskuu 2009] Väli raportointi [] Ohjaajan tarkastus ja/tai loppupalaveri [Elokuu 2010] Opinnäytetyön hyväksyttäväksi jättäminen [Elokuu 2010] Opinnäytetyön seminaariesitys [Marraskuu 2010] Kypsyyskoe [Marraskuu 2010]</p>
<p>Toimeksiantajan yhteystiedot (yritys, yhteys henkilön nimi, osoite, puhelin, sähköposti)</p> <p>Kokkolan kaupunki, perusturva/päivähoito Elina Myllyniemi, Kokkolan varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori PL 43, 67101 Kokkola (06) 8289 449, 044 7809501 elina.myllyniemi@kokkola.fi</p>
<p>Tämä sopimus on laadittu kolmena kappaleena. Sopimuskappaleet toimitetaan opinnäytetyön tekijälle, toimeksiantajalle sekä työn ohjaajalle. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opiskelija sitoutuu tekemään toimeksiantajan toimeksiannosta edellä mainitusta aiheesta opinnäytetyön elokuuhun 2010 mennessä.</p> <p>Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön työssä tarvittavaa tietoa sekä arvioimaan opinnäytetyön valmistuttua sen hyödynnettävyyttä toiminnassaan. Toimeksiantaja maksaa materiaali-, postitus-, matka- ym. mahdolliset kulut laskun mukaan. Toimeksiantaja voi maksaa opinnäytetyön tekijälle palkan.</p> <p>Tämän sopimuksen osapuolet ovat velvolliset pitämään salassa kaiken, mitä he toimeksiannon yhteydessä ovat aaneet tietoonsa asioista, joita voidaan pitää toisen sopijapuolen liikesalaisuutena. Opinnäytetyö käydään läpi ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaarissa ja se on julkinen asiakirja. Toimeksiantajan tulee erikseen pyytää työn salausta.</p> <p>Ammattikorkeakoulu ei vastaa opinnäytetyön tekijän mahdollisesti aiheuttamasta haitasta tai vahingosta.</p>

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Päiväys 23.9.2009
Työelämäohjaajan allekirjoitus
Opiskelijan allekirjoitus Sari Yli-Hukka Johanna Mikkola
Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus

TODISTUS

Johanna Mikkola

on osallistunut Päivähoidon liikunta - Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset käytäntöön koulutukseen.

Päivähoidon liikunta -koulutuksen kesto on 6 tuntia.

Koulutuksen keskeisiä teemoja ovat:

- Varhaiskasvatuksen liikunnan suositusten pääkohdat
- Lapsen kehityksen tukeminen liikunnan avulla
- Lasten omaehtoisen liikunnan tukeminen
- Motoriset perustaidot ja liiketekijät päivähoidon toimintaympäristössä
- Päivähoidon toimipiste liikunnallisena oppimisympäristönä
- Käytännönharjoitukset

24.10.2009

Kokkola

Aika

Paikka

Kouluttaja, Lea Kippo-Kovasin

-Liikunnan iloa meille kaikille-

TODISTUS

Sari Yli-Hukka

on osallistunut Päivähoidon liikunta - Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset käytäntöön koulutukseen.

Päivähoidon liikunta -koulutuksen kesto on 6 tuntia.

Koulutuksen keskeisiä teemoja ovat:

- Varhaiskasvatuksen liikunnan suositusten pääkohdat
- Lapsen kehityksen tukeminen liikunnan avulla
- Lasten omaehtoisen liikunnan tukeminen
- Motoriset perustaidot ja liiketekijät päivähoidon toimintaympäristössä
- Päivähoidon toimipiste liikunnallisena oppimisympäristönä
- Käytännönharjoitukset

24.10.2009

Kokkola

Aika

Paikka

Kouluttaja, Lea Kippo-Kovasin

-Liikunnan iloa meille kaikille-

AIKATAULU	
AIKA	TEHTÄVÄT
toukokuu 2009	idea projektista herää
kesäkuu 2009	projektin ideointia, yhteistyöstä sopiminen Kokkolan kaupungin ja Huvikummun ryhmäperhepäiväkodin kanssa
kesä-elokuu 2009	kirjallisuuteen tutustuminen, projektisuunnitelman tekeminen
syyskuu 2009	projektisuunnitelman palautus ja esittely opinnäytetyöseminaarissa, projektisuunnitelman hyväksyminen, opinnäytetyösopimuksen allekirjoittaminen Kokkolan kaupungin kanssa
lokakuu 2009	kirjallisuuteen tutustuminen, Päivähoidon liikunta - varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset käytäntöön -koulutuspäivä
marras-joulukuun 2009	tapaamiset projektiryhmän ja ohjausryhmän kanssa, tutustuminen Huvikummun lapsiin ja lasten vasuihin
joulukuun 2009	OPINNÄYTETYÖ LAAJENEE, tiedottaminen projektin muutoksesta koko projektiorganisaatiolle, projektin aikataulun ja tavoitteiden päivittäminen
tammikuun 2010	tapaamiset projektiryhmän ja ohjausryhmän kanssa, tiedottaminen projektista lasten vanhemmille, kirjallisuuteen tutustuminen, lapsihavainnoinnin suunnitteleminen, Lapsen kasvu ja kehitys -kaavioiden tekeminen, lapsihavainnointi Huvikummussa, lasten vasu keskusteluihin osallistuminen
helmikuun 2010	liikuntatuokioiden suunnittelu, liikuntasalivuorojen ja välineiden varaaminen, liikuntapassien tekeminen
huhti-toukokuun 2010	tapaamiset projektiryhmän ja ohjausryhmän kanssa, liikuntatuokioiden toteutus, kirjallisen palautteen kerääminen Huvikummun työntekijöiltä palautelomakkeiden avulla
touko-heinäkuun 2010	loppupalaveri projektiorganisaation kanssa, opinnäytetyön raportointi
elokuun 2010	opinnäytetyön tarkastus ja hyväksyttäväksi jättäminen
marraskuun 2010	opinnäytetyön seminaariesitys ja kypsyyskoe

Heippa!

*Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Keski-Pohjanmaan
Ammattikorkeakoulusta. Teemme tässä pitkin kevättä
projektioinnäytetyötä Huvikummissa.*

*Tulemme viikoilla 3.-5. käymään Huvikummissa noin kolme kertaa
viikossa, jolloin havainnoimme lapsia kokonaisvaltaisesti Huvikummun
arjessa.*

*Huvikummun työntekijät päivittävät parhaillaan lasten henkilökohtaisia
varhaiskasvatussuunnitelmia, ja ajatuksenamme on tuoda niihin oma
näkökymme lapsista. Tekemiemme havaintojen pohjalta
suunnittelemme Huvikummun 3-5-vuotiaille lapsille liikunnallisia
tuokioita, jotka toteutamme huhti-toukokuussa 2010.*

*Mikäli teille sopii, niin osallistuisimme mielellämme lapsenne vasu-
keskusteluun. Meitä sitoo tietenkin vaitiolovelvollisuus emmekä tule
käyttämään lapsenne nimeä opinnäytetyömme yhteydessä.*

*Liikuntatuokioiden aikana lapsista otetut valokuvat olisivat mukava lisä
opinnäytetyöhömmme. Saako lapsenne esiintyä ryhmästä otetuissa
valokuvissa?*

Kyllä

Ei

Ystävällisin terveisin

Sari Yli-Hukka & Johanna Mikkola

LAPSEN KASVU JA KEHITYS			
	3-vuotias	4-vuotias	5-vuotias
<p>Leikkiminen ja ystävyysuhteet (lapsen mieluisat leikit, leikki yksin / yhdessä muiden lasten kanssa, vuorovaikutus aikuisen kanssa)</p>	<p>► on kiinnostunut leikkikavereista ja harjoittelee yhdessä leikkimistä</p> <p>► opettelee leikkien sääntöjä</p> <p>► nauttii aikuisen kanssa touhuamisesta</p> <p>► saattaa kokeilla voimakkaasti rajojaan</p> <p>► ei vielä osaa toimia arkipäivän tilanteissa tai sosiaalisissa tilanteissa itsenäisesti, mutta harjoittelee myös itsenäisesti toimimista</p>	<p>► yksinkertaiset sääntöleikit onnistuvat</p> <p>► roolileikit ja kuvitteelleikit kiinnostavat</p> <p>► osaa leikkiä kaverin kanssa kahdestaan tai pienessä ryhmässä, mutta tarvitsee vielä aikuisen apua ristiriitatilanteissa ja sääntöjen kertaamisessa</p> <p>► on jo helpompi odottaa vuoroaan ja jakaa lelujaan</p> <p>► on kiinnostunut siitä, mitä muut hänestä sanovat</p>	<p>► selkeät pelit ja sääntöleikit kiehtovat</p> <p>► osaa jo leikkiä piikälänteisesti</p> <p>► pystyy toimimaan isossa ryhmässä hyvin, kun aikuinen on ohjaamassa</p> <p>► ystävyysuhteet ovat jo melko kestäviä</p> <p>► ymmärtää useimmiten, mikä toisesta tuntuu pahalta, mutta saattaa toimia vielä itsekeskeisesti</p> <p>► osaa useimmiten selvittää itsenäisesti ristiriitatilanteet kavereiden kanssa</p> <p>► ihailee aikuisten taitoja ja jäljittelee niitä leikeissään</p>
	<p>Kielellinen kehitys ja vuorovaikutus (havaintoja kielenkehityksestä ja kielen käytämisestä, puheen ymmärtäminen ja kuunteleminen, toisten huomioonottaminen)</p>	<p>► käyttää 3-5-sanaista lauseita</p> <p>► hallitsee lukumäärät yhdestä kolmeen</p> <p>► opettelee taivuttamaan verbien aikamuotoja, esim. "isi taputti"</p> <p>► käyttää käsky-, kysymys- ja kieltolauseita</p> <p>► esittää paljon miksi-kysymyksiä</p>	<p>► käyttää 5-6-sanaista lauseita</p> <p>► hallitsee joitakin tuhansia sanoja</p> <p>► käyttää superlatiivia vertailussaan, esim. "isoin koira", "paras kaveri"</p> <p>► on jo kielipölyisesti melko oikeaa puheita</p> <p>► opettelee laskemaan lukumääriä, esim. laskee montako nakkia on lautasella</p> <p>► osaa useimmiten selvittää riitatilanteet neuvottelemalla</p>
<p>Liikkuminen ja motoriikka (mieluisat liikuntakokemukset, havaintoja lapsen liikkumisesta, käden taidoista, tasapainosta...)</p>	<p>► hypää tasajalkaa</p> <p>► seisoo hetken yhdellä jalalla</p> <p>► osaa juosta ilman kosketusvaihdetta</p> <p>► kävelee portaisa tasa-askelin</p> <p>► pelkoreaktio pallon kiinnottotilanteessa</p> <p>► ison pallon kiinnotto vartalon avulla</p> <p>► taivuttaa potkaisevaa jalkaa taaksepäin</p> <p>► kävelee 12 cm leveällä puomilla</p> <p>► tekee etuperin kuperkeikan</p> <p>► alkeismuodossa</p> <p>► piirtää ympyrän ja viivan</p> <p>► pitää kynää molemmissa käsissä</p>	<p>► hypää 8-10 kertaa samalla jalalla</p> <p>► laukkahypyn perusmalli</p> <p>► tehokas ja kehittyneempi juokseminen</p> <p>► kävelee portaisa vuoroaskelin</p> <p>► pelkoreaktio pallon kiinnottotilanteessa</p> <p>► potkaistessa jalan suurempi heilahdus taakse ja eteenpäin</p> <p>► kävelee 6-9 cm leveällä puomilla</p> <p>► tekee etuperin kuperkeikan</p> <p>► käyttää saksia</p> <p>► piirtää neljän mallista</p> <p>► piirtää kolme osaa ihmiseen</p>	<p>► osaa hypätä kummallakin jalalla erikseen</p> <p>► juoksunopeus lisääntyy, kehitynyt juoksu</p> <p>► ottaa kiinni pienen pallon vain käsillä</p> <p>► potkaistessa jalan suurempi heilahdus taakse ja eteenpäin</p> <p>► pystyy kävelemään kapeaa viivaa pitkin</p> <p>► seisoo yhdellä jalalla 3-5 sekuntia</p> <p>► oikea- tai vasenkätisyys on vakiintunut</p> <p>► kynäote on aikuismainen kolmisormiote</p> <p>► kirjoittaa oman nimensä</p> <p>► piirtää tähden ja kolmion</p>

LAPSEN KASVU JA KEHITYS					
	3-vuotias	4-vuotias	5-vuotias		
Taiteelliset elämykset (Miten lapsi mielellään ilmaisee itseään? esim. musiikki, liikunta, kuvataide)	<p>▶ nauttii usein jumppailusta, musiikin mukana tanssimisesta, loruista ja riimeistä sekä satujen kuuntelemisesta</p> <p>▶ on innokas tekemään asioita käsiillään, esim. askarelu, kuten muovailu, maalaaminen ja piirtäminen</p> <p>▶ on innokas ja reipas liikkuja ja haluaa tehdä ennätyksiä</p>	<p>▶ nauttii sanoilla leikkimisestä, loruilusta, runoilusta sekä satujen kertomisesta ja kuuntelemisesta (jaksaa kuunnella pitkiäkin tarinoita)</p>	<p>▶ rakastaa satuja ja kertomuksia (pystyy seuraamaan melko monimutkaisia kertomuksen juonta)</p> <p>▶ osaa myös itse seipitellä tarinoita ja kertoo kuvista loogisia tapahtumia</p> <p>▶ nauttii vapaasta luomisesta, mielikuvituksestaan ja leikkistä</p> <p>▶ nauttii usein jumppailusta sekä musiikin mukana tanssimisesta ja liikkumisesta</p> <p>▶ on innokast tekemään asioita käsiillään</p>		
	Tutkiminen ja uusien asioiden oppiminen (lapsen suhtautuminen uusiin asioihin, oivallukset ja kysymykset)	<p>▶ utelias ja kiinnostunut erilaisista asioista</p> <p>▶ kyselee kovasti eri ilmiöistä ja niiden syysuhteista (paljon miksi-kysymyksiä)</p> <p>▶ alkaa ymmärtää mikä ero on tytöillä ja pojilla</p>	<p>▶ kiinnostunut erilaisista asioista ja pohtii asioiden syytä ja tarkoitusta, esim. sukupuolierot ja vauvojen alkuperä</p>	<p>▶ pohtii ja kyselee entistä enemmän</p> <p>▶ asioiden oivaltaminen tuottaa mieliihyvää</p> <p>▶ kysymykset voivat olla syvällisiä ja koskea vaikeita aiheita kuten. Elämän tarkoitusta, kuolemaa, syntymää ja sairauksia</p> <p>▶ testaa mielellään eri ilmiöitä käytännön kokeilla</p>	
		Työskentelytaidot (omatoimisuus, ohjeiden vastaanottaminen ja niiden mukaan toimiminen, itsenäinen työskentely, keskittyminen)	<p>▶ noudattaa 2-osaisia ohjeita</p> <p>▶ pystyy hetken odottamaan vuoroaan</p> <p>▶ harjoittelee omatoimisuutta</p>	<p>▶ on jo melko omatoiminen</p> <p>▶ keskittymiskyky ja pitkäjänteisyys lisääntyneet</p>	<p>▶ noudattaa 3-osaisia ohjeita</p> <p>▶ kykenee keskittymään yhteen asiaan joksikin aikaa</p>

LIIKUNTATUOKION SUUNNITELMA

TUOKIO: TASSUT TÖMISTEN

LAPSIA MUKANA / LASTEN IKÄ: 7 LASTA / 3-5-VUOTIAAT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ: LIIKUNTASALI

TAVOITTEET: LIIKETEKIJÄT (TILA, AIKA, VOIMA, SUUNNAT, TASO), KEHON TUNTEMUS JA -HALLINTA, VAPAA JA LUOVA ILMAISU, OHJEIDEN KUUNTELEMINEN JA NOUDATTAMINEN

VÄLINEET: MERKKIKARTIOITA, HUIVEJA, CD-SOITIN, RAUHALLISTA JA NOPEATEMPOISTA MUSIIKKIA

TUOKION RAKENNE JA VASTUUHENKILÖT:

1. LÄMMITTELY:

- PAKKANEN JA AURINKO (KESTO 5-10 MIN) → JOHANNA

2. TOIMINTA:

- VAPAA LIKKUMINEN MUSIIKIN TAHTIIN (KESTO 5 MIN) → SARI
- ERI ELÄINTEN TAVOIN LIKKUMINEN (KESTO 15 MIN) → JOHANNA

3. LOPPULEIKKI/RENTOUTUS:

- LIMAKLÖNTTI (KESTO 5-10 MIN) → SARI

TUOKION TOTEUTUS:

1. LAPSET JUOKSEVAT VAPAASTI SALISSA. ENSIN ON KOKO SALI KÄYTÖSSÄ JA VÄHITELLEN TILAA VOIDAAN PIENENTÄÄ. JOS PAKKANEN (=VALKOISIIN VAATTEISIIN PUKEUTUNUT OHJAAJA) SAA LAPSEN KIINNI, LAPSI JÄHMETTYÄ PAIKALLEEN "JÄÄPUIKOKSI". KIINNIOTETTU LAPSI ODOTTAA, KUNNES AURINKO (=KELTAISIIN PUKEUTUNUT OHJAAJA) KÄY HALAAMALLA SULATTAMASSA LAPSEN JA LAPSI PÄÄSEE UUDESTAAN LIIKKEELLE. LEIKKIÄ VOI MUUNNELLA NIIN, ETTÄ OHJAAJIEN SIJASTA KAKSI LASTA OTTAVAT PAKKASEN JA AURINGON ROOLIT.

2. SOITETAAN ERITYYPPISTÄ (RAUHALLISTA JA NOPEATEMPOISTA) MUSIIKKIA JA LAPSET SAAVAT VAPAASTI IMPROVISOIDA MUSIIKIN MUKANA. APUVÄLINEINÄ KÄYTETÄÄN HUIVEJA.

LIIKUTAAN ERI ELÄINTEN TAVOIN. ESIMERKIKSI KUIN:

- ELEFANTIT (SUURIN ASKELIN VOIMAKKAASTI TÖMISTELLEN)
- PERHOSET (KEVYESTI LIIKKUEN, KÄDET SIVUILLA LIIHOTELLEN)
- GEPARDIT (NOPEASTI JUOSTEN)
- ETANAT (HITAASTI KONTATEN JA LAAHUSTAEN)
- SAMMAKOT (KYYKYSSÄ HYPELLEN)
- KIRAHVIT (VARPAILLAAN KÄVELLEN, KÄSILLÄ YLÖS KURKOTELLEN)
- KÄÄRMEET (MAASSA LUIKERRELLEN)
- TIPU (PIENIN ASKELIN SIPSUTTAEN)

LAPSET VOIVAT MIETTIÄ JA KOKEILLA ERI ELÄINTEN LIIKKUMISTAPOJA YHDESSÄ OHJAAJIEN KANSSA.

3. OHJAAJA ON LIMAKLÖNTTI, JOKA LIIKKUU MAASSA RYÖMIEN/KIERIEN. LAPSET LIIKKUVAT VAPAASTI RAJATULLA ALUEELLA. LIMAKLÖNTTI YRITTÄÄ RYÖMIEN/KIERIEN SAADA MUITA KIINNI. KIINNIJÄÄTYÄÄN LEIKKIJÄSTÄ TULEE LIMAKLÖNTTI, JOLLOIN LIMAKLÖNTIT LISÄÄNTYVÄT KOKO AJAN. LEIKKI PÄÄTTYY, KUN KAIKKI LEIKKIJÄT OVAT MUUTTUNEET LIMAKLÖNTEIKSI.

HUOMIOITAVAA:

- AURINKO JA PAKKANEN –LEIKISSÄ HALAAMISEN SIJAAN VOIDAAN ESIMERKIKSI KÄTELLÄ

LIIKUNTATUOKION SUUNNITELMA

TUOKIO: URHEILUKISAT

LAPSIA MUKANA / LASTEN IKÄ: 7 LASTA / 3-5-VUOTIAAT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ: PIHA

TAVOITTEET: HYPPÄÄMINEN, VIERITTÄMINEN, HEITTÄMINEN, JUOKSEMINEN, LIUKUMINEN, VETÄMINEN, KÄDEN JA SILMÄN YHTEISTYÖ, VUORON ODOTTAMINEN, PARI- JA RYHMÄTYÖSKENTELY, TOISTEN TUKEMINEN JA KANNUSTAMINEN

VÄLINEET: RENKAANHEITTOTELINE JA RENKAAT, HERNEPUSSEJA, ISOJA KOREJA, ÄMPÄRIKENGÄT, MERKKIKARTIOITA, VANTEITA, KEILOJA, PALLOJA, KÖYSI, HUIVEJA

TUOKION RAKENNE:

1. LÄMMITTELY:

- HUIVIEN ETSINTÄ (KESTO 5-10 MIN) → JOHANNA

2. TOIMINTA:

- URHEILUKILPAILUT (KESTO 30 MIN) → SARI, JOHANNA & HUVIKUMMUN TYÖNTEKIJÄ

3. LOPPULEIKKI/RENTOUTUS:

- TUHATJALKAISTEN KILPAJUOKSU (KESTO 5 MIN) → SARI

TUOKION TOTEUTUS:

1. PIHAN ERI PAIKKOIHIN ON PILOTETTU KOLMEN VÄRISIÄ HUIVEJA. LAPSET LÄHTEVÄT YHTÄ AIKAA ETSIMÄÄN ITSELLEEN HUIVIN. LÖYDETTYÄÄN HUIVIN LAPSI TULEE OHJAAJAN LUO JA OHJAAJA SITOO HUIVIN LAPSEN KÄSIVARTEEN. SEN JÄLKEEN, KUN JOKAINEN LAPSI ON LÖYTÄNYT ITSELLEEN HUIVIN, KATSOTAAN, KENELLÄ ON SAMANVÄRISET HUIVIT. NE LAPSET, JOILLA ON SAMANVÄRISET HUIVIT, MUODOSTAVAT PARIN TAI KOLMIKON.

2. MUODOSTUNEET PARIT/KOLMIKOT LÄHTEVÄT KULKEMAAN OHJAAJIEN MATKASSA PIHALLA PISTEELTÄ TOISELLE. PARIT/KOLMIKOT ALOITTAVAT ERI PISTEILTÄ MYÖTÄPÄIVÄÄN KULKIEN, KUNNES KAIKILLA PISTEILLÄ ON KÄYTY. PARIT/KOLMIKOT EIVÄT KILPAILE TOISIAAN VASTAAN VAAN SUORITTAVAT ERI

TEHTÄVIÄ YHDESSÄ TOINEN TOISTAAN KANNUSTAEN.

TOIMINTA KOOSTUU SEURAAVISTA PISTEISTÄ:

- RENKAAN HEITTO
- HYPPYRATA VANTEISTA
- PITUUSHYPPY HIEKALLA
- ÄMPÄRIKÄVELY
- JUOKSURATA KARTIOISTA + LIUKUMÄEN LASKEMINEN
- HERNEPUSSIN HEITTO SAAVIIN JA ILMASSA ROIKKUVAN VANTEEN LÄPI
- KEILAAMINEN
- PEHMOPALLON KULJETTAMINEN PAREITTAIN MAHAT VASTAKKAIN

KIERROKSEN JÄLKEEN KOKOONNUTAAN YHTEEN KÖYDENVETOKILPAILUUN. OHJAAJA JAKAA LAPSET KAHTEN RYHMÄÄN JA KILPAILU VOI ALKAA!

3. LASTEN JA AIKUISTEN VÄLILLÄ KÄYDÄÄN LEIKKIMIELINEN MITTELÖ. LAPSET JA AIKUISET MUODOSTAVAT KAKSI SEKAJOUKKUETTA. JOUKKUEET MENEVÄT OMIIN JONOIHINSA JA OTTAVAT TOISIAAN VYÖTÄRÖILTÄ KIINNI MUODOSTAEN TUHATJALKAISEN. TUHATJALKAISET KILPAILEVAT KESKENÄÄN SIITÄ, KUMPI KULKEE NOPEAMMIN KARTIOILLA MERKITYN REITIN JA PALAA TAKAISIN LÄHTÖPISTEeseen.

HUOMIOITAVAA:

- ETUKÄTEISVALMISTELUT
- LASTEN ORGANISOINTI TILASSA
- HUOMIOIDAAN LASTEN OSAAMINEN PIHAN ERI PISTEISSÄ JA HELPOTETAAN/VAIKEUTETAAN TEHTÄVIÄ TILANTEEN MUKAAN

LIIKUNTATUOKION SUUNNITELMA

TUOKIO: PALLOT POMPPIMAAN

LAPSIA MUKANA / LASTEN IKÄ: 7 LASTA / 3-5-VUOTIAAT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ: LIIKUNTASALI

TAVOITTEET: SILMÄN JA KÄDEN/JALAN YHTEISTYÖ, HEITTÄMINEN - KIINNIOTTAMINEN, POTKAISEMINEN - VASTAANOTTAMINEN, JUOKSEMINEN, PARITYÖSKENTELY, KEHONTUNTEMUS JA –HAHMOTUS, RENTOUTUMINEN

VÄLINEET: HÄNTÄPALLOJA, KÖYSI, PIENIÄ TAI KESKIKOKOISIA KUMI- TAI PEHMOPALLOJA, ISOJA SAAVEJA, ISO JUMPPAPALLO (HALKAISIJA 55 CM), MERKKIKARTIOITA, CD-SOITIN, RAUHOITTAVAA MUSIIKKIA

TUOKION RAKENNE JA VASTUUHENKILÖT:

1. LÄMMITTELY:

- HÄNTÄPALLOKISA (KESTO 5-10 MIN) → SARI

2. TOIMINTA:

- PALLON HEITTO- JA POTKAISUHARJOITUKSIA (KESTO 15 MIN) → SARI, JOHANNA JA HUVIKUMMUN TYÖNTEKIJÄ
- NORSUPALLO (KESTO 10 MIN) → JOHANNA

3. LOPPULEIKKI/RENTOUTUS:

- PALLOHIERONTA (KESTO 10 MIN) → JOHANNA

TUOKION TOTEUTUS:

1. KENTTÄ JAETAAN KÖYDELLÄ KAHTEN OSAAN. HÄNTÄPALLOJA VIEDÄÄN MOLEMMILLE PUOLILLE YHTÄ MONTA. LAPSET JAETAAN KAHTEN JOUKKUEESEEN. JOUKKUEET MENEVÄT VASTAKKAISILLE PUOLILLE KENTTÄÄ. LEIKIN ALKAESSA JOUKKUEET HEITTELEVÄT HÄNTÄPALLOJA VASTAKKAISILLE PUOLILLE NIIN NOPEASTI KUIN EHTIVÄT JA YRITTÄVÄT HEITTÄÄ OMALLE PUOLELLE TULLEET HÄNTÄPALLOT TAKAISIN TOISELLE PUOLELLE. OHJAAJAN VIHELTÄESSÄ PILLIIN KISA PÄÄTTYY JA LASKETAAN YHDESSÄ, MONTAKO HÄNTÄPALLOA KUMMALLAKIN PUOLELLA ON.

2. LAPSET JAETAAN KAHDEN TAI KOLMEN HENGEN RYHMIIN, JOISSA HARJOITELLAAN ERILAISIA PALLON KÄSITTELYTAITOJA, ESIMERKIKSI:

- PALLON HEITTÄMINEN YLÄ- JA ALAKAUTTA TOISELLE JA PALLON

- KIINNIOTTAMINEN
- PALLON POTKAISEMINEN TOISELLE JA PALLON VASTAANOTTAMINEN
- PALLON HEITTÄMINEN KOHTEESEEN (ISOON SAAVIIN)
- PALLON HEITTÄMINEN ERI TAVOIN (KORKEALLE, MATALALLE, PEHMEÄSTI, VOIMAKKAASTI, HITAASTI, NOPEASTI)

KAIKISSA HARJOITUKSISSA TEHDÄÄN PALJON TOISTOJA.

NORSUPALLOSSA LAPSET JAETAAN KAHTEN JOUKKUEESEEN. MAALIT MERKITÄÄN KARTIOILLA. KAIKKI LAPSET OVAT SAMAA AIKAA KENTÄLLÄ. PELI ALKAA, KUN AIKUINEN TIPUTTAA NORSUPALLON KENTÄN KESKIPISTEESEEN. JOUKKUEINA LAPSET YRITTÄVÄT SAADA POTKIMALLA PALLON VASTUSTAJAN MAALIIN.

3. JOKAINEN OTTAA ITSELLEEN PARIN. TOISELLA PAREISTA ON HIERONTAA VARTEN PIENI PALLO. RENTOUTETTAVA MAKAA PATJAN PÄÄLLÄ PÄINMAKUULLA. RENTOUTTAJA PYÖRITTÄÄ OHJAAJAN ESIMERKISTÄ PALLOA RENTOUTETTAVAN KOKO KEHON ALUEELLA RAUHOITTAVAN TAUSTAMUSIIKIN TAHDISSA MUUTAMAN MINUUTIN AJAN. LOPUKSI VAIHDETAAN OSIA.

HUOMIOITAVAA:

- TEHDÄÄN RIITTÄVÄSTI TOISTOJA PALLON KÄSITTELYTAITOJEN HARJOITTELUSSA
- HUOMIOIDAAN HEITTOSUUNNAT JA LASTEN ORGANISOINTI TILASSA
- MUUTETAAN TARVITTAESSA PALLON HEITTOVÄLIÄ LYHYEMMÄKSI TAI PITEMMÄKSI

MAHDOLLISTETAAN ERIKOKOISTEN PALLOJEN KÄYTTÖ

LIIKUNTATUOKION SUUNNITELMA

TUOKIO: TEMPPURATA

LAPSIA MUKANA / LASTEN IKÄ: 7 LASTA / 3-5-VUOTIAAT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ: LIIKUNTASALI

TAVOITTEET: KEHONTUNTEMUS JA -HALLINTA, RYÖMIMINEN, KIIPEÄMINEN, ROIKKUMINEN, KIERIMINEN, KUPERKEIKAN TEKEMINEN, HYPPÄÄMINEN, PONNISTAMINEN, KÄDEN JA SILMÄN YHTEISTYÖ, TASAPAINOILU, VUORON ODOTTAMINEN

VÄLINEET: TUNNELI, PUOLAPUUT, PITKÄ VOIMISTELUMATTO, PONNISTUSLAUTA, ISOJA PAKSUJA PATJOJA, PIENIÄ OHUITA PATJOJA, KARTONKILAUTASIA, ILMAPALLOJA, SARVIPALLO, MERKKIKARTIOITA, TASAPAINOILULANKKU, ASKELKIVIÄ, AITOJA (MAITOPURKKEJA + KEPPEJÄ), PIENI TRAMPOLIINI, CD-SOITIN, REIPASTA SEKÄ RAUHALLISTA MUSIIKKIA

TUOKION RAKENNE JA VASTUUHENKILÖT:

1. LÄMMITTELY:

- ALKUVERRYTTELY MIELIKUVAHARJOITUKSEN AVULLA (KESTO 5 MIN) → SARI

2. TOIMINTA:

- TEMPPURATA (KESTO 40 MIN) → SARI, JOHANNA & HUVIKUMMUN TYÖNTEKIJÄ

3. LOPPULEIKKI/RENTOUTUS:

- RENTOUTUMINEN MIELIKUVAHARJOITUKSEN AVULLA (KESTO 5 MIN) → JOHANNA

TUOKION TOTEUTUS:

1. OHJAAJA KERTOO TARINAA JA SAMALLA HAVAINNOLLISTAA LAPSILLE, KUINKA LIIKUTAAN. LAPSET ELÄYTYVÄT TARINAAN JA SEURAAVAT OHJAAJAN ESIMERKKIÄ: ”KUVITELLAAN, ETTÄ OLEMME PIENENPIENIÄ PUUN SIEMENIÄ MAASSA. HILJALLEEN ALAMME KASVAMAAN SUURENSUURIKSI PUIKSI, JONKA OKSAT KASVAVAT AINA VAIN KORKEAMMALLE JA KORKEAMMALLE KOHTI TAIVASTA. PUUT HUOJUVAT TUULESSA. ORAVA HYPPÄÄ OKSALLE JA NAPPAA SUUHUNSA MAKOISAN NÄKÖISEN KÄVYN. ORAVA KIPITTÄÄ PUUN RUNKOA PITKIN ALAS MAAHAN. MAASSA SE HIIPII JA TARKKAILEE YMPÄRISTÖÄ.

SITTEN KUULUU RISAHDUS JA ORAVA PYSÄHTYY. ORAVA NÄKEE KETUN JA PINKAISEE JUOKSUUN! TAAKSEEN KATSOMATTA SE JUOKSEE KOTIPESÄLLE ASTI. HUH, TURVASSA!”

2. LAPSET JAETAAN KOLMEEN RYHMÄÄN. JOKAISEEN RYHMÄÄN MENEY YKSI AIKUINEN, JOKA TARVITTAESSA OHJAA JA TUKEE LAPSLIA TEMPPURADAN ERI PISTEISSÄ. RYHMÄT ALOITTAVAT ERI PISTEISTÄ JA KULKEVAT MYÖTÄPÄIVÄÄN RATAA PITKIN REIPPAAN MUSIIKIN SOIDESSA TAUSTALLA, KUNNES TEMPPURADAN KAIKISSA PISTEISSÄ ON KÄYTY. KIERROKSEN JÄLKEEN LAPSILLA ON VIELÄ MAHDOLLISUUS KOKEILLA HALUAMIAAN TEMPPUJA UUELLEEN. TEMPPURATA KOOSTUU SEURAAVISTA PISTEISTÄ:

- RYÖMITÄÄN TUNNELIN LÄPI
- KIIVETÄÄN JA ROIKUTAAN PUOLAPUISSA
- KIERITÄÄN JA TEHDÄÄN KUPERKEIKKOJA VOIMISTELUMATOLLA
- HYPÄTÄÄN PAKSULLE PATJALLE PONNISTUSLAUDALTA
- KOKEILLAAN PITÄÄ YHDELLÄ TAI KAHDELLA KARTONKILAUTASELLA USEAMPIA ILMAPALLOJA ILMASSA
- POMPITAAN SARVIPALLOLLA KARTIOISTA MUODOSTETTUA RATAA PITKIN
- TASAPAINOILLAAN LANKKUA PITKIN
- HYPITÄÄN KIVELTÄ TOISELLE
- HYPITÄÄN AITOJEN YLI
- HYPITÄÄN PIENELLÄ TRAMPOLIINILLA

3. LAPSET MENEVÄT MAKAAAMAAN PATJOILLE JA SULKEVAT SILMÄNSÄ. OHJAAJA ALKAA PUHUA RAUHALLISELLA ÄÄNELLÄ RENTOUTTAVAN MUSIIKIN SOIDESSA TAUSTALLA: ”OLET ORAVA JA MAKAAAT PEHMEÄSSÄ PESÄKOLOSSASI. SINULLA ON HYVÄ JA TURVALLISTA OLLA SIINÄ. TUNNET KUINKA JOKAINEN LIHAS ON IHAN RENTO: ORAVAN KÄDET OVAT IHAN LÖTKÖINÄ JA RENTOINA, SAMOIN PÄÄ, VATSA, SELKÄ JA JALAT. ORAVA VAIN MAKAA SILMÄT KIINNI JA HENGITTELEE RAUHALLISESTI. HENGITÄT SISÄÄN JA ULOS. ORAVA ON AIVAN RENTO. MINÄ TULEN KOKEILEMAAN, KUINKA RENTO ORAVA ON. PIKKUHILJAA ORAVAN ON AIKA HERÄTÄ. SE ALKAA VENYTELLÄ ITSEÄÄN JA AVAA SILMÄNSÄ. ORAVA VENYTELLEE OIKEIN KUNNOLLA. ONPA ORAVA NYT VIRKEÄ! HYVÄ! NYT ON AIKA JÄTTÄÄ ORAVALEIKKI SIKSEEN JA NOUSTA SIELTÄ YLÖS. VOIT LOPUKSI RAVISTELLA KÄSIÄSI JA JALKOJASI.”

HUOMIOITAVAA:

- ETUKÄTEISVALMISTELUT
- RADAN TURVALLISUUS
- LASTEN ORGANISOINTI TILASSA
- HUOMIOIDAAN LASTEN OSAAMINEN TEMPPURADAN ERI PISTEISSÄ JA HELPOTETAAN/VAIKEUTETAAN TEHTÄVIÄ TILANTEEN MUKAAN

LIIKUNTATUOKION SUUNNITELMA

TUOKIO: MERIROSVOSEIKKAILU

LAPSIA MUKANA / LASTEN IKÄ: 7 LASTA / 3-5-VUOTIAAT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ: METSÄ

TAVOITTEET: LIIKKUMINEN EPÄTASAISESSA MAASTOSSA, MIELIKUVITUKSEN KÄYTTÖ, ELÄMYKSELLISYYS JA SEIKKAILU, RYHMÄTYÖSKENTELY, OHJEIDEN KUUNTELEMINEN JA NOUDATTAMINEN, MALLIN SEURAAMINEN

VÄLINEET: PULLO, KIRJE, HUIVEJA, MERIROSVOPÄÄHINE, SILMÄLAPPUJA, VYÖ, LEIKKIPAPUKAIJA, SAAPPAAT, MERIROSVOLIPPU, AARREARKKU, AARRE (YLLÄTYSPUSSIT JA EVÄÄT), LAIVA (PUURAKENNELMA METSÄSSÄ)

TUOKION RAKENNE JA VASTUUHENKILÖT:

1. LÄMMITTELY:

- MERIROSVO MUSTAPARRAN KIRJEEN LUKEMINEN LAPSILLE (KESTO 5 MIN) → JOHANNA & SARI

2. TOIMINTA:

- AARTEEN ETSINTÄ (KESTO 25 MIN) → JOHANNA & SARI
- EVÄIDEN SYÖNTI (KESTO 10 MIN)
- VAPAATA LEIKKIÄ TAI KAPTEENI KÄSKEE JA MAA-MERILAIVA (KESTO 15 MIN)

3. LOPPULEIKKI/RENTOUTUS:

- PALUU KÄVELLEN HOITOPAIKKAAN (KESTO 10 MIN)

TUOKION TOTEUTUS:

1. OHJAAJAT OVAT PUKEUTUNEET MERIROSVO-TEEMAN MUKAISESTI JA ELÄYTYVÄT MERIROSVO-ROOLEIHIN. "VOI ONPA HYVÄ, ETTÄ TEITÄ ON NOIN MONTA! OLISIMME KOVASTI AVUN TARPEESSA. MATKALLA TÄNNE LÖYSIMME PULLOPOSTIA LÄHEISESTÄ JOESTA. TÄMÄ ON KIRJE MERIROSVO MUSTAPARRALTA. TULKAAS LAPSET ÄKKIÄ TÄNNE NIIN ETTEI KUKAAN KUULE." OHJAAJA LUKEE LAPSILLE KIRJEEN: "MAHTAVA MIEHISTÖNI. TARVITSEN KIIREELLISESTI APUANNE. HAAKSIRIKKOU DUIN SAARELLE, JONKA LUULIN OLEVAN AUTIO, MUTTA SE EI OLLUTKAAN! JOUDUIN PAKENEMAAN KAPTEENI KOUKUN VIHAISTA MIEHISTÖÄ. SITÄ ENNEN EHDIN PIILOTTAA AARTEEMME PAIKKAAN, JOSTA TOIVON VAIN TEIDÄN SEN LÖYTÄVÄN. EN EHTINYT PIIRTÄÄ

AARREKARTTAA, MUTTA JÄTIN MATKAN VARRELLE MERKIKSI ASUSTEITANI VIHJEIDEN KERA. ETSIKÄÄ SIIS SAAPPAANI, HUIVINI, PÄÄHINEENI, SILMÄLAPPUNI SEKÄ VYÖNI. KUN NÄETTE PAPUKAJANI, OLETTE JO TODELLA LÄHELLÄ AARRETTA. ETSIKÄÄ HAAKSIRIKKOUTUNUT LAIVAMME. LAIVASTA LÖYTYY VIIMEINEN VIHJE, JOKA TEIDÄN TULEE RATKAISTA LÖYTÄÄKSENNE AARTEEN LUO. ONNEA MATKAAN, HIIHOHO!”

2. LÄHDETÄÄN HOITOPAIKAN PIHALTA KÄVELLEN LÄHIMETSÄÄN. KULJETAAN PITKIN POLKUA, JONKA VARRELTA ETSITÄÄN KAPTEENI MUSTAPARRAN JÄTTÄMIÄ ASUSTEITA JA VIHJEITÄ. MATKAN PÄÄTTEEKSI TULEMME LAIVAN LUO. SIELTÄ LÖYTYY VIIMEINEN VIHJE, JONKA OHJAAJA LUKEE LAPSILLE. LAPSET LÄHTEVÄT ETSIMÄÄN AARRETTA MAASTOSTA LAIVAN LÄHETTYVILTÄ. AARTEEN LÖYDYTTYÄ KOKOONNUTAAN SYÖMÄÄN EVÄITÄ JA NAUTTIMAAN AARREARKUSTA LÖYDETYISTÄ HERKUISTA. MERIROSVOSEIKKAILU PÄÄTTYÄ JA LOPUKSI LAPSET SAAVAT VIELÄ LEIKKIÄ VAPAASTI METSÄSSÄ. VAPAAN LEIKIN SIJASTA VOIDAAN LEIKKIÄ MYÖS YHTEISLEIKKEJÄ, KUTEN KAPTEENI KÄSKEE JA MAA-MERI-LAIVA.

KAPTEENI KÄSKEE: ENSIN VALITAAN RYHMÄSTÄ KAPTEENI JA TÄMÄN JÄLKEEN RYHMÄSSÄ OLIJAT PYRKIVÄT TOTTELEMAAN KAPTEENIN KÄSKYJÄ SIITÄ, MITEN LIKUTAAN TAI MITÄ TEHDÄÄN (ESIM. ”KAPTEENI KÄSKEE HYPÄTKÄÄ KANNON YLI”).

MAA-MERI-LAIVA: LEIKKIALUEELLE PIIRRETÄÄN KOLME SAMANSUUNTAISTA VIIVAA REILUIN VÄLEIN. RYHMÄSTÄ VALITAAN YKSI LAPSI KÄSKYTTÄJÄKSI, JONKA KOMENNON MUKAAN MUUT LAPSET SIIRTYVÄT MAHDOLLISIMMAN NOPEASTI OIKEAAN PAIKKAAN. TOISESSA REUNASSA ON ”MAA”, KESKELLÄ ”MERI” JA TOISESSA REUNASSA ”LAIVA”. VIIMEISENÄ OIKEAAN PAIKKAAN PÄÄSSYT LAPSI PUTOAA PELISTÄ. PISIMPÄÄN LEIKISSÄ MUKANA SÄILYNEESTÄ TULEE UUSI KÄSKYTTÄJÄ.

3. PALATAAN KÄVELLEN TAKAISIN HOITOPAIKKAAN.

HUOMIOITAVAA:

- ETUKÄTEISVALMISTELUT: TAVAROIDEN PIILOTTAMINEN METSÄÄN
- AARTEENETSINNÄSSÄ OHJAAJAT VOIVAT TARVITTAESSA AUTTAA LAPSIA HUOMAAMAAN MERIROSVO MUSTAPARRAN JÄTTÄMÄT TAVARAT METSÄSSÄ

LIIKUNTATUOKION PALAUTELOMAKE (URHEILUKILPAILUT)

1. Millä tavoin liikuntaharjoitteet tukivat lasten motorisia perustaitoja?

Harjoitteet tukivat lasten motorisia perustaitoja hyvin. Oli otettu huomioon silmän ja käden yhteistyö, tasapainoharjoitteita ym.

2. Millä tavoin liikuntaharjoitteet tukivat lasten pari- ja ryhmätyöskentelytaitoja?

Joukkueisiin jako tapahtui mukavalla tavalla niin, että lapset eivät voineet valita itse paria itselleen, vaan parit muodostuivat ”tehtävän” kautta ja pari ei ollutkaan se, jonka lapsi olisi muuten todennäköisesti valinnut. Jokainen lapsi oli hyvin mukana; ja vaikka ryhmä on muutenkin melko tiivis, niin oli ihana huomata, miten tällaisen harjoitteen avulla arinkin lapsi saatiin niin hienosti ja innolla mukaan kaikkiin tehtäviin, jopa pallonkuljetustehtävään!!

3. Mitä kehitettävää liikuntatuokiassa olisi?

Rata oli mielestäni hienosti suunniteltu ja tarpeeksi leikinomainen, jotta lapset jaksoivat siitä innostua. Itse olisin halunnut päästä seuraamaan kaikkien lapsien suorituksia, nyt se ei onnistunut, koska olin itse vetämässä yhtä paria. Olisiko joukkueet voineet jakaa kahteen ryhmään heti aluksi? Olisi ehkä selvemmin vielä päässyt seuraamaan ryhmätyöskentelytaitoja! Myös ryhmän hallintaa olisi näin ollen oppineet paremmin kokeilemaan! Muuten tosi hyvä! ☺ Toisaalta sujuvuuden kannalta pariryhmät olivat hyvät, jokainen pääsi kunnolla kokeilemaan ja suorittamaan jokaisessa pisteessä, eikä aika kulunut vuodon odottamiseen. ☺

LIIKUNTATUOKION PALAUTELOMAKE (PALLOT POMPPIMAAN)

1. Millä tavoin liikuntaharjoitteet tukivat lasten pallon käsittelytaitoja?

Lapset pystyivät harjoittelemaan pallon heittämistä ja kiinniottamista sekä jalkapallon peluussa erikokoisten pallojen hallintaa. Myös pallon käsittelyä tarkkuusheitossa!

2. Vastasivatko harjoitteet 3-5-vuotiaiden lasten ikä- ja kehitystasoa? Miten?

Kyllä vastasivat. Käden ja silmän yhteistyö harjoittelua. Ja tässä ryhmässä tavoitteena oli myös lasten sosiaalisuuden kehittäminen ja kaikkien lasten mukaan saaminen, joka kaiken kaikkiaan onnistui eri tuokioissa erittäin hyvin!

3. Mitä kehitettävää liikuntatuokiassa olisi?

Mielestämme tuokio oli erittäin hyvin suunniteltu ja osattiin huomioida myös lapsilähtöisyys, mikä onkin tässä työssä erittäin tärkeää!

LIIKUNTATUOKION PALAUTELOMAKE (MERIROSVOSEIKKAILU)

1. Miten tarinan käyttö liikuntatuokion kehyksenä innosti lapsia liikkumaan?

Lapset eläytyivät merirosvoseikkailun lumoihin erittäin vahvasti, eivätkä huomanneetkaan liikkuvansa vaikeassa maastossa. Tarina oli innostava!

2. Millaisia haasteita metsä asetti lasten motorisille perustaidoille?

Maasto oli epätasaista, kuoppia ja ylä- ja alamäkiä, jonka vuoksi tarvittiin tasapainoilua ja ketteryyttä!

3. Mitä kehitettävää liikuntatuokiassa olisi?

Mielestämme tytöt onnistuivat tuokion pidossa erittäin hyvin, ja osasivat käsitellä lapsia erittäin luontevasti. Olivat varanneet myös mahdollisuuden omaehtoiseen leikkiin ja liikkumiseen.
